

SOUKROMÁ VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ ZNOJMO s.r.o.

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Ekonomika veřejné správy a sociálních služeb**

DOPAD EKONOMICKÉ KRIZE NA ROZPOČET MĚSTA ZNOJMA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Simona GAJDOŠOVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Milan VENCLÍK

Znojmo, 2011

Poděkování:

Děkuji Ing. Milanu Venclíkovi za vstřícnost, připomínky i rady, kterými mi pomohl při vypracování mé práce. Ráda bych tímto také poděkovala mé rodině a přátelům za podporu, porozumění a lásku, kterou mi dávají.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Dopad ekonomické krize na rozpočet města Znojma* vypracovala samostatně pod vedením Ing. Milana Venclíka a veškerou použitou literaturu a další prameny jsem řádně označila a uvedla v seznamu použitých zdrojů.

Ve Znojmě dne

.....
Simona GAJDOŠOVÁ

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor **Simona GAJDOŠOVÁ**
Bakalářský studijní program Ekonomika a management
Obor Ekonomika veřejné správy a sociálních služeb

Název: **Dopad ekonomické krize na rozpočet města Znojma**

Název (v angličtině): Incidence of economical crisis on the budget of the city of Znojmo

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Analýza dopadů ekonomické krize na rozpočet města Znojma na základě srovnání let 2004 - 2010

Postup práce:

1. Ekonomická krize v současnosti a její důsledky
2. Veřejné rozpočty, začlenění obce do veřejných rozpočtů, tvorba rozpočtu
3. Popis a analýza rozpočtu města Znojma v letech 2004 - 2010
4. Zhodnocení dopadu ekonomické krize na rozpočet města Znojma

Metody práce:

- sběr podkladů, analýza odborné literatury, legislativy a posbíraných dat, deskripce pojmů, komparace, syntéza a vyhodnocení zjištěných poznatků

Rozsah práce: 45–55

Seznam odborné literatury:

1. KOHOUT, Pavel. *Finance po krizi: důsledky hospodářské recese a co bude dál*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 224 s. ISBN 978-80-247-3199-5
2. KRUGMAN, Paul. *Návrat ekonomické krize*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2009. 176 s. ISBN 978-80-7021-984-3
3. LAJTKEPOVÁ, Eva. *Veřejné finance*. 1. vyd. Brno: AKADEMICKÉ NAKLADATELSTVÍ CERM, leden 2007. 151 s. ISBN 978-80-7204-495-5
4. PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4

Datum zadání bakalářské práce: květen 2010

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2011

L. S.

Simona GAJDOŠOVÁ
autor

Ing. Milan VENCLÍK
vedoucí bakalářské práce

Prof. PhDr. Kamil FUCHS, CSc.
rektor SVŠE Znojmo

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na rozbor hospodaření Města Znojma v letech 2004-2010 a jejím cílem je analýza dopadů ekonomické krize na rozpočet města. V teoretické části jsou zhodnoceny důsledky krize v České republice a vysvětleny jednotlivé pojmy charakterizující soustavu veřejných rozpočtů s přímou vazbou na územní rozpočty. V praktické části je provedena analýza hospodaření města ve sledovaném období, zhodnoceny rozdíly mezi schválenými a závěrečnými rozpočty, popsán vývoj ukazatele dluhové služby a vazba mezi využíváním Rozpočtového výhledu Města Znojma 2009-2013 a přípravou rozpočtů. Ze získaných poznatků je zhodnocen výsledek hospodaření města ve sledovaném období a provedena analýza dopadů ekonomické krize na jeho rozpočet.

Klíčová slova

Ekonomická krize, soustava veřejných rozpočtů, hospodaření obce, rozpočet obce, příjmy, výdaje, zadluženost obce, rozpočtový výhled.

ABSTRACT

The bachelor work is focused on the economy analysis of Znojmo municipality in 2004-2010. The objective is analysis of the economic crisis impact on the municipality budget. The theory part evaluates crisis impacts in the Czech Republic and explains respective ideas defining public budget system in relation to regional budget. The praxis part is focused on the analysis of municipality economy in the monitored period. It evaluates differences between both the approved and final budgets and describes debt service development and the relation between Znojmo municipality budget prospect and budget preparing. The municipality economy result in the following period is evaluated from the acquired findings and carried out analysis of economical crisis impact in the municipality budget.

Key words

Economic crisis, system of public budgets, municipal management, municipality budget, incomes, expenditures, municipal insolvency, municipality budget outlook

OBSAH

ÚVOD.....	5
CÍL PRÁCE A METODIKA.....	6
1 EKONOMICKÁ KRIZE V SOUČASNOSTI A JEJÍ DŮSLEDKY	7
2 SOUSTAVA VEŘEJNÝCH ROZPOČTŮ	10
2.1 Veřejný rozpočet.....	11
2.2 Státní rozpočet	12
2.3 Územní rozpočet.....	13
2.3.1 Příjmy územních rozpočtů.....	16
2.3.1.1 Příjmy daňového charakteru.....	18
2.3.1.2 Nedaňové příjmy	21
2.3.1.3 Kapitálové příjmy a přijaté dotace	22
2.3.2 Výdaje územních rozpočtů.....	23
2.4 Rozpočtová skladba.....	24
2.5 Rozpočtový výhled	26
2.6 Rozpočtový proces	26
2.7 Rozpočtové zásady	27
2.8 Zadluženost obcí.....	28
3 ANALÝZA ROZPOČTU MĚSTA ZNOJMA V LETECH 2004-2010	30
3.1 Charakteristika města Znojma	30
3.2 Správa města.....	33
3.3 Hospodaření města v letech 2004-2010	34
3.4 Vývoj příjmů v letech 2004-2010.....	36
3.4.1 Daňové příjmy	37
3.4.2 Nedaňové příjmy	40
3.4.3 Kapitálové příjmy.....	41
3.5 Získané dotace v letech 2004-2010	42
3.6 Vývoj výdajů v letech 2004-2010	46
3.6.1 Kapitálové výdaje.....	47
3.6.2 Běžné výdaje	48
3.7 Porovnání schválených a závěrečných rozpočtů v letech 2004-2010	51
3.8 Ukazatel dluhové služby.....	52
3.8.1 Splácení úvěrů	54
3.9 Rozpočet na rok 2011	56
3.10 Rozpočtový výhled	58
4 ZHODNOCENÍ DOPADU EKONOMICKÉ KRIZE NA ROZPOČET MĚSTA ZNOJMA.....	62
ZÁVĚR.....	65
POUŽITÉ ZDROJE.....	67
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ.....	71
ZKRATKY	73
SEZNAM PŘÍLOH	74

ÚVOD

„Mezi dobrým a špatným ekonomem je jen jediný rozdíl. Špatný ekonom se honí za viditelným výsledkem. Dobrý ekonom výsledek bere v úvahu jak výsledek, který je vidět, tak všechny ty, které se dají předvídat.“ *Frédéric Bastiat, francouzský politický ekonom a žurnalista.* Přestože zemřel ve věku 49 let a tvořil jen velmi krátce, velmi přesně popsal desítky chyb v logickém ekonomickém uvažování. Na jeho díle je fascinující, že při čtení jeho esejí člověk naráží na to, kolik těchto chyb přežilo celých 150 let a nenápadně se změnilo ve společensky uznávané pravdy.¹

V současné době, kdy ekonomická krize vládne celému světu, je odkaz tohoto citátu i po tolika letech více než aktuální. Státní dluh České republiky neustále narůstá, roste i zadluženost obcí, která je způsobena v celorepublikovém měřítku zvýšeným růstem výdajů na jedné straně a na straně druhé snížením daňových příjmů. Vyšší objem výdajů je především způsoben využíváním dotačních programů převážně z fondů Evropské unie a jejich spolufinancováním, nižší objem u daňových příjmů naopak zavinila ekonomické krize.

Vývoj veřejných financí není pozitivní a má přímý vliv na územní rozpočty, které jsou součástí soustavy veřejných rozpočtů. Výkon státní správy provádějí obce v přenesené působnosti, kterou stát na obce přenesl a její rozsah je stanoven zákony. Na výkon státní správy získávají obce příspěvek, který mnohdy nestačí k pokrytí skutečných nákladů. Obec má zaručené právo na samosprávu, které je zakotveno v Ústavě České republiky. To znamená, že má právo vlastnit svůj majetek a hospodařit s ním podle vlastního rozpočtu v samostatné působnosti. Zákon o obcích ukládá povinnost spravovat svůj majetek účelně a hospodárně v souladu s jejími úkoly a zájmy. Základním nástrojem správného hospodaření je kvalitně sestavený rozpočet, který vychází ze zpracovaného rozpočtového výhledu.

Bakalářská práce *Dopad ekonomické krize na rozpočet města Znojma* by měla být výpovědí o tom, jak se svým majetkem hospodaří město Znojmo a jakým způsobem se dotýká městského rozpočtu ekonomická krize. Autorka práce je zaměstnána na finančním odboru Městského úřadu Znojmo a dané téma jí není cizí. Přínosem pro ni navíc je i to, že si rozšíří

¹ WIKIPEDIA. Frédéric Bastiat [online]. [cit. 2011-22-02].
Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Fr%C3%A9d%C3%A9ric_Bastiat>.

ekonomické znalosti a provedenou analýzou sledovaného období zjistí skutečný stav hospodaření svého města, o kterém se v souvislosti s probíhajícím vyšetřováním korupční aféry na znojmské radnici nepíše příliš pozitivně.

CÍL PRÁCE A METODIKA

Cíl práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnotit, jestli ekonomická krize ovlivnila hospodaření Města Znojma a pokud ano, tak jakým způsobem.

Metodika práce:

Na začátku práce byla provedena *analýza* odborné literatury, legislativy a posbíraných dat. V teoretické části jsou uvedeny názory významných ekonomů na vývoj ekonomické krize v České republice a zhodnoceny její dopady na českou veřejnost. V dalších kapitolách je použita metoda *deskripce* pojmů souvisejících se soustavou veřejných rozpočtů a s veřejnými financemi v přímé souvislosti s územními rozpočty.

V úvodu praktické části je seznámení s charakteristikou města Znojma a s organizační strukturou Městského úřadu Znojmo. *Sběrem podkladů* převážně z účetnictví finančního odboru Městského úřadu Znojmo a *analýzou* údajů je proveden rozbor hospodaření města v letech 2004-2010 a zhodnocen vývoj příjmové a výdajové stránky rozpočtů v jednotlivých letech. Pomocí *komparace* jsou popsány rozdíly mezi schválenými a závěrečnými účty v daném období. Využitím *analýzy* vývoje ukazatele dluhové služby je zhodnocena míra zadluženosti obce. Za pomoci *komparace* je popsán rozdíl mezi závěrečným rozpočtem roku 2010 a schváleným rozpočtem na rok 2011 a také popsána vazba mezi využíváním Rozpočtového výhledu města Znojma 2009-2013 a přípravou rozpočtů. Ze získaných poznatků je metodou *syntézy* rozebráno hospodaření města a výsledkem této práce je zjištění, *jakým způsobem ovlivnila ekonomická krize rozpočet města.*

Závěr práce by měl být také odpovědí na otázku, *zda jsou zastupitelé města „dobrymi či špatnými ekonomy“* podle citátu Frédérica Bastiata v úvodu této práce.

1 EKONOMICKÁ KRIZE V SOUČASNOSTI A JEJÍ DŮSLEDKY

Rok 2008 se nazývá také rokem Velké finanční krize, která postihla ve velké míře i Českou republiku. První vážné problémy se v naší republice projeví na podzim roku 2008. Naše společnost si zvykla žít na dluh, který budou splácet budoucí generace. Zajímavé jsou ekonomické názory PhDr. Tomáše Sedláčka, neoficiálního „mluvčího“ Národní ekonomické rady vlády ČR (NERV), ze kterých jsem vybrala jeden na ukázkou: Snad žádná generace nezbohatla tak prudce a rychle jak ta naše. Až se vkrádá otázka, na čem to vlastně bohatneme. A proč se ta historická anomálie vyskytla právě nyní. Naše doba žije nejen ze zadlužování budoucnosti, ale i z tunelování minulosti. Všechny ty ropné zdroje, které ležely bez povšimnutí po mnohá staletí a tisíciletí – energii toho černého zlata čerpáme právě my – a brzy jej vyčerpáme. A už asi vůbec nemá cenu na tomto místě rozvíjet, jak jsme využívali globální bohatství. V době, kdy byla Evropa supervelmocí, využili jsme svou moc ke kolonizaci třetího světa a po několik generací jsme naše bohatství skutečně sklízeli právě z kolonií. A koneckonců i mezinárodní obchod s extrémně chudými zeměmi dodnes funguje podobně. Ano, mezinárodní obchod je výhodný pro slabé a chudé, ale je mnohem výhodnější pro bohaté. A to z toho důvodu, že si dokážou diktovat lépe cenu. Není tedy divu, že náš hrubý domácí produkt (krize-nekrize) roste a roste. Je to ale růst, který není zcela náš, nepatří nám. Koneckonců na otázku, kdy skončí krize, je nejlepší odpověď: až ji zaplatíme! Až zaplatíme to, jak jsme se v jejím průběhu zadlužili. Z tohoto pohledu je konec krize v nedohlednu.²

Ekonomickou krizi rozebírá ve své knize *Podnik v čase krize* Ing. Eva Kislingerová: Roky 2007, 2008 a 2009 se zcela jistě zapíší do dějin světové ekonomiky jako časy první opravdu globální krize. Velká deprese, zvaná často jako světová hospodářská krize či velká hospodářská krize, v letech 1929-1934 zasáhla sice z tehdejšího pohledu celý svět, ale to znamená vyspělé státy. Tato krize byla sice „světová“, ale nebyla v pravém smyslu „globální“ – to zažíváme až nyní. V dnešní době ještě neumíme docenit její velikost, hloubku a novost, ale asi již všichni cítíme, že se zrodila ekonomická recese s vlastnostmi počítačového viru – je neobyčejně nápaditá, adaptabilní a vysoce inovativní.³ Samotný slavný burzovní krach v roce 1929 měl pouze a jenom symbolický význam. Stejně symbolický jako synchronizovaný pád

² SEDLÁČEK, Tomáš. Jízda na hraně, aneb Jak si bereme, co není naše. *Hospodářské noviny*, 9. 12. 2010, č. 238, s. 11

³ KISLINGEROVÁ, Eva. *Podnik v časech krize*. s. 10

všech významných burz na podzim roku 2008. Tehdy, stejně jako nyní, se totiž podstatné děje odehrály před tím, než se stres objevil na trzích. V obou případech platí, že poklesy trhů byly dramatické, jenže samy o sobě nemusely poškodit reálnou ekonomiku – v první vlně se týkaly investorů, vlastníků akcií. Ovšem jak v roce 1929, tak i v roce 2008 se přenesly velmi rychle do finanční ekonomiky; způsobily nedůvěru klientů, kteří začali houfně vybírat hotovost, a tím podlomily celý sektor, vyvolaly totiž řetězový pád bank, kterým se zoufale nedostávalo disponibilních prostředků.⁴

Podobný názor jako paní Kislingerová sdílí i americký ekonom a spisovatel Paul Krugman, držitel Nobelovy ceny za ekonomii pro rok 2008, v knize *Návrat ekonomické krize: Dnes už je více než zřejmé, že si budeme muset znovu osvojit ponaučení, které si naši dědečkové odnesli z Velké hospodářské krize: vše, co je třeba během finanční krize zachraňovat, protože to tvoří nepostradatelnou součást finančního systému, by mělo po odeznění krize podléhat regulaci, která by znemožňovala podstupování příliš vysokých rizik.*⁵

Krizi rozebírá ve své knize *Finance po krizi* i Ing. Pavel Kohout, ekonom a ekonomický publicista, v současné době člen NERVu, který se chystá na vlastní žádost opustit: Co opravdu děsí je objem nekrytých závazků státu. Veřejné výdaje, převážně spojené se sociálními sliby vlád, rostou rychleji než příjmy států. To by nemuselo tolik vadit, pokud by každá vláda byla adekvátně schopna zvyšovat zdroje. Jenže daně nelze zvyšovat donekonečna: během osmdesátých a devadesátých let si většina vyspělých zemí sáhla na strop, kam až je možné zvyšování daní. Ukázalo se, že od jistého bodu daňová zátěž opravdu účinně tlumí jakýkoli hospodářský růst, což není v zájmu nikoho – ani v zájmu chudých, jejichž jménem se daně původně zvyšovaly.⁶

Managementem veřejného dluhu se zabývají i mezinárodní organizace, například Mezinárodní měnový fond a Světová banka, které vypracovaly doporučení k použití v konkrétní zemi.⁷ V roce 2009 Česká republika vytvořila největší deficit hospodaření v republice. Druhé místo obsadil hned rok následující a ani státní rozpočet přijatý pro letošní rok nevěští nic dobrého.

⁴ KISLINGEROVÁ, Eva. *Podnik v časech krize*. s. 36

⁵ KRUGMAN, Paul. *Návrat ekonomické krize*. s. 167

⁶ KOHOUT, Pavel. *FINANCE PO KRIZI důsledky hospodářské recese a co bude dál*. s. 199

⁷ *International Monetary Fund*. Guidelines for Public Debt Management [online]. [cit. 2011-03-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.imf.org/external/np/mae/pdebt/2000/eng/index.htm>>.

Tempo růstu státního dluhu, který se zvyšuje přímo před očima, zobrazují stránky <http://www.verejnydluh.cz/>. V čase, kdy je psána tato práce, je částka veřejného dluhu 1.483.055.555.065 Kč, průměrná rychlost zadlužování je 5.232 Kč za sekundu, veřejný dluh vůči HDP je 39,83 % a činí 140.249 Kč na jednoho obyvatele. Tempo růstu je neudržitelné. Výrazně se zhoršilo i finanční zdraví obcí, byť ve srovnání se státem zůstává ještě dobré.

Krise se dotýká každého z nás. Z výsledků průzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění vyplynulo, že třipětinová většina (61 %) české veřejnosti hodnotí současnou ekonomickou situaci v zemi negativně. Z toho ji 16 % označilo za „velmi špatnou“ a 45 % za „špatnou“. Z časového srovnání je zřejmé, že od počátku roku 2009 se do hodnocení současné ekonomické situace v České republice velmi výrazně promítá ekonomická krize. Mezi červnem 2008 a prosincem 2009 se podíl negativního hodnocení více než zdvojnásobil.⁸ Snižují se mzdy, zvyšuje se nezaměstnanost, rostou náklady na bydlení - domácnosti postihlo především zvýšení cen elektřiny, tepla a nájmu, mnoha lidem se snižuje životní úroveň, čím dále tím více se zadlužují a dostávají se do problémů s exekutory. Lidé se bojí ztráty zaměstnání a životních jistot, u mnohých sociálně slabších jedinců dochází k sociálnímu vyčleňování ze společnosti. Situace veřejných financí je neudržitelná a představuje zásadní celospolečenské riziko, z tohoto důvodu připravilo Ministerstvo financí ČR Reformu veřejných financí. Hlavním cílem reformy je snížit vládní deficit a zastavit nárůst vládního dluhu, zvrátit neudržitelné trendy vládních výdajů a posílit jejich efektivnost, plošně snížit daňové zatížení, omezit administrativní zátěž, zjednodušit daňový systém, reformovat důchodový systém a zdravotnictví.⁹ Dochází tak ke snižování rozpočtových příjmů a naopak se citelně omezuje výdajová strana rozpočtu, zejména mandatorních výdajů, kterými jsou zvláště sociální transfery, mezi něž patří výplaty dávek důchodového pojištění, nemocenské dávky a státní sociální podpora. Mimo sociálních transferů se dále například jedná o platby státu do všeobecného zdravotního pojištění, výdaje na dluhovou službu, výplatu státních příspěvků ke stavebnímu spoření, penzijnímu připojištění. Z důvodu financování důchodové reformy plánuje vláda od ledna 2012 zvýšení snížené sazby daně z přidané hodnoty. Následkem toho bude další zdražování všech potřebných věcí pro život, které se citelně dotkne nás všech.

⁸*Peníze navíc.* Tři pětiny Čechů hodnotí ekonomickou situaci negativně [online]. Poslední revize 4. 2. 2011 [cit. 2011-02-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.penzenavic.cz/cs/magazin/zpravodajstvi/tri-petiny-cechu-hodnoti-domaci-ekonomickou-situaci-negativne/>>.

⁹*Ministerstvo práce a sociálních věcí.* Reforma veřejných financí 2007-2010 [online]. [cit. 2011-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/3934>>.

2 SOUSTAVA VEŘEJNÝCH ROZPOČTŮ

Rozpočty obcí jsou součástí soustavy veřejných rozpočtů. Na centrální úrovni soustavu veřejných rozpočtů tvoří státní rozpočet, státní fondy, fond veřejného zdravotního pojištění s navazujícími rozpočty zdravotních pojišťoven, Pozemkový fond ČR a rozpočty regionálních rad regionů soudržnosti. Všechny veřejné rozpočty fungují autonomně, ale na druhé straně mezi nimi vznikají různé vazby. Proto je pro obce důležitá příprava a projednávání státního rozpočtu nebo rozpočtu kraje. Vazbu mezi jednotlivými rozpočty představují zejména dotace, příspěvky a návratné finanční výpomoci.¹⁰ Existence veřejných rozpočtů nezbytně provází činnost veřejné správy. Veřejné finanční prostředky pak, zjednodušeně a obecně řečeno, patří k základním podmínkám vlastní existence veřejné správy a současně tak i k podmínkám poskytování veřejných služeb, které má veřejná správa zajišťovat. Z pohledu územních samosprávných celků má rozpočtování další rozměr – jde o ústavně garantované právo a současně povinnost patřící k materiálnímu základu územních samospráv. Vlastní rozpočty územních samosprávných celků jsou prostorem, v rámci kterého jsou vyjádřeny samosprávné priority místní a regionální politiky.¹¹ Soustava veřejných rozpočtů se řídí zákonem o rozpočtových pravidlech, který upravuje tvorbu, funkci a obsah státního rozpočtu a státního závěrečného účtu, příjmy a výdaje státního rozpočtu, hospodaření se státními finančními aktivy a pasivy, finanční hospodaření organizačních složek státu a příspěvkových organizací, upravuje podmínky státních fondů, zabývá se finanční kontrolou, upravuje způsob řízení státní pokladny, řízení státního dluhu a hospodaření s prostředky soustředěnými v Národním fondu.¹²

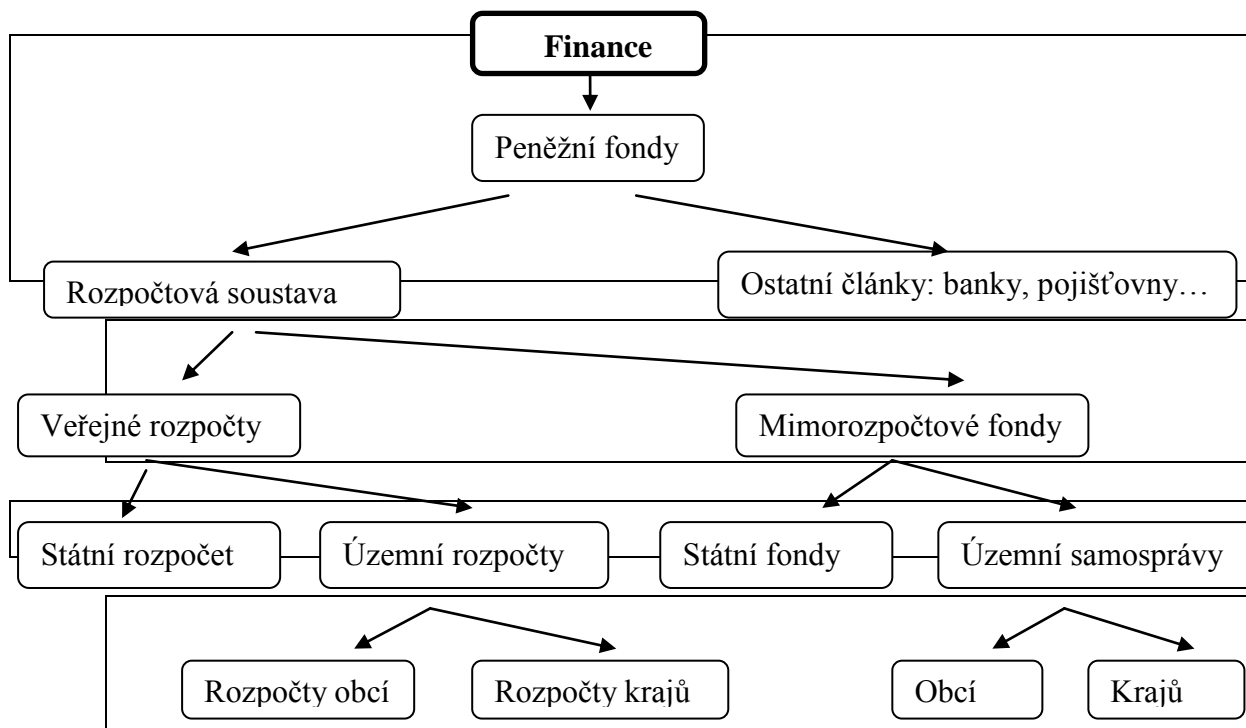
Veřejné finanční prostředky se v každém státě rozdělují podle existující rozpočtové soustavy. Všechny veřejné rozpočty tvoří dohromady určitou rozpočtovou soustavu, kterou schematicky znázorňuje následující obrázek:

¹⁰ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010*. s 28

¹¹ MOCEK, Miroslav. *Rozpočtový proces na příkladu Pardubického kraje. Veřejná správa*, 2010, č. 17/2010, příloha

¹² Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících předpisů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů

Obrázek 1 - Rozpočtová soustava v České republice

Pramen: PEKOVÁ, Jitka. Hospodaření a finance územní samosprávy. s. 220, graficky upraveno autorkou

2.1 Veřejný rozpočet

Veřejný rozpočet je obecné označení rozpočtu bez ohledu na to, na jaké vládní úrovni se sestavuje. Pro každou vládní úroveň je veřejný rozpočet nástrojem zabezpečení jejích cílů a úkolů. Z uvedeného vyplývá, že jde vždy o soustavu rozpočtů. V nejobecnějším pojetí se sestavují:

- *státní rozpočet,*
- *rozpočty regionů* (např. v České republice krajů),
- *rozpočty obcí a měst,*
- *další veřejné rozpočty* (např. v ČR dobrovolné svazky měst a obcí).

Rozpočtem obecně rozumíme dokument, který stanoví předpokládané příjmy a výdaje na jednorocní období, jehož obsahem jsou vedle příjmů a výdajů i vazby k ostatním rozpočtům.¹³

¹³ MOCEK, Miroslav. Rozpočtový proces na příkladu Pardubického kraje. *Veřejná správa*, 2010, č. 17/2010, příloha.

Všechny veřejné rozpočty fungují autonomně, ale na druhé straně vznikají mezi nimi různé vazby. Proto je pro obce důležitá také příprava a projednávání státního rozpočtu nebo rozpočtu kraje. Vazbu mezi jednotlivými rozpočty představují zejména dotace, příspěvky a návratné finanční výpomoci.¹⁴

2.2 Státní rozpočet

Státní rozpočet lze obecně považovat za ucelený výraz pro státní finance, tvoří tedy stěžejní složku veřejných financí. Státním rozpočtem se dále rozumí centralizovaný peněžní fond, fond peněžních prostředků soustředěných do působnosti státu na principu nenávratnosti a neekvivalentního způsobu rozdělování. Z účetního hlediska je státní rozpočet bilancí příjmů a výdajů státu. Státní rozpočet je také finančním plánem na rozpočtové období zahrnujícím tzv. rozpočtovou závěrku, tedy bilanci státního hospodaření vyplývající z dosažené úrovně příjmů a výdajů státu za uplynulé rozpočtové období. Ekonomický účel státního rozpočtu lze zcela jednoduše demonstrovat na vztahu shromažďování peněžních prostředků a jejich přerozdělování.

Státní rozpočet je z ekonomického hlediska definován třemi hlavními funkcemi - funkcí alokační, stabilizační a redistribuční:

- I. *Funkce alokační* – je nejstarší funkcí, je charakteristická umístováním vymezených peněžních prostředků do příslušných hospodářských sfér.
- II. *Funkce fiskální* – stabilizační funkce – základní ekonomické veličiny, jako je např. zaměstnanost, hospodářský růst, inflace aj., mohou být ovlivňovány tzv. aktivní fiskální politikou státu.
- III. *Funkce redistribuční* – jedná se o přerozdělování části příjmů státního rozpočtu mezi jednotlivé ekonomické subjekty, což má vést ke spravedlivému rozdělení důchodů. Jako příklad redistribuce lze jednoznačně uvést různé druhy sociálních transferů a dotací.

V období nerozvážného vývoje ekonomiky může státní rozpočet plnit také *funkci regulační* – jedná se především o přímé zásahy do soukromého sektoru (např. regulace cen). Zároveň je třeba zmínit i *funkci kontrolní*, která vyplývá z celospolečenských požadavků na kontrolu příjmové a výdajové stránky státního rozpočtu.

¹⁴ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010.* s. 28

Kromě výše uvedených ekonomických funkcí plní stát ještě *funkci politickou*, kdy jednotlivé strany dávají najevo své zaměření prostřednictvím toho, jaké množství peněžních prostředků jsou ochotné na určitou věc vynaložit.¹⁵

2.3 Územní rozpočet

Ústava ČR¹⁶ zaručuje územním samosprávným celkům právo na samosprávu. Zákon o obcích¹⁷ vymezuje obec jako základní územní samosprávné společenství občanů, tvořící územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Ta je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek, v právních vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Orgánu obce může být svěřen i výkon státní správy, kterou tento orgán vykonává jako svoji přenesenou působnost. Po reformě veřejné správy se rozlišují tři typy obcí podle toho, jak velký rozsah státní správy jim byl svěřen:

- *obce I. typu* – minimální rozsah státní správy,
- *obce II. typu* – obce s pověřenými obecními úřady,¹⁸
- *obce III. typu* – obce s rozšířenou působností.¹⁹

Hlavními orgány obce jsou zastupitelstvo obce, rada obce, starosta a obecní úřad. Rozpočet a závěrečný účet obce schvaluje v rámci samostatné působnosti zastupitelstvo obce.

Územní rozpočet je nejdůležitější součástí finančního systému na úrovni územní samosprávy a je jedním z nejdůležitějších nástrojů k zajištění její činnosti. Je také důležitým článkem v soustavě veřejných rozpočtů.²⁰

Hospodaření územní samosprávy s rozpočtovými prostředky během rozpočtového období lze charakterizovat následujícím vztahem:

$$F_1 + P - V = F_2,$$

kde F_1 – stav peněžních prostředků v rozpočtu na počátku rozpočtového období,

P – příjmy

V – výdaje

F_2 – stav peněžních prostředků v rozpočtu na konci rozpočtového období.

¹⁵ NAHODIL, František a kolektiv. *Veřejné finance v České republice*. s. 48-49

¹⁶ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

¹⁸ § 64 Zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

¹⁹ § 66 Zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

²⁰ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. s. 200

Je-li $F_2 > F_1$, vytváří se finanční rezerva pro hospodaření v dalším rozpočtovém roce. Je-li tomu opačně, znamená to použití rezerv nebo jiných zdrojů, zpravidla návratných příjmů na vyrovnání rozpočtové bilance.²¹

Rozpočet je možné sestavit jako: vyrovnaný: $P = V$

přebytkový: $P > V$

schodkový: $P < V$

Dle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů²² může být rozpočet schválen jako schodkový jen v případě, že schodek bude možné uhradit pouze finančními prostředky z minulých let, nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje vlastních dluhopisů. Kladný zůstatek finančních prostředků rozpočtového hospodaření běžného roku se převádí k použití v dalším roce, a to ke krytí rozpočtových výdajů, anebo se převádí do peněžních fondů.

V rozpočtu obce lze za podstatné považovat rozdělení příjmů a výdajů na běžné a kapitálové. Za *běžné příjmy* se považují například daňové výnosy, příspěvek na přenesený výkon státní správy, přijaté nájemné z obecních bytů. *Běžnými výdaji* jsou pak třeba platy a odměny, výdaje na údržbu území, opravu komunikací nebo příspěvky poskytované obcí na provoz jí zřízené příspěvkové organizaci. *Kapitálovými příjmy* rozpočtu jsou například příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku (prodej nemovitostí obce), příjmy z prodeje finančního majetku (prodej akcií nebo majetkových podílů v obchodních společnostech). *Kapitálovými výdaji* z rozpočtu jsou například investiční nákupy (nákupy nemovitostí, investiční výstavby), výdaje na nákup akcií a majetkových podílů.

Kromě příjmů a výdajů obsahuje rozpočet rovněž část *financování*. To, zjednodušeně řečeno, zahrnuje peněžní operace, při kterých si obec půjčuje peníze (například bankovní úvěry, přijetí návratné finanční výpomoci od státu), a operace, při kterých si obec půjčené peníze zase vrací. V neposlední řadě sem patří také operace, zachycující jakoukoliv změnu stavu na peněžních bankovních účtech obce.²³

²¹ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. s. 201

²² § 4 odst. 5 Zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

²³ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010*. s. 29

Rozpočet územních samosprávných celků je pojímán jako:

- *decentralizovaný peněžní fond*, v němž se soustředí různé druhy veřejných příjmů, které se rozdělují a používají na financování veřejných statků, zajišťovaných prostřednictvím municipálního a regionálního sektoru nebo též nakupovaných u soukromého sektoru,
- *balance příjmů a výdajů* za rozpočtové období, které je shodné s rozpočtovým obdobím (kalendářní rok) v celé soustavě veřejných rozpočtů,
- *finanční plán*, podle kterého obce a kraje hospodaří v daném rozpočtovém období,
- *právní dokument* schválený příslušným zastupitelstvem,
- *nástroj prosazování cílů obecní a krajské politiky* (tj. priorit schválených veřejných politik),
- *ekonomický vztah* související se shromažďováním a rozdělováním peněžních prostředků.²⁴

V Příloze 1 je zobrazeno obecné schéma běžného a kapitálového rozpočtu.

Jestliže územní samospráva odděleně hospodaří v rámci běžného a kapitálového rozpočtu, může být přebytek běžného rozpočtu převáděn do kapitálového rozpočtu a naopak schodek běžného rozpočtu může být kryt převodem z kapitálového rozpočtu. Jestliže je běžný rozpočet deficitní, závisí úhrada deficitu na tom, zda v kapitálovém rozpočtu jsou potřebné finanční prostředky. Jestliže v kapitálovém rozpočtu se nedostávají finanční prostředky na krytí deficitu běžného rozpočtu, je nutné přistoupit k prodeji majetku, aby se získaly potřebné finanční prostředky, nebo k nákladnějšímu řešení financování deficitu běžného rozpočtu, a to prostřednictvím úvěru nebo k emisi dluhopisů. Tyto příjmy jsou pak příjmem kapitálového rozpočtu a běžný rozpočet se vyrovnává prostřednictvím vztahu ke kapitálovému rozpočtu.²⁵

²⁴ REKTOŘÍK, J.; ŠELEŠOVSKÝ, J. a kol. *Obecná část vzdělávání vedoucích úředníků ÚSC*. s. 145

²⁵ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. s. 205

2.3.1 Příjmy územních rozpočtů

Obecně se považuje za to, aby příjmy z rozpočtů obcí i vyšších stupňů územní samosprávy byly:

- *dostatečně výnosné*, aby umožnily dosáhnout přiměřené, požadované míry finanční soběstačnosti jednotlivých článků územní samosprávy,
- do určité míry *závislé na aktivitě* obce i regionu, tzn., které může územní samospráva sama ovlivnit – je to většina *nedaňových příjmů*,
- pokud možno *rovnoměrně rozloženy*, a to jak z hlediska prostorového, tak z hlediska časového,
- *plánovatelné*, a to nejen v krátkodobém, ale i střednědobém a dlouhodobém časovém horizontu,
- *administrativně nenáročné* na správu a výběr, tzn., aby především náklady na správu a výběr daní a poplatků byly minimální.²⁶

Příjmy rozpočtu obce tvoří zejména:²⁷

- a) příjmy z vlastního majetku a majetkových práv,
- b) příjmy z výsledků vlastní činnosti,
- c) příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou podle tohoto nebo jiného zákona příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila,
- d) příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních zákonů, zejména ze správních poplatků z této činnosti, příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce podle tohoto zákona nebo zvláštních zákonů, pokud není dále stanoveno jinak,
- e) výnosy z místních poplatků podle zvláštního zákona,²⁸
- f) výnosy daní nebo podíly na nich podle zvláštního zákona,²⁹
- g) dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů,
- h) dotace z rozpočtu kraje,
- i) prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, např. z jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů a sankcí, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce,

²⁶ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. s. 250

²⁷ § 7 Zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

²⁸ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

²⁹ Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní)

- j) přijaté peněžité dary a příspěvky,
- k) jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce.

Příjmy se dělí na dvě základní podskupiny, a to *vlastní příjmy*, jak běžné, tak kapitálové, a *přijaté dotace*. Jde o jejich začlenění do čtyř tříd:

Třída 1. Daňové příjmy,

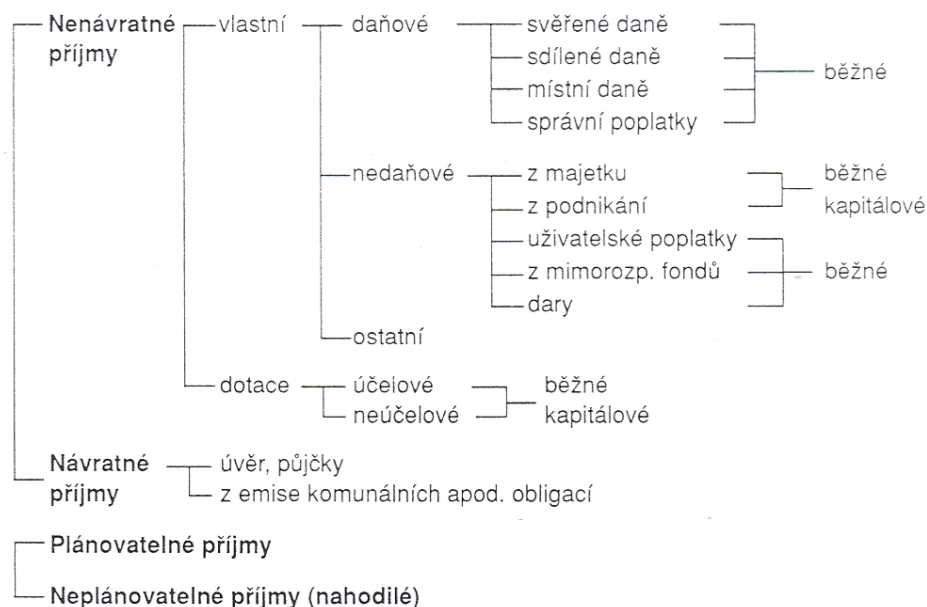
Třída 2. Nedaňové příjmy,

Třída 3: Kapitálové příjmy,

Třída 4: Přijaté dotace,

s dalším podrobnějším členěním.³⁰

Obrázek 2 – Příjmy územních rozpočtů (obecné schéma)

Pramen: PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. s. 252

Schéma rozdělení daní je zobrazeno v Příloze 2 této bakalářské práce.

³⁰ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. s. 229

2.3.1.1 Příjmy daňového charakteru

Jsou nejvýznamnějším zdrojem financování veřejných statků obcí. V průměru zahrnují více než 50 % celkových příjmů obcí. Příjmy daňového charakteru patří mezi nenávratné zdroje.

Rozlišujeme dvě základní kategorie:

- *daňové příjmy*, které obec získává na základě zákona o rozpočtovém určení daní (RUD), tzv. *sdílené daně*,
- *další daňové příjmy* – sem řadíme zejména výnosy z místních poplatků. V členění podle rozpočtové skladby se mezi příjmy daňového charakteru zahrnují také správní poplatky a platby vztahující se k ochraně životního prostředí.³¹

Rozpočtové určení daní

Většinu daňových příjmů obcí tvoří podíly na celostátně vybíraných daních. Zákon o rozpočtovém určení daní³² upravuje v § 1 rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční. Propočet podle § 4 tohoto zákona vychází z predikce celostátního inkasa daní použité pro sestavení návrhu zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2011. Podíl jednotlivých obcí na příslušné části celostátního hrubého výnosu daní je stanoven vyhláškou Ministerstva financí č. 245/2010 Sb. ze dne 19. srpna 2010.³³ Základem pro stanovení procentního podílu každé obce na sdílených daních je počet obyvatel obce k 1. lednu 2010 dle bilance počtu obyvatel České republiky zpracované Českým statistickým úřadem, výměra katastrálních území obcí k 1. lednu 2010 podle údajů Českého úřadu zeměměřického a katastrálního a počty zaměstnanců k 1. prosinci 2009.³⁴

Svaz měst a obcí obdržel predikci daňových příjmů na rok 2011, která je základem pro přípravu státního rozpočtu na rok 2011. Předpokládaný mírný meziroční nárůst daňových příjmů však není důvodem pro současné snížení příspěvku na výkon přenesené působnosti. Z uvedené tabulky je patrné meziroční srovnání a za pozitivní lze označit skutečnost, že obce by neměly čelit propadu daňových příjmů, a to zejména díky meziročnímu růstu daně

³¹ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010*. s. 30

³² Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní)

³³ Vyhláška č. 245/2010 Sb., o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů

³⁴ Zprávy ministerstva financí České republiky pro finanční orgány obcí a krajů, ročník 2011, číslo 1

z přidané hodnoty. Méně pozitivní je fakt, že oproti rozpočtu na rok 2010 by ve skutečnosti měly být daňové příjmy díky úsporným opatřením ve státním rozpočtu nižší přibližně o 4 mld. Kč. Pro rok 2011 očekává ministerstvo meziroční růst o necelá 2 %, tedy téměř o 3 mld. Kč. Právě předpokládaným přírůstkem zdrojů z daňových příjmů odůvodňuje ministerstvo prostor pro snížení příspěvku na přenesený výkon státní správy.³⁵

Tabulka 1 – Srovnání daňových příjmů obcí (mld. Kč)

Daňový příjem	Skutečnost 2009	Rozpočet 2010	Očekávaná skutečnost 2010	Výchled 2011	Index 10/09 (v %)	Index 11/10 (v %)
DPH	54,2	58,0	58,0	59,6	107,0	102,8
DPPO celkem	32,7	36,6	34,5	31,6	105,5	91,6
v tom: DPPO	26,9	30,8	28,7	25,8	106,7	89,9
DPPO plac. obcemi a kraji	5,8	5,8	5,8	5,8	100,0	100,0
DPFO celkem	29,1	34,6	32,4	36,4	111,3	112,3
v tom: DPFO-zvl. sazba	2,1	2,1	2,2	4,1	104,8	186,4
DPFO-z přiznání celkem	4,1	8,4	4,4	4,6	107,3	104,5
DPFO-z přiznání sdíl. část	1,2	2,5	1,3	1,4	106,0	107,7
DPFO-z přiznání 30 %	2,9	5,9	3,1	3,2	107,9	103,2
DPFO-závislá celkem	24,8	24,1	25,8	27,7	104,0	107,4
DPFO-závislá sdíl. část	23,2	22,5	24,1	25,9	103,9	107,5
DPFO-závislá 1,5 % motiv.	1,6	1,6	1,7	1,8	105,7	105,9
Daň z nemovitostí	6,3	9,6	9,6	9,7	152,4	101,0
Místní a správní poplatky	8,2	7,8	7,4	7,4	90,2	100,0
Poplatky za znečišťování život. prostř.	6,1	6,2	6,2	6,2	101,6	100,0
Celkem daňové příjmy	136,6	152,8	148,1	150,9	108,4	101,9

Pramen: dle podkladu MF ČR zpracovala Kancelář Svazu měst a obcí ČR, *OBEC & finance*, 4-2010, s. 17

Schéma rozdělení daní tvoří Přílohu 2 této práce.

Daň z nemovitosti

Výnos daně z nemovitostí je stoprocentním příjmem rozpočtu obce.³⁶ Zároveň je to jediná daň, u níž může obec částečně ovlivňovat její výši.³⁷ Daň z nemovitostí se platí ze staveb a z pozemků. Vyměřuje se za zdaňovací období dopředu, a to vždy podle stavu k 1. lednu. V posledních letech se význam daně postupně zvyšuje v důsledku růstu sazeb i možnosti obcí aplikovat kromě tradičního koeficientu velikosti také místní koeficient.³⁸ Správu daně z nemovitostí vykonává finanční úřad v obvodu, kde se zdaňovaná nemovitost nachází. Obce a města však disponují jen omezenými prostředky, jak zajistit plnění daňové povinnosti, jsou totiž v pozici třetích osob, vůči kterým musí správce daně dodržovat zásadu mlčenlivosti.

³⁵ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *OBEC & finance*, 2010, ročník XV, číslo 4, s. 17

³⁶ § 4 odst. 1 písm. a) Zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní)

³⁷ Zákon České národní rady č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů

³⁸ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010*. s. 30

Existuje všeobecné přesvědčení, že užší spolupráce obcí a měst s finančními úřady může zvýšit efektivnost správy daně z nemovitosti.³⁹

Místní poplatky

Místní poplatky mají fakultativní charakter, to znamená, že obce, respektive volené orgány obcí (obecní zastupitelstvo), rozhodují o tom, zda budou vybírat od fyzických či právnických osob na svém území konkrétní místní poplatek ze soustavy místních poplatků a jaký. Obce místní poplatky vybírají, aby získaly další potřebné finanční prostředky do svých rozpočtů v ČR, vhodně doplňují příjmy rozpočtu a pomáhají snižovat napjatost ve finančním hospodaření obcí.⁴⁰ Druhy místních poplatků určuje zákon o místních poplatcích.⁴¹

Obce mohou vybírat tyto místní poplatky:

- a) poplatek ze psů,
- b) poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,
- c) poplatek za užívání veřejného prostranství,
- d) poplatek ze vstupného,
- e) poplatek z ubytovací kapacity,
- f) poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- g) poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení povolené Ministerstvem financí podle jiného právního předpisu⁴²,
- h) poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- i) poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.

U každého poplatku jsou upraveny základní náležitosti, tj. poplatník, předmět, základ, maximální sazba, osvobození od placení, případně slevy, splatnost, sankce. Obec může obecně závaznou vyhláškou rozšířit okruh osvobození, diferencovat sazbu nebo upřesnit podmínky placení.⁴³ Obec při jejich vybírání musí respektovat i daňový řád.⁴⁴

³⁹ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010*. s. 31

⁴⁰ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. s. 276

⁴¹ § 1 Zákona. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

⁴² Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů

⁴³ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010*. s. 32

Správní poplatky

Mezi daňové příjmy jsou začleněny i příjmy z vlastní správní činnosti, a to správní poplatky za správní úkony, které územní samospráva vykonává v přenesené působnosti.⁴⁵ Výši správních poplatků stanovuje zákon o správních poplatcích a jeho sazebník.⁴⁶ Poplatky za úkony státní správy plynou do státního rozpočtu, poplatky za úkony orgánů územní samosprávy plynou do příslušného rozpočtu obce nebo kraje.⁴⁷ Výjimku tvoří například správní poplatek za vydané povolení k provozování výherních hracích přístrojů, vybraný obecním (krajským) úřadem, je příjmem rozpočtu obce (kraje) ve výši 50 %; zbývající část odvede obecní (krajský) úřad na účet státního rozpočtu.⁴⁸

2.3.1.2 Nedaňové příjmy

Tvoří nezanedbatelnou část příjmů, byť jde víceméně o příjmy nárazové, které neplynou z nějaké povinnosti uložené zákonem, ale z určité aktivity obce či jiných subjektů ve prospěch obce.⁴⁹ Podíl nedaňových příjmů (především příjmů z hospodaření s obecním majetkem a z vedlejšího podnikání obcí) se během 90. let stále zvyšoval, v současné době tvoří asi 15 % příjmů.⁵⁰

Mezi vlastní nedaňové příjmy územních rozpočtů patří především

- příjmy z vlastního podnikání,
- uživatelské poplatky za některé lokální a regionální smíšené veřejné statky, pokud nejsou příjmem neziskové organizace – provozovatele služby,
- sankční pokuty,
- příjmy z mimorozpočtových fondů, pokud jsou vytvářeny,
- ostatní příjmy.⁵¹

⁴⁴ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁵ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. s. 279

⁴⁶ Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁷ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010*. s. 37

⁴⁸ Zákon č. 635/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o správních poplatcích – část čtvrtá – Změna zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

⁴⁹ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010*. s. 37

⁵⁰ LAJTKEPOVÁ, Eva. *Veřejné finance*. s. 99

⁵¹ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. s. 281

2.3.1.3 Kapitálové příjmy a přijaté dotace

V územním rozpočtu jsou jednorázové, zpravidla se pravidelně neopakují. Jsou většinou účelové a využívají se k financování dlouhodobých potřeb, zejména na pořízení investic v lokálním a regionálním veřejném sektoru, z nichž budou mít prospěch i budoucí generace.

Můžeme je členit na:

- *vlastní*, tj. např. příjmy z prodeje majetku, cenných papírů (nakoupených v minulosti), z majetkových podílů apod.,
- příjmy z *přerozdělovacích procesů*, tj.: *nenávratné transfery* – dotace, např. účelové kapitálové dotace ze státního rozpočtu, popř. státních účelových fondů, poskytované na financování konkrétní investice, příjmy od jiných subjektů, včetně finančních prostředků z fondů Evropské unie, poskytovaných na financování rozvojových projektů a *návratné* – tj. např. střednědobý nebo dlouhodobý úvěr od peněžního ústavu na financování investic, příjmy z emise komunálních cenných papírů (obligací), ostatní kapitálové půjčky apod.⁵²

Dotace představují po daňových příjmech druhý nejvýznamnější zdroj financování aktivit obcí. Dotace se poskytují buď na investiční, nebo na neinvestiční účely. Pro většinu obcí má úspěch při získávání dotací zásadní vliv na uskutečňování investičních záměrů. V současné době jde zejména o dotace s tzv. evropských fondů. Pokud jde o dotace ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů krajů, hovoříme o účelových dotacích. Zvláštní kategorii představují tzv. účelové příspěvky poskytované ze státního rozpočtu obcím, popřípadě krajům. Poskytují se sice na určitý účel, ale proti „tradiční“ dotaci nemusí tyto příspěvky příjemce zúčtovat. Typickým příkladem je příspěvek na výkon státní správy. Dotace a zejména pak investiční dotace jsou naopak administrativně mnohem náročnější na získání i na kontrolu.⁵³ Poskytování dotací ze státního rozpočtu upravují rozpočtová pravidla.⁵⁴

Podle výsledků státního závěrečného účtu územních rozpočtů tvořily dotace obcím v roce 2009, respektive všechny obcemi přijaté transfery, jednu třetinu jejich souhrnných příjmů.

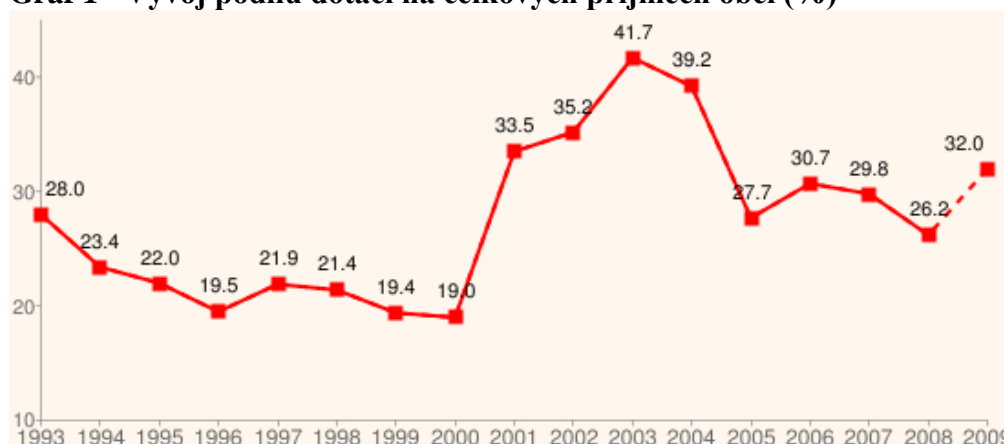
⁵² PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. s. 252

⁵³ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010*. s. 38

⁵⁴ § 23 Zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

Jedná se o výrazné zvýšení podílu dotací, které tak částečně kompenzovalo drastické snížení daňových příjmů, které obce potkalo v důsledku ekonomické krize.⁵⁵

Graf 1 - Vývoj podílu dotací na celkových příjmech obcí (%)

Pramen: VEŘEJNÁ SPRÁVA ONLINE, 23. 9. 2010. Dotace obcím – jejich struktura a využití [online]

2.3.2 Výdaje územních rozpočtů

Výdaje rozpočtů územní samosprávy se člení obdobným způsobem, jako je tomu v případě státního rozpočtu. Podrobně člení výdaje z různých hledisek rozpočtová skladba.⁵⁶ Nejčastěji se používá členění výdajů podle ekonomického hlediska. Podle tohoto hlediska členíme výdaje v celé rozpočtové soustavě, tj. i výdaje rozpočtů jednotlivých stupňů územní samosprávy, na výdaje:

- *běžné*, tj. každoročně se opakující,
- *kapitálové*, tj. jednorázové, neopakující se.⁵⁷

Běžné výdaje pak můžeme dělit na neinvestiční nákupy, neinvestiční transfery (dotace) a neinvestiční půjčky. Mezi běžné výdaje patří výdaje na chod obecního nebo městského úřadu, na provoz škol, údržbu ulic, náměstí, veřejných prostranství, provoz veřejného osvětlení, hřbitova, obecní policie, podpora místní kultury, sportu atd. Kromě výdajů obce na samostatnou působnost, je třeba počítat také s výdaji na výkon přenesené působnosti. Vzhledem k rozdělení obcí podle rozsahu výkonu přenesené působnosti rostou celkové náklady s velikostí obce.

⁵⁵ VEŘEJNÁ SPRÁVA ONLINE. Dotace obcím – jejich struktura a využití [online]. Poslední revize 23. 9. 2010 [cit. 2011-03-01]. Dostupné z WWW: <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6448273>>.

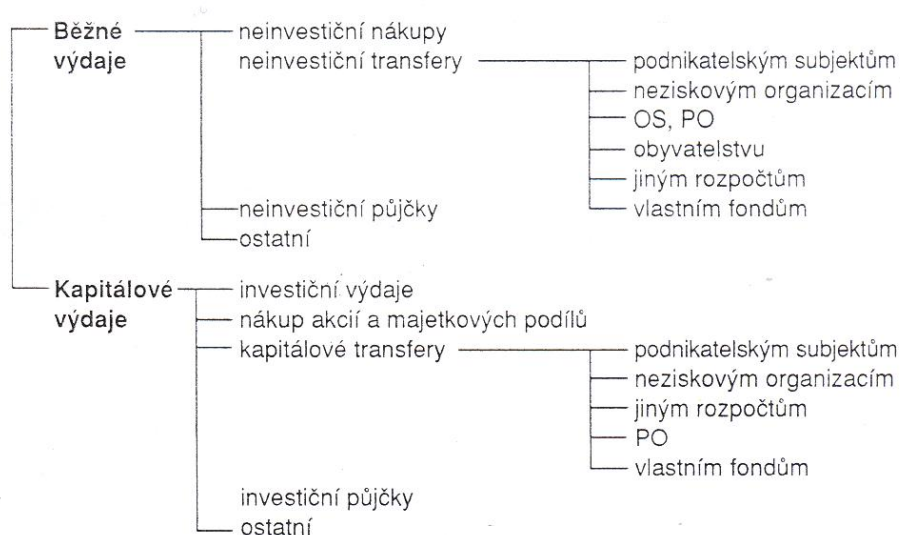
⁵⁶ Vyhláška MF ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁷ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. s. 332

Kapitálové výdaje zahrnují výdaje na investiční výstavbu, nákup nemovitostí, výdaje na generální rekonstrukce budov a zařízení, které zvyšují hodnotu majetku, i výdaje na nákup akcií, finanční vklady do obchodních společností a investiční dotace fyzickým a právnickým osobám.⁵⁸

Objem výdajů obce ovlivňují zásadním způsobem její rozvojové možnosti a rozsah poskytovaných služeb. Výdaje se odvíjí od velikosti příjmů, rezerv vytvořených v minulosti (v podobě přebytku rozpočtu) a případně od schopnosti obce zvýšit si své příjmy cizími zdroji, především půjčkou či úvěrem.⁵⁹

Obrázek 3 – Výdaje územních rozpočtů (obecné schéma)

Legenda:
OS – organizační složka, PO – příspěvková organizace.

Pramen: PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. s. 334

2.4 Rozpočtová skladba

V České republice upravuje podrobné členění příjmů a výdajů závazná rozpočtová skladba.⁶⁰ Je platná pro celou soustavu veřejných rozpočtů a umožňuje pohled na finanční hospodaření. Je možné přehledně zjistit potřebné informace v jednotlivých etapách rozpočtového procesu, lze porovnávat jednotlivé rozpočty, a to v čase i prostorově (mezi obcemi, mezi kraji, a to i v delším období). Rozpočtová skladba se v ČR vztahuje na třídění operací, které mají

⁵⁸ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Průručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010*. s. 40

⁵⁹ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *OBEC & finance*, 2008, ročník XIII, číslo 4, s. 27

⁶⁰ Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů

charakter tzv. operací veřejných. Je založena na principu peněžních pohybů a upravuje způsob třídění všech peněžních operací rozpočtů a fondů obcí i krajů, včetně operací organizačních složek, u kterých jsou obce a kraje zřizovatelem.⁶¹

Rozpočtová skladba umožňuje:

- *zabezpečit jednotnost a přehlednost* rozpočtů a mimorozpočtových fondů v rozpočtové soustavě,
- *analyzovat příjmy a výdaje* v rozpočtové soustavě, v čase i prostorově, včetně komparace, i pro mezinárodní srovnání,
- *sumarizovat příjmy a výdaje* za celou rozpočtovou soustavu s využitím tzv. konsolidace, která umožňuje eliminovat riziko na několikanásobné načítání určité dotace,
- *zajistit potřebné informace* a jejich využití v rozpočtové politice.

Vyhláška Ministerstva financí o rozpočtové skladbě v ČR⁶² analyzuje příjmy a výdaje z hlediska:

- *kapitolního* neboli *odpovědnostního* - příjmy a výdaje státního rozpočtu se třídí podle správců (pro obce a kraje je nepovinné),
- *druhového* - všechny příjmy a výdaje se třídí podle příjmových a výdajových druhů. Pro účely určení výdajového druhu se výdaje člení na výdaje na nákupy, kterými jsou výdaje, proti kterým stojí přímá protihodnota, a transfery, kterými jsou výdaje, proti kterým přímá protihodnota nestojí. Výdaji na nákupy jsou výdaje na pořízení hodnot a náhrady. Výdajovým druhem se pro účely této vyhlášky rozumí u výdajů na nákupy druh pořizovaných věcí, služeb, prací, výkonů nebo práv nebo druh náhrady a u transferů druh podpory, kterou transfer představuje, a druh příjemce této podpory. Příjmovým druhem se pro účely této vyhlášky rozumí právní důvod platby, která organizaci plyne.
- *odvětvového* - příjmy a výdaje se třídí podle odvětví. Odvětvím se pro účely této vyhlášky rozumí druh činnosti, z které příjmy plynou nebo na kterou se výdaje vynakládají, nebo zaměření právního subjektu, který finanční prostředky, které organizace získává jako příjmy, organizaci poukazuje nebo odevzdává nebo jemuž organizace finanční prostředky poskytuje za účelem jeho podpory.

⁶¹ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. s. 225

⁶² § 2 Vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů

- *konsolidačního* - v případě, že skutečnost, že jde o tyto příjmy a výdaje, není vyjádřena již v druhovém třídění. Tyto příjmy a výdaje se třídí podle stupňů konsolidace. Stupněm konsolidace se pro účely této vyhlášky rozumí okruh veřejných rozpočtů a ostatních veřejných peněžních fondů, mezi nimiž peněžní převody, představující na jedné straně výdaje těchto rozpočtů a fondů a na druhé straně jejich příjmy, probíhají, určený podle toho, jak se údaje o těchto příjmech a výdajích sumarizují.

2.5 Rozpočtový výhled

Podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů⁶³ je obec povinna vypracovat rozpočtový výhled. Ten musí obsahovat:

- souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích,
- dlouhodobé závazky a pohledávky,
- dlouhodobé záměry a jejich finanční zdroje.

Rozpočtový výhled se sestavuje na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků, a to zpravidla na dva až pět let následujících po roce, na který se sestavuje rozpočet. V zákoně se nestanovuje, kdy má být rozpočtový výhled schválen. Zastupitelstvo může o něm rozhodovat i v jiném termínu, než je schvalování rozpočtu. Ukládá se však povinnost sestavovat rozpočet podle rozpočtového výhledu. V návrhu rozpočtu musí být minimálně konstatování, že tento návrh vychází ze schváleného rozpočtu.⁶⁴

2.6 Rozpočtový proces

Sestavení rozpočtu, hospodaření podle něj a zhodnocení hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok patří mezi základní činnosti spadající do její samostatné působnosti. Sestavení a schválení rozpočtu je pro ni jedním z nejdůležitějších úkolů a je výhradním právem zastupitelstva.⁶⁵ Základní principy rozpočtového hospodaření určují příslušná ustanovení zákona o obcích⁶⁶ a zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,⁶⁷ ve kterém je zakotvena povinnost zveřejnit návrh rozpočtu a také závěrečného účtu za uplynulý rok vhodným způsobem a v přiměřeném rozsahu na úřední desce a v elektronické podobě

⁶³ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁴ KOTRBA, Rudolf. Rozpočtový proces. *Veřejná správa*, 2010, číslo 25, s. 16

⁶⁵ KOTRBA, Rudolf. Rozpočtový proces. *Veřejná správa*, 2010, číslo 25, s. 16

⁶⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁶⁷ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

způsobem umožňující dálkový přístup. Důvodem je to, aby se k těmto dokumentům mohli vyjádřit občané obce. Zákon stanovuje, že tyto návrhy musí být zveřejněny nejméně 15 dnů před projednáním v zastupitelstvu.⁶⁸ Veřejné rozpočty se sestavují na rozpočtové období, které je shodné pro celou rozpočtovou soustavu.⁶⁹ V ČR je rozpočtové období shodné s kalendářním rokem.⁷⁰ Rozpočtový proces, tj. všechny etapy rozpočtového procesu, je však delší, zpravidla zahrnuje dobu 1,5-2 roky.⁷¹ Je to pracovní postup pro sestavování, projednávání, schvalování, plnění a kontrolu realizace rozpočtu a má kontinuální (nepřetržitý) charakter. Sestavování rozpočtu územních samosprávných celků patří mezi nejdůležitější etapy rozpočtového procesu, protože jde o co nejpřesnější předvídání a naplánování příjmové a výdajové stránky rozpočtu. Obec i kraj musí odhadnout a zkalkulovat jak vlastní příjmy, tak dotace plynoucí ze státního rozpočtu, ze státních a účelových fondů nebo z Národního fondu, pro obce také dotace z kraje. Neméně důležité je plánování výdajů, aby byly pokryty požadované potřeby územních samosprávných celků a občanů. Obec a kraj musí přednostně zabezpečit krytí veškerých závazků vyplývajících z plnění povinností stanovených jí zákonem. V případě nedostatku finančních prostředků je možné hledat úvěrové zdroje. Deficitní *financování* je však třeba zodpovědně zvažovat, aby neúměrně nerostlo dluhové zatížení, nepřenášel se dluh na budoucí zastupitelstvo a orgány obce a kraje nebo dokonce na další generace v daném území.⁷²

2.7 Rozpočtové zásady

V průběhu rozpočtového procesu se musí dodržovat rozpočtové zásady obecně platné v rozpočtové soustavě:

- *každoroční sestavování a schvalování* územního rozpočtu příslušného článku územní samosprávy,
- *realnost a opravdivost rozpočtu*, tj. reálný odhad příjmů a výdajů rozpočtu, aby bylo možné splnit rozpočet jako finanční plán bez výrazných odchylek,
- *dlouhodobá vyrovnanost rozpočtu* (v delším cyklu), která je základem úspěšného dlouhodobého hospodaření,

⁶⁸ KOTRBA, Rudolf. Rozpočtový proces. *Veřejná správa*, 2010, číslo 25, s. 16

⁶⁹ LAJTKEPOVÁ, Eva. *Veřejné finance*. s. 16

⁷⁰ §2 odst. 2 Zákona č. 218/2000 Sb., O rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících předpisů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů

⁷¹ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. s. 211

⁷² REKTOŘÍK, J.; ŠELEŠOVSKÝ, J. a kol. *Obecná část vzdělávání vedoucích úředníků ÚSC*. s. 148, 149

- *hospodárnost a efektivnost*, účetní audit, publicita, jejímž výsledkem je důkladná informovanost občanů o hospodaření obce. Je předpokladem účinné občanské kontroly.
- *úplnost a jednotnost rozpočtu*, dosažená pomocí závazné rozpočtové skladby.⁷³

Pokud by nebyl rozpočet schválen před 1. lednem rozpočtového roku, řídí se hospodaření v době do schválení rozpočtu pravidly *rozpočtového provizoria*.⁷⁴ Ta jsou potřebná k zabezpečení plynulosti hospodaření na vlastní úrovni i u právnických osob financovaných z rozpočtu obce a stanoví je zastupitelstvo. Rozpočtové příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria se stávají příjmy a výdaji rozpočtu po jeho schválení.⁷⁵ Pokud v průběhu roku dojde ke změně ve schváleném rozpočtu, lze ji provést pouze *rozpočtovým opatřením*.⁷⁶

2.8 Zadluženost obcí

V roce 2009 vykázalo zadluženost 3 250 obcí z celkového počtu 6 244 obcí, což je více než polovina (52,0 %) obcí z celkového počtu. Počet obcí, které vykázaly v posledních letech zadluženost, je stabilizovaný a meziročně došlo k jeho velmi mírnému růstu (o 21 obcí).⁷⁷

Tabulka 2 – Dluh v přepočtu na obyvatele zadlužených obcí v roce 2009

Kategorie obcí podle počtu obyvatel	Dluh na obyvatele zadlužených obcí v Kč	Podíl zadlužených obcí na všech obcích v dané kategorii
Obce do 200	13 175	28 %
Obce 200-400	8 951	41 %
Obce 400-800	6 583	57 %
Obce 800-1500	5 799	69 %
Obce nad 1500	5 171	86 %
Statutární města	10 510	96 %

Pramen: dle podkladu MF ČR, propočty CCB-Czech Credit Bureau. OBEC & finance. 1-2011. s. 1, upraveno autorkou

Z pohledu posuzování zadluženosti podle velikostních kategorií obcí lze podle Tabulky 2 konstatovat, že podíl obcí vykazujících dluh se zvyšuje s rostoucím počtem obyvatel obce. Nejnižší procentní podíl obcí (28 %) vykazujících dluh lze nalézt v nejnižší velikostní kategorii 1-100 obyvatel. Velikostní kategorie obcí nad 5 000 obyvatel mají podíl obcí

⁷³ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. s. 211, 212

⁷⁴ § 13 Zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁵ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010*. s. 41

⁷⁶ § 16 Zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁷ KAMENÍČKOVÁ, Věra. Větší obce a jejich hospodaření – zadluženost více ohrožuje malé obce. *OBEC & finance*, 2011, ročník XVI, číslo 1, s. 21

vykazujících dluh nad 90 % v každé kategorii. Jiný pohled na dluh dostaneme, podíváme-li se na něj v přepočtu na obyvatele pouze zadlužených obcí, např. v roce 2009. Ukazatel dluhu se nejvíce změní u nejmenších obcí, tedy u velikostní kategorie, u které je podíl obcí s dluhem nejmenší. Zde dosažená hodnota zdaleka převyšuje všechny ostatní kategorie, včetně statutárních měst. Ukazuje se, že statutární města sice drží největší díl obecního dluhu, avšak z hlediska finanční stability a ohrožení řádného splácení je zadlužení větší hrozbou pro malé obce. Zejména u obcí s méně než 200 obyvateli, kde tento ukazatel dosáhl nejvyšší hodnoty vůbec.⁷⁸

V celkovém objemu zadluženosti obcí jsou zahrnuty bankovní úvěry od peněžních ústavů, emitované komunální dluhopisy, přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy, včetně půjček ze státního rozpočtu a z rozpočtů státních fondů.

Úvěry, které obce přijaly od peněžních ústavů, byly, podobně jako v minulých letech, směřovány zejména na rekonstrukce a výstavbu technické infrastruktury (místní komunikace, kanalizace, čistírny odpadních vod), na předfinancování investičních projektů spolufinancovaných z fondů EU a na regeneraci a výstavbu bytového fondu. Obce tyto prostředky rovněž použily na rekonstrukce a rozšíření školských zařízení, sportovních areálů a jiné občanské vybavenosti. Několik měst také čerpalo úvěry poskytnuté Evropskou investiční bankou určené na financování investic do místní infrastruktury.⁷⁹

Dostatek finančních prostředků je předpokladem pro úspěšné hospodaření obcí. Kdo chce být správným hospodářem, měl by si osvojit *Zásady zdravého hospodaření ve veřejné správě* z roku 1932, které shrnul z citátu Tomáše Bati, jednoho z největších podnikatelů své doby, Luděk Tesař, ekonom – specialista na veřejné finance a hospodaření obcí:⁸⁰

- nedělat dluhy,
- nepodporovat bankrotáře,
- nevyhazovat hodnoty na nic,
- nevydírát pracující,
- učinit práci a šetření výnosnější, žádoucnější a čestnější než lenošení a mrhání.

⁷⁸ KAMENÍČKOVÁ, Věra. Větší obce a jejich hospodaření – zadluženost více ohrožuje malé obce. *OBEC & finance*, 2011, ročník XVI, číslo 1, s. 21

⁷⁹ Ministerstvo financí ČR. Zadluženost územních samosprávných celků v roce 2009 [online]. Poslední revize 7. 10. 2010[cit. 2011-03-03]. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/zadluzenost_uzem_sprav_celku_55086.html>.

⁸⁰ TESARĚ, Luděk. Řízení finančního zdraví obce aneb Učme se i od Tomáše Bati. *Moderní obec*, 2011, ročník XVII, číslo 2, s. 10

3 ANALÝZA ROZPOČTU MĚSTA ZNOJMA V LETECH 2004-2010

3.1 Charakteristika města Znojma

Perlou Jižní Moravy bývá označováno královské město Znojmo vystavěné na mohutné skále nad řekou Dyjí. Patří k nejstarším městům České republiky, bohatá historie dýchá z každého jeho koutu. Toto území, jak dokazují četné archeologické nálezy, bylo osídlováno již od pravěku - starší doby kamenné. Osídlování plynule během času pokračovalo přes slovanská hradiště, budování tvrzí a hradů, přes vznik prvních obcí a měst a zanechalo mnoho movitých a nemovitých historických památek. Výhodná poloha spolu s teplým podnebím a úrodnou půdou vytvářely odedávna ty nejpříznivější podmínky pro osídlení. Roku 1226 bylo Znojmo povýšeno králem Přemyslem Otakarem I. na královské město.

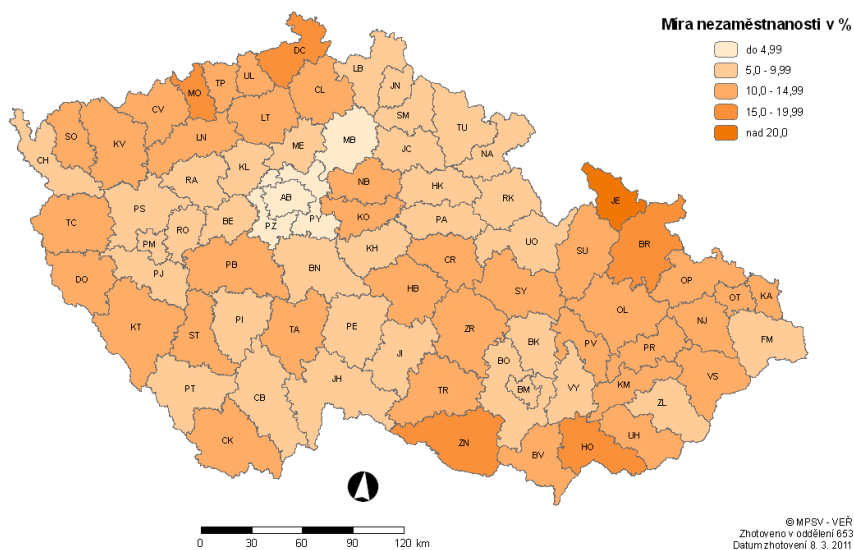
Díky bohaté historii města se zachovalo nespočetné množství kulturních památek všech stavebních stylů. Třetí nejvýznamnější národní kulturní památkou je románská Rotunda Panny Marie a sv. Kateřiny z poloviny 11. století. Historickému jádru dominuje štíhlá gotická radniční věž a věže tří kostelů – kostela sv. Mikuláše, kostela sv. Michala a kostela sv. Kříže. V těsné blízkosti kostela sv. Mikuláše se nachází dvoupodlažní gotická Svatováclavská kaple se zachovalým románským karnerem (kostnicí), z dalších významných památek stojí za zmínku Znojemský hrad, Loucký klášter, Minoritský klášter, Znojemské podzemí, které je jedním z nejrozsáhlejších podzemních labyrintů ve střední Evropě a mnoho dalších. V roce 1971 byl historický střed města vyhlášen městskou památkovou rezervací, kterou obdivují návštěvníci z domova i zahraničí. Její rozloha je více než 70 ha, na jejím území je 163 kulturních památek, zapsaných ve státním seznamu.

Znojmo je vstupní branou do Národního parku Podyjí. Národním parkem byl vyhlášený v roce 1991 a svou rozlohou 63 kilometrů čtverečních je nejmenším v České republice, nikoliv však významem. Od roku 2000 vytváří společně s rakouským Nationalpark Thayatal, na který navazuje, širší příhraniční region s nejvyšším stupněm ochrany přírody. V minulosti až do druhé světové války se lidská činnost v údolí řeky omezovala na existenci několika vodních mlýnů a drobných usedlostí. Vznikem železné opony po roce 1948 se z celé oblasti stalo liduprázdné hraniční pásmo. Nicméně tato skutečnost paradoxně vedla k postupnému navození autentického nenarušeného přírodního prostředí. Říční údolí s mohutnými žulovými skalisky, kamennými moři, meandry a hlubokými roklinami bočních přítoků nabízí příhodné podmínky pro pestré druhové složení rostlin, hmyzu a zvířat. Na území parku je jen na české straně vyznačeno 75 km pěších tras a 75 km cyklotras. Jeho malebná krajina zanechává vzpomínky v srdcích návštěvníků a turistů, kteří se sem rádi vrací.

Díky poloze při hranicích s Rakouskem a tomu, že leží na nejkratší dopravní spojnici Vídeň – Praha, má Znojmo strategický význam, který však nelze plně rozvinout vzhledem k zatím nevyhovující kvalitě komunikačního napojení. Díky vhodným klimatickým podmínkám se zde daří pěstování vinné révy, největší vinařskou společností je Znovín Znojmo, a. s., který má pro návštěvníky připravený rozsáhlý vinařský turistický program. Dle údajů Českého statistického úřadu z Registru ekonomických subjektů Jihomoravského kraje k 31. 12. 2010 na okrese Znojmo tvoří největší podíl ekonomických subjektů činných v nevýrobních sférách, tedy obchodě, ubytování a stravování, následuje stavebnictví, průmysl a nejmenší podíl, paradoxně se znojmskou zemědělskou oblastí, tvoří zemědělství, lesnictví a rybolov (Příloha 3). Město nemá dostatečnou vyhovující průmyslovou zónu pro příchod nových investorů. Za poslední léta došlo ve městě ke značnému rozšíření obchodních řetězců s nejrůznějším sortimentem zboží. Znojmo se muselo v období po roce 1989 vyrovnat s vysokým nárůstem nezaměstnanosti; řada tradičních výrobních podniků musela ukončit svoji činnost, obdobně ukončila činnost i řada zemědělských podniků. Otevření hranic znamenalo sice možnost zaměstnání ve službách, ale počet takto nově vytvořených pracovních příležitostí nepokryl výpadek z velkých podniků. Ve Znojmě je situace v oblasti zaměstnanosti tíživá, neboť se zde velmi výrazně projevuje sezónní charakter některých pracovních příležitostí, jedná se především o práci v oblasti rostlinné výroby a zpracování zemědělských produktů, nezanedbatelnou úlohu hrají i služby spojené s cestovním ruchem.

Mapka 1 – Srovnání nezaměstnanosti v České republice k 28. únoru 2011

Míra nezaměstnanosti v okresech České republiky k 28. únoru 2011

Pramen: Integrovaný portál MPSV. Statistiky nezaměstnanosti [online]⁸¹

Míra nezaměstnanosti se zde dlouhodobě pohybuje výrazně nad celostátním průměrem, dle aktuálních údajů Ministerstva práce sociálních věcí ČR je nezaměstnanost k 28. 2. 2011 v okrese Znojmo 15,5 %, který se tím dostal na 6. příčku nezaměstnanosti v České republice a na osmou příčku v počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo, kterých je 42,3.

Město Znojmo po reformě veřejné správy, kdy byly zrušeny okresní úřady, je od roku 2003 Znojmo obcí s rozšířenou působností, jejíž správní obvod zahrnuje 111 obcí (včetně Znojma), a obcí s pověřeným obecním úřadem pro 78 obcí. Znojmo je druhým populačně největším městem Jihomoravského kraje, k 31. 12. 2010 mělo dle údajů z ČSÚ 34 409 obyvatel.

Město je významným správním, kulturním, školským a zdravotnickým centrem regionu. Ve městě sídlí řada úřadů a institucí, např. Úřad práce ve Znojmě, Okresní správa sociálního zabezpečení Znojmo, Finanční úřad ve Znojmě, Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Znojmo, Celní úřad Znojmo, Okresní soud ve Znojmě, Okresní státní zastupitelství Znojmo a další. Zdravotní služby pro široké okolí zajišťuje Nemocnice Znojmo, jsou zde mateřské, základní, střední školy a Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo.

⁸¹ *Integrovaný portál MPSV. Statistiky nezaměstnanosti [online]. [cit. 2011-03-16]. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes.>>.*

3.2 Správa města

Dle zákona o obcích⁸² vykonává město státní správu v přenesené působnosti a v samostatné působnosti pak samosprávu. Město je samostatně spravováno Zastupitelstvem města Znojma. Zastupitelstvo města Znojmo tvoří 31 členů. Úkoly zastupitelstva města plní 2 zvolené výbory – kontrolní a finanční. Výkonným orgánem města je rada, která se volí z řad zastupitelů a tvoří ji 9 členů. Rada zřizuje jako své iniciativní a kontrolní orgány komise, ve Znojmě jich pracuje 13. Úřad tvoří starosta, místostarostové, tajemník a zaměstnanci města, zařazení do úřadu.

Městský úřad je členěn na následující oddělení a odbory:

- Oddělení právní a sekretariátu starosty
- Oddělení interního auditu,
- Oddělení vnějších vztahů,
- Odbor dopravy,
- Odbor finanční,
- Odbor majetkový,
- Odbor organizační,
- Odbor rozvoje,
- Odbor sociálních věcí a zdravotnictví,
- Odbor správní,
- Odbor školství, kultury a památkové péče,
- Odbor výstavby,
- Odbor živnostenský,
- Odbor životního prostředí.

Koordinaci činnosti jednotlivých odborů a samostatných oddělení provádí tajemník úřadu nebo jím pověřený zaměstnanec.

Město Znojmo je zřizovatelem následujících příspěvkových organizací:

- V působnosti odboru rozvoje jsou Městské lesy Znojmo a Městská zeleň Znojmo.
- V působnosti majetkového odboru je Správa nemovitostí města Znojma.
- V působnosti sociálního odboru je Centrum sociálních služeb Znojmo.

⁸² § 7 Zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

- V působnosti odboru školství, kultury a památkové péče je Znojemská Beseda, která v oblasti kulturní a společenské zabezpečuje místní kulturní a společenské akce, dále je to Městská knihovna, 6 základních škol a 6 mateřských škol.

Organizační schéma Města Znojma je přílohou č. 4 této práce.

3.3 Hospodaření města v letech 2004-2010

Souhrnný rozpočet města sestavuje v samostatné působnosti na základě požadavků odborů *finanční odbor Městského úřadu Znojmo*. Rozpočet předkládá finančnímu výboru, radě města, zastupitelstvu města k projednání a schválení, vypracovává čtvrtletní rozbor hospodaření města z podkladů jednotlivých odborů, účastní se na rozborech hospodaření příspěvkových organizací založených městem. Roční rozbor spolu se závěrečným účtem předkládá zastupitelstvu města, zajišťuje, aby roční hospodaření města bylo stanoveným způsobem ověřeno, dohlíží na dodržování rozpočtové a finanční kázně, sleduje finanční situaci města, usměrňuje využívání finančních prostředků, navrhuje potřebná opatření orgánům města, hospodář s finančními prostředky v souladu se schváleným rozpočtem a obecně závaznými předpisy, předkládá orgánům města návrhy úvěrových podmínek v případě nedostatku vlastních finančních prostředků, schválené úvěry realizuje, sleduje stav a pohyb úvěrových prostředků, dohlíží na splátky úvěrů.

Při provádění analýzy hospodaření města autorka vycházela z dokumentů, které jsou k dispozici na finančním odboru: zprávy o výsledcích přezkoumání hospodaření územního samosprávného celku města Znojma za roky 2004-2009, komentář ke státnímu závěrečnému účtu města Znojma za rok 2010, výkazy pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků za roky 2004-2010. Podklady k získaným dotacím byly poskytnuty odborem rozvoje a přehled vybraných výdajů na sociální služby poskytl ekonom odboru sociálních věcí a zdravotnictví. Rozpočty města Znojma na roky 2004-2011, Rozbor hospodaření za roky 2004-2010, ukazatele dluhové služby pro roky 2004-2010 a Rozpočtový výhled města Znojma 2009-2013 jsou k dispozici na webových stránkách města Znojma.⁸³

Město vykazuje kromě roku 2007, kdy bylo hospodaření města v přebytku, *záporné saldo všech příjmů a výdajů* především díky vysokým investičním výdajům. Vypočtené částky jsou

⁸³ *Oficiální web města*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.znojmocity.cz/>>.

uvedené po konsolidaci (převody z rozpočtových účtů a ostatní převody z vlastních fondů, kdy dochází pouze k přesunu finančních prostředků mezi účty).

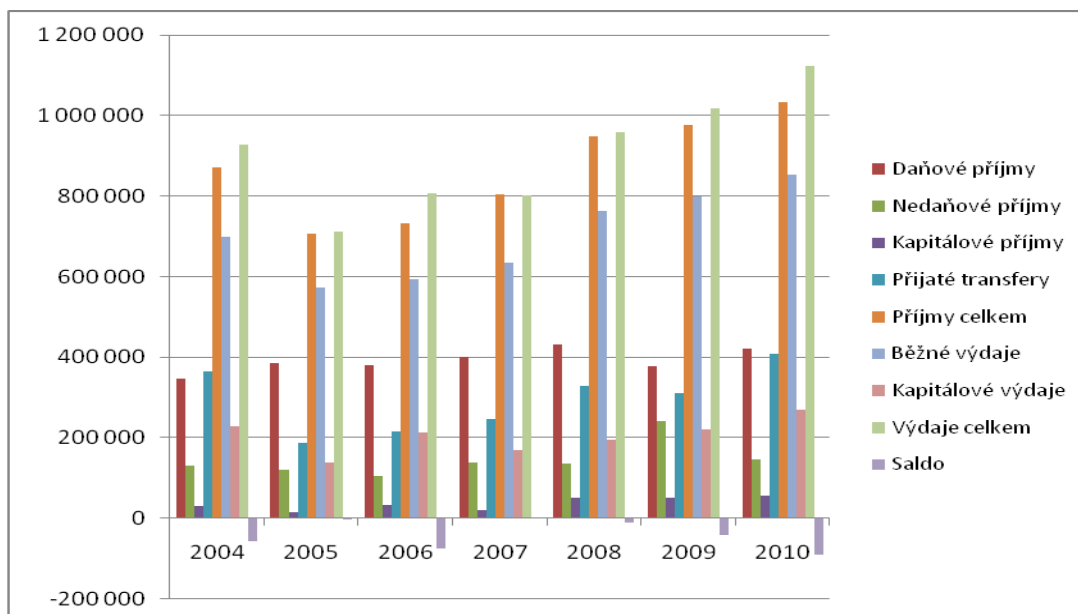
Vyšší příjmy i výdaje 2004 byly ve větší míře způsobeny dostavbou městského koupaliště, které město financovalo pomocí vlastních i cizích zdrojů. V roce 2005 příjmy i výdaje poklesly, ale následně pak rostly celkové příjmy a kromě roku 2007 také celkové výdaje města. V průběhu celého sledovaného období město realizovalo několik rozsáhlých investičních akcí, které měly přímý vliv na vývoj příjmů a výdajů. Z tabulky 3 a z ní provedeného Grafu 2 je evidentní, že nejvíce deficitní rozpočet byl v letech 2004, 2006, 2009 a 2010, kdy dosáhl maximální výše 90,5 mil. Kč.

Tabulka 3 - Vývoj hospodaření města v letech 2004-2010

Text (tis. Kč)	2 004	2 005	2 006	2 007	2 008	2 009	2010
Daňové příjmy	345 534	384 936	379 428	399 793	432 160	376 084	421 156
Nedaňové příjmy	129 676	119 010	105 837	137 859	135 592	239 796	147 047
Kapitálové příjmy	29 404	15 780	31 725	19 530	51 924	51 512	56 966
Přijaté transfery	365 676	186 528	214 476	247 121	328 159	309 721	408 424
Příjmy celkem	870 290	706 254	731 466	804 303	947 835	977 113	1 033 593
Běžné výdaje	698 984	572 141	593 726	635 013	762 029	799 181	853 478
Kapitálové výdaje	228 359	138 376	212 525	167 763	195 780	219 830	270 604
Výdaje celkem	927 343	710 517	806 251	802 775	957 809	1 019 011	1 124 082
Saldo rozpočtu	-57 053	-4 263	-74 785	1 528	-9 974	-41 898	-90 489

Pramen: Účetní závěrky k 31. 12. 2004 – 31. 12. 2010, zpracováno autorkou

Graf 2 – Vývoj hospodaření města v letech 2004-2010 (v tis. Kč)

Pramen: Účetní závěrky k 31. 12. 2004 – 31. 12. 2010, zpracováno autorkou

Vývoj příjmů, výdajů, dotačních titulů i stupeň zadluženosti města Znojma bude následně rozebrán v následujících kapitolách.

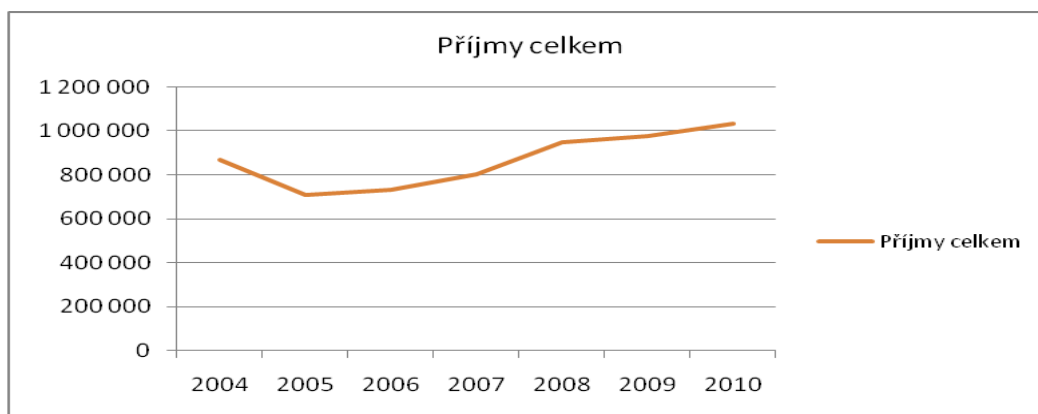
3.4 Vývoj příjmů v letech 2004-2010

Z hlediska hospodaření územního samosprávného celku jsou příjmy veškeré nenávratně inkasované prostředky, opětované i neopětované, včetně přijatých darů a dotací a přijaté splátky půjček za účelem rozpočtové politiky.

Příjmy města jsou členěny na příjmy běžné a kapitálové. Běžné příjmy jsou tvořeny příjmy daňovými, nedaňovými a dotacemi. Jedná se tedy o každoročně opakující se příjmy, které slouží k pokrytí běžných výdajů. Kapitálové příjmy, tj. příjmy z prodeje dlouhodobého a finančního majetku a investiční dotace, mají charakter nahodilých příjmů a jsou určeny především k pokrytí investičních záměrů města.

Následující Graf 3 znázorňuje *vývoj celkových příjmů* ve sledovaném období, který má od roku 2005, kdy došlo ve srovnání s rokem 2004 k poklesu, *vzrůstající tendenci*. Pokles v roce 2005 byl způsoben přijatými transfery, které byly ve srovnání s předchozím rokem o téměř polovinu nižší, a od tohoto roku vykazují opět rostoucí trend.

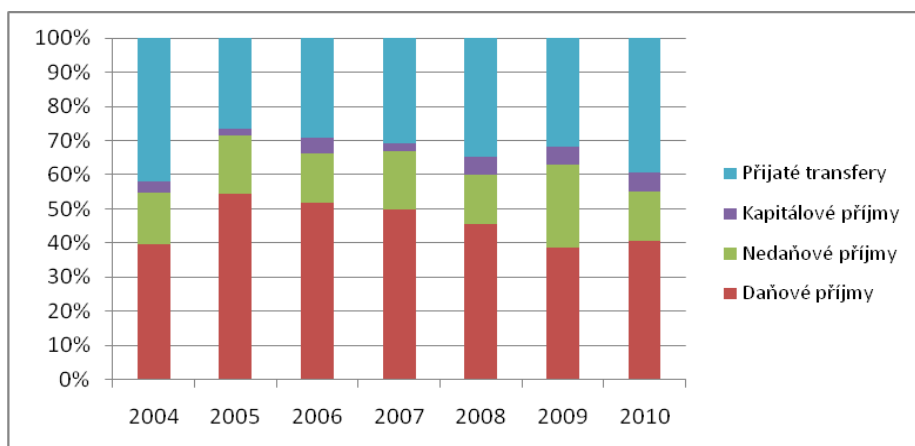
Graf 3 – Vývoj celkových příjmů v letech 2004-2010 (v tis. Kč)

Pramen: Účetní závěrky k 31. 12. 2004 – 31. 12. 2010, zpracováno autorkou

Procentuelní zastoupení jednotlivých příjmů je zobrazeno v Grafu 4, ze kterého je patrné, že *největší podíl mají příjmy daňové*, za nimi jsou přijaté transfery a spolu tvoří v průměru 90 % celkových příjmů. Nejnižším příjmem městského rozpočtu jsou příjmy kapitálové. Příjmy jsou členěny v základním druhovém členění na daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté dotace po konsolidaci.

Graf 4 – Podíl jednotlivých příjmů v letech 2004-2010

Pramen: Účetní závěrky k 31. 12. 2004 – 31. 12. 2010, zpracováno autorkou

3.4.1 Daňové příjmy

Příjmy z daní a poplatků tvoří podstatnou část běžných příjmů města. Převážná část daňových příjmů připadá na daně sdílené, jejich procentuelní podíl pro příslušnou obec je dán zákonem o rozpočtovém určení daní, jak je uvedeno v kapitole 2.3.1.1. Daně výlučné jsou ty, u kterých celý výnos patří obci. Jedná se o daň z nemovitostí a daň z příjmu právnických osob, kdy plátcem je obec nebo město.

Zásadní podíl na celkových příjmech mají tzv. sdílené daně. Z analýzy daňových položek uvedených v Tabulce 4 vyplývá, že k nejvýznamnějším zdrojům příjmů města patří příjem z DPH, které se podílí na daňových příjmech v průměru posledních sedmi let téměř třiceti procenty a má vzrůstající tendenci. K dalším zásadním položkám ovlivňující objem daňových příjmů patří daň z příjmů fyzických (DPFO) a právnických osob (DPPO), kde však za poslední léta dochází k výraznému poklesu. Příčinou toho je hospodářská krize, která se výrazně projevila u DPPO, kdy došlo v roce 2009 a 2010 k třetinovému poklesu (30 mil. Kč). DPFO ze závislé činnosti a ze samostatně výdělečné činnosti má též v důsledku krize klesající tendenci, k největšímu snížení došlo v roce 2009 (12 mil. Kč). Naopak ve srovnání s uplynulými léty vzrostl v roce 2010 téměř o třetinu (6,5 mil. Kč) další významný příjem pro město, a to příjem z daně z nemovitostí, které se nacházejí na území obce. Důvodem je zvýšení sazby daně u některých druhů pozemků a nemovitostí od 1. 1. 2010, který stanovuje zákon č. 362/2009 Sb.⁸⁴, tímto došlo i ke změně ustanovení § 6 a § 11 odst. 1 zákona o dani

⁸⁴ Zákon č. 362/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s návrhem zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2010, ve znění pozdějších předpisů

z nemovitostí.⁸⁵ Daň z příjmů právnických osob za obce hospodaření města přímo neovlivňuje, neboť stejná výše se objevuje i ve výdajích.

Tabulka 4 - Vývoj daňových příjmů města v letech 2004-2010

Pol.	Text (tis. Kč)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1111	DPFO ze záv. čin.	61 107	64 568	65 667	72 871	67 908	63 375	65 498
1112	DPFO ze sam. výd. čin.	26 137	29 242	20 036	24 034	19 057	6 685	12 609
1113	DPFO z kapit. výnosů	4 043	3 393	3 818	4 443	5 569	5 430	5 438
1119	Zrušené daně - příjem FO	3	0	0	3	10	10	10
1121	DPPO	63 478	69 308	72 010	80 609	96 739	66 613	66 420
1122	Daň z příjmů PO za obce	37 949	43 398	34 809	32 217	37 114	39 125	66 581
1211	DPH	93 532	111 032	116 244	114 785	134 877	130 433	139 647
1332	Poplatky za znečištění ovzd.	12	15	9	20	17	18	14
1334	Odvody za odnětí půdy ze ZMF	185	21	60	84	50	34	132
1335	Popl. za odnětí pozemků - lesy	1	1	5	77	68	15	50
1337	MP za "komunální odpad"	15 371	15 469	15 272	14 746	16 604	16 487	16 211
1341	MP ze psů	708	667	673	696	718	742	705
1342	MP za láz. a rekr. pobyt	254	142	143	125	138	194	197
1343	MP za užív. veř. prostr.	3 225	3 041	2 885	1 782	1 953	1 174	1 421
1345	MP z byyt. kapacity	201	150	242	322	350	369	391
1346	MP za pov. vjezdu	2 118	2 064	2 104	1 342	228	191	142
1347	MP za provozovaný VHP	4 928	5 461	6 091	6 828	6 018	5 826	4 570
1351	Odvod výtěžku z VHP	3 093	3 096	3 108	3 128	2 600	2 626	1 982
1353	Příjmy za ZOZ - řidič. opr.	0	0	0	1 219	1 351	1 356	1 211
1361	Správní poplatky	15 015	20 226	22 161	26 022	26 858	19 037	17 135
1511	Daň z nemovitostí	13 950	13 631	14 091	14 439	14 002	14 343	20 794
Daňové příjmy celkem		345 310	384 925	379 428	399 792	432 229	374 083	421 158

Pramen: Účetní závěrky k 31. 12. 2004 – 31. 12. 2010, zpracováno autorkou

Místní poplatky může městská samospráva dle zákona o místních poplatcích⁸⁶ nejen ovlivnit, ale i regulovat, jak je uvedeno v kapitole 2.3.1.1. Je na rozhodnutí zastupitelstva obce, které místní poplatky obecně závaznou vyhláškou zavede. Při zpracování obecně závazné vyhlášky musí obec zachovat nejen zákonnost, ale i právní formu, kterou tento právní předpis vyžaduje. Až na poplatek ze vstupného a poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možnost jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace zpoplatnila městská samospráva všechny ostatní druhy místních poplatků, které jsou uvedeny v Tabulce 4. Největší objem prostředků plyne pravidelně z poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Hlavním důvodem zvýšení tohoto příjmu od roku 2008 do současnosti je stanovení maximální sazby poplatku ve výši 500 Kč

⁸⁵ Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů

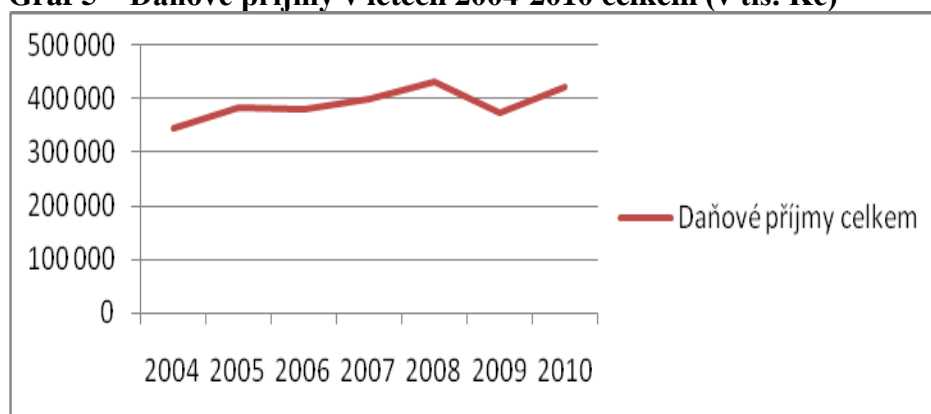
⁸⁶ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

na osobu a kalendářní rok. V letech 2004-2007 byla sazba poplatku 450 Kč. Druhým největším příjmem z místních poplatků je *poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení povolené Ministerstvem financí podle jiného právního předpisu*⁸⁷ a obecně závaznou vyhláškou města je sazba stanovena v maximální výši 5.000 Kč za kalendářní čtvrtletí. S provozováním výherních hracích přístrojů (VHP) souvisí i odvod části výtěžku z provozu VHP, který se odvádí podle zákona o loteriích a je příjmem rozpočtu obce. U poplatků vybíraných za VHP dochází od roku 2008 k poklesu příjmů. Počet VHP povolovaných městským úřadem klesá, důvodem tohoto poklesu je povolování jiných technických herních zařízení Ministerstvem financí dle zákona o loteriích. Tato zařízení začalo město na základě změny zákona o místních poplatcích⁸⁸ ze dne 18. 5. 2010 zpoplatňovat. Od 1. 9. 2010 je platná vyhláška, která stanovuje místní poplatek i pro tato zařízení povolovaná Ministerstvem financí ČR.

Nezanedbatelným příjmem obecních rozpočtů jsou také *správní poplatky* stanovené zákonem o správních poplatcích za správní úkony a za správní řízení. Příjem ze správních poplatků od roku 2004 do 2008 rostl, v roce 2009 nastal patrně vlivem ekonomické krize pokles oproti roku 2008 o téměř 8 mil. Kč a roce 2010 o další 2 mil. Kč, což je v městském rozpočtu také nezanedbatelná částka.

Graf 5 přehledně zobrazuje vývoj celkových daňových příjmů v letech 2004 – 2010.

Graf 5 – Daňové příjmy v letech 2004-2010 celkem (v tis. Kč)

Pramen: Účetní závěrky k 31. 12. 2004 – 31. 12. 2010, zpracováno autorkou

Z něho je patrné, že daňové příjmy do roku 2008 mírně stoupaly, v roce 2009 nastal pokles, který byl způsoben vlivem hospodářské krize snížením příjmů ze sdílených daní a také značně menšími příjmy za správní poplatky. Daňové příjmy v roce 2010 vzrostly, ale je nutné

⁸⁷ Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁸ § 10a Zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

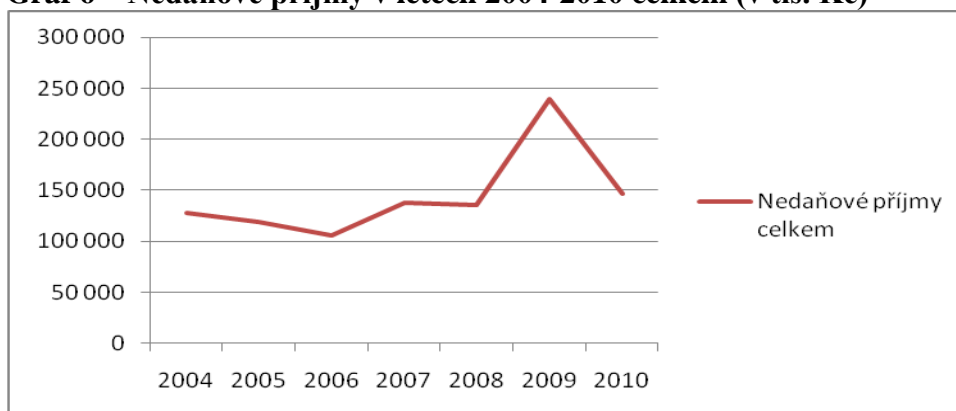
přihlédnout k již zmíněné dani z příjmů právnických osob za obce, která má pouze evidenční charakter a ve srovnání s předchozím rokem je vyšší téměř o 27.5 mil. Kč.

3.4.2 Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy mají v průměru 15% podíl na celkovém objemu příjmů městského rozpočtu a město je může částečně ovlivňovat. Jsou tvořeny příjmy z vlastní činnosti města, z pronájmu majetku, z úroků, z přijatých splátek půjčených prostředků, ze sankčních plateb a vratek transferů. Zásadním zdrojem nedaňových příjmů pro město je pronájem nemovitostí. Dalšími významnými nedaňovými příjmy jsou přijaté sankční platby, podíly na zisku obchodních společností, přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady nebo příjmy z úroků.

Jak je vidět z Grafu 6, nedaňové příjmy ve sledovaném období mají značně kolísavý charakter. Nárůst těchto příjmů v roce 2009 způsobilo obdržení vratky na základě smlouvy o poskytnutí dotace na rekonstrukci kanalizace, která navýšila příjmy o 95 mil. Kč, jinak nejsou ve sledovaném období evidentní rozdíly.

Graf 6 – Nedaňové příjmy v letech 2004-2010 celkem (v tis. Kč)

Pramen: Účetní závěrky k 31. 12. 200 – 31. 12. 2010, zpracováno autorkou

Tabulka 5 vypovídá o vývoji jednotlivých položek nedaňových příjmů v letech 2004-2010. Jak je vidět, nejvyšších hodnot nedaňových příjmů bylo dosahováno v roce 2007 (137,9 mil. Kč) a 2008 (135,6 mil. Kč). Výše uvedená vratka dotace navýšila v roce 2009 příjmy z vypořádání mezi obcemi - položka 2226. Od 1. 4. 2009 se město Znojmo stalo na základě novely zákona o DPH⁸⁹ plátcem DPH a z tohoto důvodu se položka 2122 odvody příspěvkových organizací začala účtovat na položce 2132 příjmy z pronájmu ostatních nemovitostí, které jsou nejvýznamnější položkou v celé soustavě nedaňových příjmů. V roce

⁸⁹ Zákon č. 302/2008 Parlamentu České republiky, kterým se mění zákon č. 235/2001 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

2010 došlo také z důvodu změny v rozpočtové skladbě k účtování přijatých sankčních plateb z původní položky 2210 na položku 2212.

Tabulka 5 - Vývoj nedaňových příjmů města v letech 2004-2010

Pol.	Text (tis. Kč)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2111	Příjmy z poskytování služeb a výr.	1 803	98	11	260	748	2 021	1 747
2119	Ostatní příjmy z vlastní činnosti	0	0	0	99	50	165	643
2122	Odvody příspěvkových organizací	90 251	83 536	80 162	84 573	101 769	6 229	4 677
2123	Ostatní odvody PO	0	0	270	475	784	52	0
2131	Příjmy z pronájmu pozemků	5 397	5 583	4 214	7 379	5 229	9 572	9 106
2132	Příjmy z pron. ost. nemovitostí	11 861	6 829	4 675	3 829	3 217	106 638	104 733
2141	Příjmy z úroků	1 481	1 384	1 577	3 016	4 825	1 578	337
2142	Příjmy z podílů na zisku a dividend	3 915	3 624	3 429	3 187	3 953	3 517	8 627
2210	Přijaté sankční platby	5 804	6 807	5 562	6 205	8 571	7 130	0
2212	Přijaté sankční platby	0	0	0	0	0	0	7 403
2222	Příjmy z fin. vypořádání z jiných VR	798	310	0	0	632	496	3
2223	Příjmy z vypořádání mezi kr. a ob.	0	0	0	155	0	573	309
2226	Příjmy z vypořádání mezi obcemi	0	0	0	22 318	0	95 086	0
2229	Ostatní přijaté vratky z transferů	62	715	74	196	879	11	2 207
2321	Přijaté neinvestiční dary	54	3 128	96	21	278	76	125
2322	Přijaté pojistné náhrady	116	325	127	649	138	448	469
2324	Přijaté nekapitálové příspěvky	3 286	2 600	2 924	2 360	2 641	3 706	3 933
2329	Ostatní nedaňové příjmy	384	783	118	334	516	989	1 254
2343	Příjmy z úhrady dobýv. prostoru	3	4	2	2	2	2	2
2460	Splátky půjčených prostředků od ob.	3 037	3 283	2 596	2 802	1 362	1 405	1 296
Nedaňové příjmy celkem		128 252	119 009	105 837	137 860	135 594	239 694	146 871

Pramen: Účetní závěrky k 31. 12. 2004–31. 12. 2010, zpracováno autorkou

3.4.3 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy nemají pravidelný vývoj, tvoří velmi malou část celkových příjmů. Jedná se o příjmy nahodilé, kdy město prodává majetek, a proto by měly být použity převážně na akce investiční, aby hodnota majetku města neklesala.

Tabulka 6 zobrazuje vývoj jednotlivých položek kapitálových příjmů ve sledovaném období. V roce 2004 byly ve srovnání s roky 2005-2007 vyšší, důvodem byl prodej plynárenského zařízení společnosti Jihomoravské plynárny a. s. ve výši 18 mil. Kč, v roce 2005 činily příjmy z prodeje majetku 15,8 mil. Kč, v roce 2006 byly vyšší o prodej pozemků pro budoucí bytovou výstavbu na ulici Aninská a činily 31 mil. Kč. V roce 2007 činily příjmy z prodeje majetku 19,5 mil. Kč. Hodnota kapitálových příjmů výrazně stoupla v roce 2008 (51,9 mil. Kč) a hlavním zdrojem byl prodej pozemků a nemovitostí. V roce 2009 činily příjmy

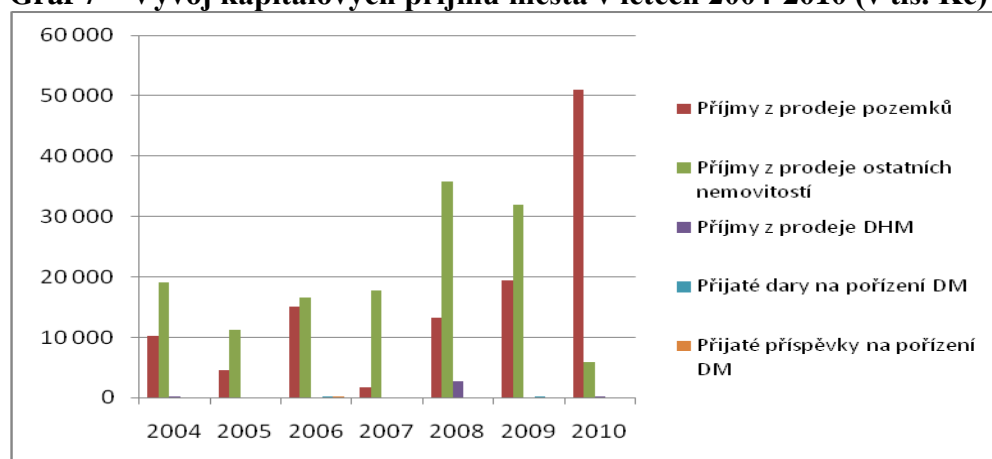
z prodeje majetku 51,5 mil. Kč a v roce 2010 výrazně navýšil kapitálové příjmy prodej lesů za 42 mil. Kč.

Tabulka 6 - Vývoj kapitálových příjmů města v letech 2004-2010

Pol.	Text (tis. Kč)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
3111	Příjmy z prodeje pozemků	10 328	4 557	15 056	1 796	13 302	19 478	50 996
3112	Příjmy z prodeje ostatních nemovitostí	19 075	11 222	16 566	17 733	35 822	31 984	5 970
3113	Příjmy z prodeje DHM	2	0	0	0	2 800	0	0,5
3121	Přijaté dary na pořízení DM	0	0	100	0	0	50	0
3122	Přijaté příspěvky na pořízení DM	0	0	3	0	0	0	0
Kapitálové příjmy celkem		29 405	15 779	31 725	19 529	51 924	51 512	56 967

Pramen: Účetní závěrky k 31. 12. 2004 – 31. 12. 2010, zpracováno autorkou

Graf 7 – Vývoj kapitálových příjmů města v letech 2004-2010 (v tis. Kč)

Pramen: Účetní závěrky k 31. 12. 2004 – 31. 12. 2010, zpracováno autorkou

Z grafu 7 je patrné, že v letech 2004-2009 mezi největší z těchto příjmů patřily příjmy z prodeje ostatních nemovitostí, jen v roce 2010 byly nejvyšší příjmy z prodeje pozemků a díky tomu byl v tomto roce největší nárůst kapitálových příjmů, které tvořily 5 % celkových příjmů. Ostatní tři druhy kapitálových příjmů mají v městském rozpočtu zanedbatelný charakter.

3.5 Získané dotace v letech 2004-2010

Z Grafu 4 - Podíl jednotlivých příjmů v letech 2004-2010 je zřejmé, že *přijaté transfery tvoří spolu s daňovými příjmy nejdůležitější část celkových příjmů*, v roce 2010 tvořily 40 % celkových příjmů. V současné době má město vypracovaný „Strategický plán rozvoje města Znojma do roku 2015“ a pro jeho postupnou realizaci Strategického plánu je vypracován akční plán, který obsahuje specifikované realizační kroky, tj. aktivity či projekty v daném období. Podle tohoto plánu návrhy projektů, které naplňují cíle strategického plánu, průběžně

vznikají zejména v rámci činnosti města (zastupitelstva, komisí, odborů městského úřadu, aj.), dále v rámci komunitních aktivit (např. komunitní plánování sociálních služeb), jako reakce na nabízené dotační tituly (kraje, státu, EU), či jinými způsoby. Návrhy projektů shromažďuje odbor rozvoje, za tímto účelem bylo zřízeno zvláštní oddělení strategických projektů, které se věnuje přípravě projektů a žádostí o dotace. Aktivní využívání příležitostí k čerpání dotací z evropských fondů pro realizaci projektů různého charakteru bylo jednou z hlavních priorit vedení města (2006-2010). Výběrová řízení zajišťuje pro město firma RTS, a. s. se sídlem v Brně, společnost pověřená výkonem zadavatelských činností.

Město Znojmo ve sledovaném období získalo mnoho dotací – krajských, státních i z fondů Evropské unie, níže jsou uvedeny jen největší dotační tituly:

Nejvýznamnější dotační akcí v roce 2004 bylo *dokončení splaškové kanalizace Přímětice, Oblekovic* v částce 9 mil. Kč, která byla hrazena Ministerstvem zemědělství ČR.

V letech 2005-2007 byla realizována *Rekonstrukce stávající splaškové kanalizace ve městě Znojmě*, investorem a konečným příjemcem dotace bylo Zájmové sdružení obcí Vodovody a kanalizace Znojemska. Celkové náklady činily 614,6 mil. Kč, z toho 70 % bylo uhrazeno z evropského Fondu soudržnosti, 10 % ze Státního fondu životního prostředí, Město Znojmo, jako investor stavby, poskytlo finanční prostředky ve výši 20 %. V letech 2005-2008 získalo město dotaci z Evropského fondu pro regionální rozvoj na *vybudování Regionálního odpadového centra*. Celkové náklady projektu (stavba a technologie dotřídňování linky) činily 59 mil. Kč), dotace z EU byly ve výši 75 %, dotace ze Státního fondu životního prostředí tvořily 10 %, na projekt přispěl i Jihomoravský kraj 2 mil. Kč a vlastní zdroje z rozpočtu města tvořily 9 mil. Kč. Do provozu byla linka uvedena dne 16. 9. 2008 a stala se tak nejdůležitější součástí systému nakládání s komunálními odpady v regionu.

V roce 2006 patřily k největším dotačním akcím *rekonstrukce školy v Příměticích na sociální byty* financovaná ze Státního fondu rozvoje bydlení ve výši 12,5 mil. Kč, rekonstrukce zimního stadionu financovaná Ministerstvem financí ČR v částce 6 mil. Kč a stavební úpravy v hradním domku financované Ministerstvem pro místní rozvoj ČR ve výši 3,5 mil. Kč.

V roce 2007 bylo vybudováno *odlehčovací sportovní hřiště* z fondu Ministerstva financí ČR ve výši 2 mil. Kč, město zaplatilo z vlastních zdrojů částku 6,9 mil. Kč. *Demolice bývalého vojenského areálu v Malé Louce* byla dotována z fondu Ministerstva pro místní rozvoj ČR ve výši 1,7 mil. Kč, město doplatilo z městského rozpočtu částku 606 tis. Kč.

Rok 2008 byl v čerpání dotací úspěšný, z regionálního operačního programu NUTS II Jihovýchod byly realizovány tři velké projekty, které spolufinancoval ROP ve výši 70 %, zbývající část hradilo město z rozpočtu. Nejrozsáhlejším z nich byla *regenerace historického jádra města*, v celkové výši 77,8 mil. Kč (město 32,4 mil. Kč). Předmětem projektu byla rekonstrukce Horního a Václavského náměstí a navazujících ulic Vlkovy a Přemyslovců v historickém centru města Znojma. Druhou akcí byla *výstavba bazénu v areálu základní školy v Příměticích* za 19,3 mil. Kč (město 4,9 mil. Kč) a třetí akcí byla propagace města za účelem zvýšení návštěvnosti nazvaná „*Znojmo – město s přívlastkem*“, která stála 6 mil. Kč.

V roce 2009 byl významným projektem pro příhraniční spolupráci s Rakouskem, do kterého se mezi jinými obcemi zapojilo i Znojmo, *projekt W3* (počáteční písmena pro německá slova *Wirtschaft, Wohnen, Wissen* – ekonomika, bydlení, vzdělání) a jeho cílem je propojit příhraniční region a společně postupovat při propagaci regionu, jehož přednostmi jsou vysoká životní kvalita oblasti, vynikající možnosti vzdělávání a zároveň blízkost k centrům jako je Vídeň nebo Brno. Snahou je také přilákat do regionu nové podnikatele, rozšiřovat možnosti vzdělání a získat obyvatele k zajímavému bydlení, které může příhraniční region nabídnout. Tento zajímavý projekt ve výši 4,1. mil Kč spolufinancuje z 90 % Evropská územní spolupráce Rakousko – Česká republika 2007-2013.

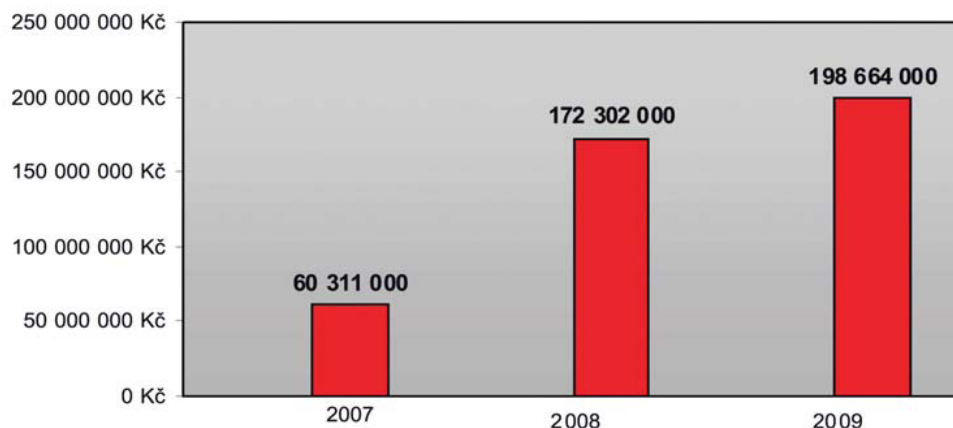
V roce 2010 se stala největší investiční akcí *výstavba autobusového terminálu* v celkové výši 85,2 mil. Kč, z regionálního operačního programu NUTS II Jihovýchod bylo financováno 41,8 mil. Kč. Dotačním titulem na podporu cestovního ruchu ve městě Znojme byl projekt „*Objevte Znojmo*“, který byl také spolufinancován z 92,5 % regionálním operačním programem NUTS II Jihovýchod v celkové výši 3,3 mil. Kč. Hlavním cílem tohoto projektu bylo vytvoření místního orientačního a navigačního systému, provázání všech atraktivit cestovního ruchu ve městě Znojme pomocí jednotného designového řešení navigačních a orientačních prvků.

V letech 2007-2009, jak je vidět z Grafu 8, který byl zveřejněn ve čtrnáctideníku města Znojma,⁹⁰ dosáhla výše dotací téměř půl miliardy korun a tvoří tak významný podíl na celkově přijatých transferech.

⁹⁰ ŠIPOŠOVÁ, Denisa. Znojmo je velice úspěšné v čerpání dotací. *Znojenské listy*, 2010, ročník XIX, číslo 5, s. 1

Graf 8 – Dotace přidělené městu v letech 2007-2009

Dotace přidělené městu Znojmu v letech 2007-2009

Zdroj: Znojmské listy

Pro vysvětlení uvádím, že se jedná o přidělené dotační programy v daných letech, které nemusí vždy korespondovat s vývojem investičních výdajů, neboť k jejich realizaci docházelo i později.

V současné době je ve fázi realizace *Výstavba pavilonu domova pro seniory ve Znojmě*. Předpokládaná cena stavby je 146 mil Kč, dotace z Ministerstva práce a sociálních věcí je ve výši 97,1 mil. Kč. Cílem projektu je rozšíření stávající nabídky sociálních služeb v regionu Znojmo. Výstavbou nového pavilonu se zvětší nabídka ubytovacích a stravovacích kapacit pro seniory a dalších služeb spojených s pobytem seniorů v domově, zejména sociálně aktivizačních a rehabilitačních služeb. Poptávka po těchto službách v regionu Znojmo dlouhodobě převyšuje nabídku. Další připravovanou akcí v rámci Integrovaného operačního programu je *Regenerace sídliště Přímětice*. Evropský fond pro regionální rozvoj bude tuto akci v předpokládané výši 92,2 mil. Kč spolufinancovat 40 %.

Předběžné investiční projekty na rok 2011 jsou tyto:

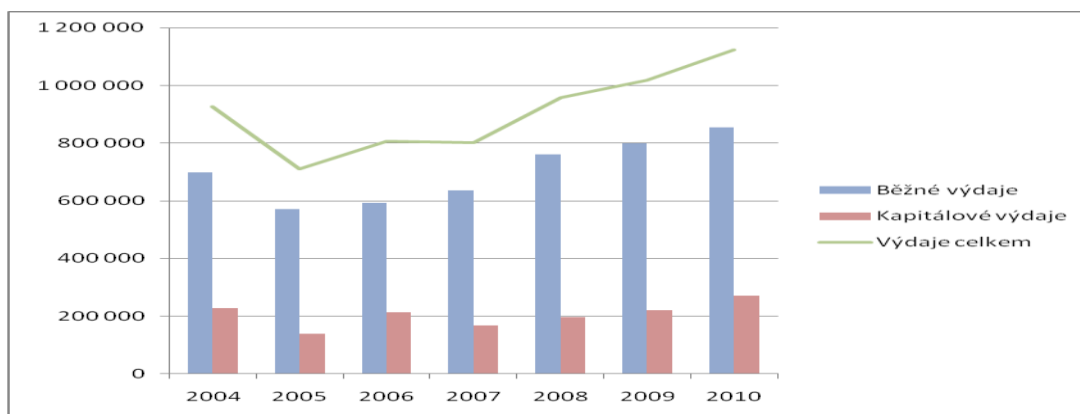
- IPRM Přímětice - Streetová plocha pro mládež a dětské hřiště
- Sběrné středisko odpadů Přímětice
- ZŠ Klášterní - zateplení
- ZŠ Pražská - zateplení
- MŠ Armády a MŠ Dělnická - zateplení
- MŠ Pražská a MŠ Holandská – zateplení
- Přístavba azylového domu pro muže

3.6 Vývoj výdajů v letech 2004-2010

Výdaje jsou veškeré nenávratné platby na běžné (neinvestiční) i kapitálové (investiční) účely, opětované i neopětované a poskytované návratné platby (půjčky) za účelem rozpočtové politiky, jak je vysvětleno v kapitole 2.3.2 Výdaje územních rozpočtů. Realizace záměrů a potřeb města, naplňování volebního programu, se uskutečňuje prostřednictvím výdajů. Město k těmto cílům používá veřejné prostředky, proto musí důkladně analyzovat vynaložené finanční prostředky. Výše kapitálových výdajů závisí zejména na schopnosti města získat dostatečné prostředky na jejich krytí. Hlavním zdrojem kapitálových výdajů jsou stále zejména přebytky provozního hospodaření a příjmy z prodeje majetku.

Graf 9 vyjadřuje strukturu běžných a kapitálových výdajů v porovnávaném období. V kapitole 3.3 Hospodaření města v letech 2004-2010 je vysvětlen průběh výdajové křivky, která má od roku 2005 rostoucí tendenci. *Největší podíl na celkových výdajích mají běžné výdaje.* Výše kapitálových výdajů, které se město rozhodne použít na investice, závisí jednak na velikosti provozního přebytku, ale také i disponibilních příjmů z prodeje majetku města a investičních dotacích z jiných rozpočtů. *Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích svědčí o poměrně velké investiční aktivitě města Znojma, například v roce 2009 to bylo 21 % a v roce 2010 byla investiční aktivita města oproti předchozímu roku ještě větší, podíl kapitálových výdajů na celkových činil 24 %.*

Graf 9 – Vývoj běžných a kapitálových výdajů města v letech 2004-2010 (v tis. Kč)

Pramen: Účetní závěrky k 31. 12. 2004 – 31. 12. 2010, zpracováno autorkou

3.6.1 Kapitálové výdaje

Na vývoj kapitálových výdajů mají velký vliv realizované investiční akce, pro přehled je uveden výčet nejvýznamnější z nich. Některé z těchto investičních akcí byly financovány, jak je popsáno v kapitole 3.5 Získané dotace v letech 2004-2010, ze získaných dotačních prostředků, z tohoto důvodu jsou u investičních akcí uvedeny jen částky, které město ze svého rozpočtu zaplatilo.

V roce 2004 krylo město své potřeby nejen z vlastních zdrojů, státních dotací a daňových příjmů, ale i z úvěru poskytnutého ČSOB, a. s. Prioritou v čerpání výdajů byla dostavba městského koupaliště, která si vyžádala částku 92 mil. Kč. Další velkou investicí v tomto roce byla rekonstrukce kanalizace v příměstských částech v Konicích a Popicích ve výši 13 mil. Kč a na ulici Krapkova ve výši 11 mil. Kč.

V roce 2005 bylo prioritou v čerpání výdajů rekonstrukce kanalizace, která si vyžádala z vlastních zdrojů částku 41,5 mil. Kč. Dále byla dokončena rekonstrukce kanalizace příměstských částí Oblekovice a Přímětice ve výši 19,7 mil. Kč a třetí největší akcí byla rekultivace skládky v příměstské části Načeratice, která stála 6,4 mil. Kč.

Největším výdajem roku 2006 byla rekonstrukce kanalizace v rámci projektu ISPA, která si vyžádala z vlastních zdrojů částku 16,2 mil. Kč a 119,7 mil. Kč z cizích zdrojů. Byla provedena oprava komunikací a dopravního značení v částce 12,6 mil. Kč., do místních komunikací a cyklostezek bylo investováno 8,2 mil. Kč. Byla započata přestavba školy v Přímětících na bytové jednotky ve výši 5 mil. Kč, proběhla II. etapa rekonstrukce fasády v Městských lázních 1,4 mil. Kč, rekonstrukce Zimního stadionu si vyžádala náklad 6 mil. Kč, rekonstrukci Karolininých sadů stála 2,7 mil. Kč, byly vykoupeny pozemky v Oblekovicích a na ulici Aninská v částce 4,9 mil. Kč, za 7,7 mil. Kč byl opraven hradní domek, přeložka plynu v Přímětících si vyžádala částku 4 mil. Kč a stavební úpravy kuchyně ZŠ Klášterní stály 3,9 mil. Kč.

V roce 2007 bylo jednoznačnou prioritou v čerpání výdajů pokračování rekonstrukce kanalizace, z vlastních zdrojů bylo financováno 10 mil. Kč, z cizích zdrojů 35 mil. Kč. Do oprav místních komunikací, které zahrnovaly i opravy po rekonstrukci kanalizace, bylo celkem investováno 24,2 mil. Kč, byly vykoupeny pozemky v Oblekovicích a pozemky pro obchvat za 6,7 mil. Kč, regionální odpadové centrum si vyžádalo částku 13 mil. Kč,

dokončení přestavby školy v Příměticích na bytové jednotky stálo 8,6 mil. Kč, úprava školní kuchyně na náměstí Armády stála 4,7 mil. Kč.

Největší investiční akcí roku 2008 byla výstavba Regionálního odpadového centra, která si vyžádala částku 53 mil. Kč. Bylo pokračováno v opravách komunikací ve Znojmě 18,6 mil. Kč, oproti roku 2007 byl nárůst o 11 mil. Kč., investice do místních komunikací stály 46 mil. Kč (zvýšení o 29 mil. Kč ve srovnání s předchozím rokem), za výkupy pozemků pro obchvat zaplatilo město 5,6 mil. Kč a rekonstrukce víceúčelového sportovního zařízení stála celkem 13 mil. Kč.

V roce 2009 byla jednoznačně nejrozsáhlejší investiční akcí rekonstrukce Horního náměstí, která stála 73,3 mil. Kč. Výdaje na opravy komunikací činily 30 mil. Kč, investice do místních komunikací byly větší o 64 mil. Kč než v uplynulém roce a přišly městský rozpočet na 110 mil. Kč. Rekonstrukce sportovní haly si vyžádala částku 6,8 mil. Kč, výstavba bazénu u Základní školy v Příměticích stála město 5,9 mil. Kč.

V roce 2010 byly realizovány mimo jiné dvě velké investiční akce. První byla rekonstrukce Komenského náměstí včetně přilehlých ulic, která byla financována pomocí forfaitingu a její celková výše činila 116,6 mil. Kč, druhou akcí byla výstavba autobusového terminálu za 81,4 mil. Kč. Těmito investicemi a opravami došlo k nárůstu celkových výdajů oproti loňskému roku o částku 82 mil. Kč. Dokončení výstavby bazénu v areálu ZŠ Přímětice stálo 14,8 mil. Kč, revitalizace hradebního pásu a historického domu v pasáži Městského úřadu na Obrokové ulici přišla na částku 14,3 mil. Kč, úpravy ve sportovních zařízeních (volejbalová hřiště, mobilní kluziště, vodácká základna) stály 12,9 mil. Kč. V tomto roce bylo také zapláceno 26 mil. Kč za nákup areálu bývalého pivovaru Hostan.

3.6.2 Běžné výdaje

Běžné výdaje města Znojma od roku 2005 rostly, jak je zobrazeno v Grafu 9, a představují většinu celkových výdajů. Zhodnocení vývoje vybraných běžných výdajů města v porovnávaném období je uvedeno v Tabulce 7 a z ní vypracovaného Grafu 10. U většiny vybraných položek je vidět nárůst těchto výdajů, k největšímu došlo u sociálních dávek (dotace z MPSV o 156 %), z důvodu zdražování služeb a růstu cen za energie vzrostly výdaje za opravy a udržování o 88 %, nákup energií a služeb o 83 %, díky většímu počtu zaměstnanců městského úřadu stouply platy a odměny zaměstnancům o 38 %, za úroky zaplatilo město od roku 2004 více než trojnásobek.

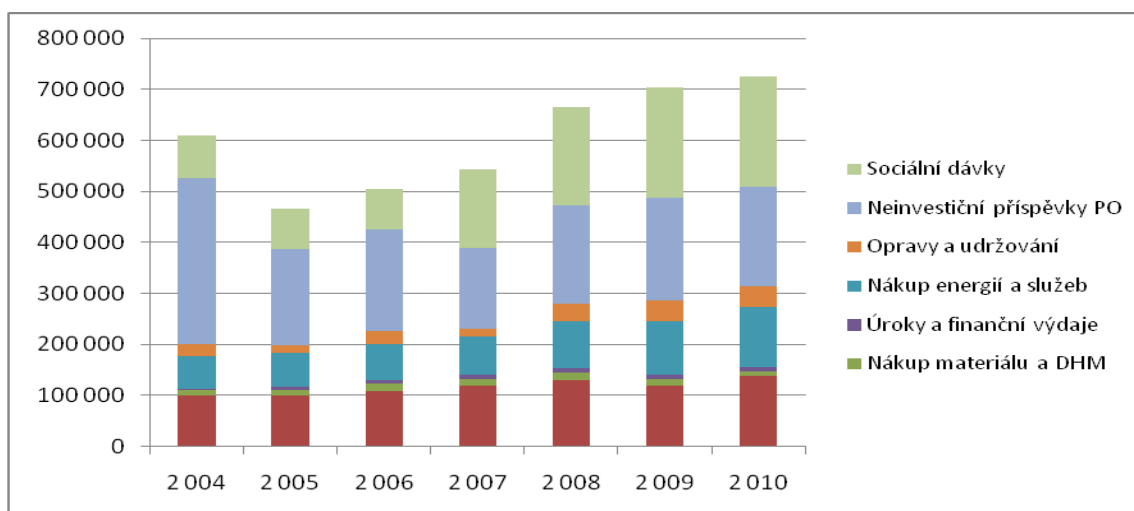
Tabulka 7 - Vývoj vybraných běžných výdajů města v letech 2004-2010

Pol.	Text (tis. Kč)	2 004	2 005	2 006	2 007	2 008	2 009	2 010
5011-5051	Platy a odměny včetně pojistného	99 661	99 105	108 401	118 943	129 187	119 190	137 052
5131-5139	Nákup materiálu a DHM	10 705	11 138	13 686	12 889	14 536	12 612	8 969
5141	Úroky a finanční výdaje	2 930	5 454	6 759	9 389	9 172	8 409	10 103
5151-5169	Nákup energií a služeb	63 945	66 472	72 112	73 566	91 864	105 784	116 889
5171	Opravy a udržování	22 085	16 159	24 102	14 335	34 949	39 414	41 027
5331	Neinvestiční příspěvky PO	325 902	187 241	200 732	160 418	192 340	202 315	195 144
5410	Sociální dávky	84 327	79 623	78 624	154 015	193 648	216 689	215 734

Pramen: Účetní závěrky k 31. 12. 2004 – 31. 12. 2010, zpracováno autorkou

Důvodem značného poklesu výdajů u položky neinvestiční příspěvky příspěvkovým organizacím byla změna financování, kdy do roku 2004 dostávaly obce dotace z krajských úřadů na platy zaměstnanců školských zařízení a učebních pomůcek. Od roku 2005 začaly uvedené dotace těmto subjektům samy vyplácet krajské úřady.

Graf 10 – Vývoj vybraných běžných výdajů města v letech 2004-2010 (v tis. Kč)

Pramen: Účetní závěrky k 31. 12. 2004 – 31. 12. 2010, zpracováno autorkou

Pravidelnými výdaji za sledované období je nemalý výdaj, fakturovaný je ve spolupráci s firmou .A. S. A. EKO Znojmo, s. r. o., za odvoz a likvidace domovního odpadu a černých skládek. Tato částka vzrostla od roku 2004 do roku 2010 o 13,5 mil. Kč z 22,7 mil. Kč na 36,2 mil. Kč. Také čištění komunikací ve správě města hraje v rozpočtu nezanedbatelnou položku, která se rok od roku zvyšuje. V roce 2004 zaplatilo město za čištění 11,7 mil. Kč, v roce 2010 to bylo již 39,5 mil. Kč. Do zvýšení se promítla i tzv. „chodníková novela“, kdy se částka za čištění komunikací v roce 2010 zvýšila o 14,5 mil. Kč oproti předchozímu roku.

Také vlivem zdražování pohonných hmot vzrostla dotace z městského rozpočtu na dopravní obslužnost na městskou autobusovou dopravu od roku 2004 o 6,6 mil. Kč.

V účetnictví jsou rozděleny jednotlivé odbory městského úřadu podle organizačních jednotek (ORJ), pro zhodnocení výdajů byl vybrán odbor sociálních věcí a zdravotnictví z důvodu zjištění vývoje výdajů sociálně slabším spoluobčanům v době ekonomické krize.

Ukázku vývoje vybraných výdajů Odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu Znojmo v letech 2006-2010, které mají dostačující vypovídající hodnotu, zobrazuje Tabulka 8. Dotace Ministerstva práce a sociálních věcí, které tvoří největší objem vybraných výdajů, se úměrně rok od roku zvětšují díky rostoucím nákladům na dávky sociální péče.

Tabulka 8 - Vývoj vybraných výdajů odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu Znojmo v letech 2006-2010

Prostředky města Znojma	OBDOBÍ				
	2006	2007	2008	2009	2010
ORJ 15 - Zdravotnictví	údaje v Kč (v tis. Kč)				
Dětské centrum Znojmo, p. o. JMK	1 000	1 100	1 100	1 200	1 200
Nemocnice Znojmo, p. o. JMK - přístrojové vybavení, vzdělávání pracovníků, havarijní plány	1 900	4 400	4 400	4 400	3 000
Nemocnice Znojmo, p. o. JMK - příspěvky na zajištění LSPP, ohledání mrtvých, stomatologická pohotovost	2 305	338	0	0	0
Český červený kříž OS Znojmo	300	300	300	300	310
Sdružení podané ruce, o. s.	100	105	105	111	110
Raná péče	5	5	0	0	0
Svaz postižených civilizačními chorobami	200	200	200	210	220
Svaz tělesně postižených	100	100	100	105	120
Tyflocentrum, pracoviště Znojmo			40	75	85
Vozičkáři Znojemska - ZNOVOZ	40	40	100	105	0
Ozdravné pobyty seniorů a dětí v Chorvatsku	0	0	916	1 771	500
ORJ 28 - Sociální věci					
Centrum sociálních služeb Znojmo, p. o.	3 200	4 700	5 000	5 176	6 000
Oblastní charita Znojmo	818	983	1 077	1 182	1 178
Práce se seniory, kluby seniorů	235	232	253	305	391
Prevence kriminality, rodina, letní výchovný tábor	81	122	70	70	70
Dotace Ministerstva práce a sociálních věcí					
Sociální dávky - POB, příspěvek na péči, hmotná nouze, zdravotně postižení	78 624	154 014	193 648	216 689	215 734

Pramen: Podklady odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu Znojmo, zpracováno autorkou

Od roku 2008 došlo ke změně financování lékařské služby první pomoci (LSPP), které začaly financovat kraje a z tohoto důvodu jsou výdaje na zajištění LSPP a na stomatologickou pohotovost nulové. Příspěvek Nemocnici Znojmo, která je krajskou příspěvkovou organizací,

například na přístrojové vybavení nebo na vzdělávání ze strany města, je dobrovolný. V roce 2010 byl oproti rokům 2007-2009 snížen o 1,4 mil. Kč. Od roku 2008 začalo město pořádat pro děti a seniory ozdravné pobyty, v roce 2010 byl tento výdaj z důvodu úsporných opatření snížen, pro rok 2011 se s ozdravnými pobyty již nepočítá. Prioritou je výstavba nového pavilonu Domova pro seniory. Sociální družstvo ZNOVOZ, Vozíčkáři Znojemska, od roku 2010 ukončilo svoji činnost a z tohoto důvodu je příspěvek nulový.

Z Tabulky 8 je zřejmé, že *ve sledovaném období výdaje na sociální služby rostly a město na nich nešetřilo*. Výdaje příspěvkové organizaci Centrum sociálních služeb Znojmo vzrostly od roku 2006 o 88 %, příspěvek pro oblastní Charitu Znojmo byl vyšší o 44 % a na aktivity seniorů přispělo město o více než 66 %.

3.7 Porovnání schválených a závěrečných rozpočtů v letech 2004-2010

Při přípravě rozpočtu není jednoduché odhadnout vývoj příjmů a výdajů, odpovědná příprava rozpočtu znamená celoroční proces. Nezbytné je sledování celkových výdajů a příjmů v průběhu roku, které je jedním z předpokladů pro sestavení kvalitního návrhu rozpočtu. Při tomto zpracování městu pomáhá zpracovaný rozpočtový výhled, je nutné sledovat státní rozpočet, který určuje vztahy k rozpočtům krajů a obcí. Odhadnout vývoj příjmů není lehké, neboť značný podíl na celkových příjmech mají sdílené daně, které se ovlivnit nedají. Vývoj příjmů z běžné činnosti již není tak těžké odhadnout. Z odhadu příjmů vychází stanovení odhadu výdajů, kdy je dobré začít s návrhem běžných výdajů, od kterých by se pak měl odvíjet odhad výdajů kapitálových. Představy občanů a zastupitelů jsou velmi rozdílné a mnohonásobně převyšují částku, kterou představují reálné příjmy. Proto by místní samospráva měla pečlivě zvažovat výdajové priority, aby nedocházelo k velké zadluženosti.

Pokud v průběhu roku nastanou změny, které navržený rozpočet ovlivňují, je nutné provést rozpočtové opatření, všechny změny v rozpočtu musí schvalovat zastupitelstvo města, případně rada města.

Tabulka 9 srovnává vývoj schválených a závěrečných rozpočtů ve sledovaném období a Graf 11 vypovídá o skutečnosti. Je zřejmé, že od roku 2004 do roku 2008 byl rozpočet plánován velmi omezitě a závěrečné saldo díky tomu bylo značně menší než původně schválené. V roce 2007 bylo počítáno s menšími příjmy, než které pak skutečně byly a skutečné výdaje nepřevýšily schválené a díky tomu se schválený schodkový rozpočet ve výši 120 mil. Kč podařilo změnit na přebytkový ve výši 1,5 mil. Kč. *Obrat nastal od roku 2009, kdy schválené*

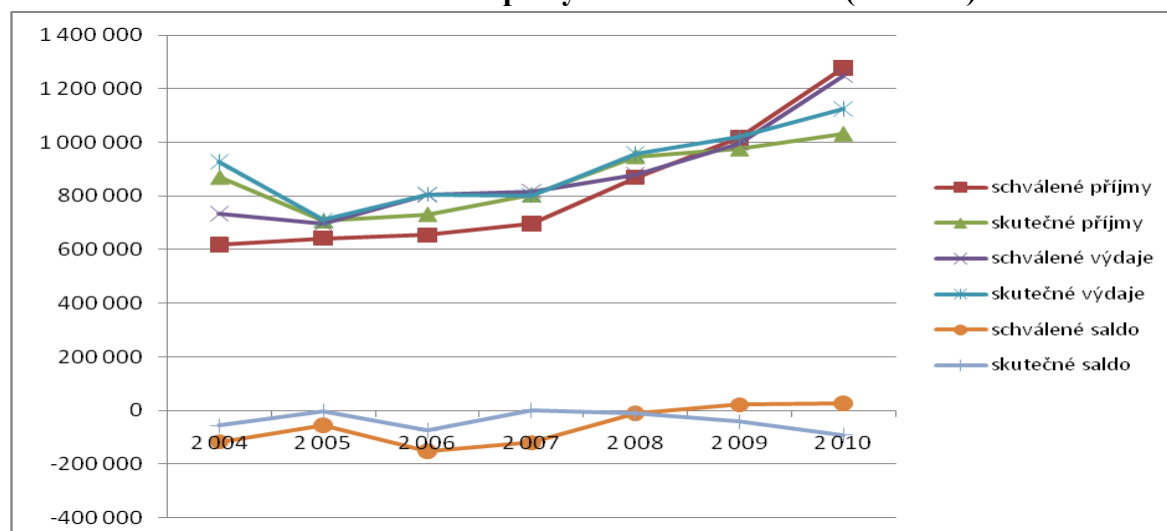
příjmy byly větší než skutečnost a naopak výdaje skutečné byly vyšší než schválené. Ze schváleného přebytkového rozpočtu se stal na konci roku schodkový, rozdíl v předpokladu tak činil 63 mil. Kč. Ještě větší rozdíl mezi skutečným a plánovaným rozpočtem byl v roce 2010 a činil 118,3 mil. Kč. Tento schodek způsobil přeceněný objem příjmové strany o téměř 260 mil. Kč, i když byly skutečné výdaje oproti plánovaným v průběhu roku sníženy.

Tabulka 9 – Schválené a závěrečné rozpočty v letech 2004-2010

text (v tis. Kč)	2 004	2 005	2 006	2 007	2 008	2 009	2 010
schválené příjmy	617 704	642 414	654 052	697 464	869 196	1 017 266	1 277 148
skutečné příjmy	870 290	706 254	731 466	804 303	947 835	977 113	1 033 593
schválené výdaje	734 739	696 714	805 552	817 464	879 296	996 202	1 249 648
skutečné výdaje	927 343	710 517	806 251	802 775	957 809	1 019 011	1 124 082
schválené saldo	-117 035	-54 300	-151 500	-120 000	-10 100	21 064	27 500
skutečné saldo	-57 035	-4 263	-74 785	1 528	-9 974	-41 898	-90 849

Pramen: Účetní závěrky k 31. 12. 2004 – 31. 12. 2010, zpracováno autorkou

Graf 11 – Schválené a závěrečné rozpočty v letech 2004-2010 (v tis. Kč)

Pramen: Účetní závěrky k 31. 12. 2004 – 31. 12. 2010, zpracováno autorkou

3.8 Ukazatel dluhové služby

Od roku 2009 je nahrazeno posouzení hospodaření obcí (Usnesení vlády ČR ze dne 14. dubna 2004 č. 346, o regulaci zadluženosti obcí a krajů pomocí ukazatele dluhové služby)⁹¹ monitoringem hospodaření obcí na základě Usnesení vlády ČR ze dne 12. listopadu 2008

⁹¹ Vláda ČR. Usnesení vlády č. 346/2004, o regulaci zadluženosti obcí a krajů pomocí ukazatele dluhové služby [online]. [cit. 2011-06-04]. Dostupné z WWW: <<http://racek.vlada.cz/usneseni/usnweb.nsf/0/84EA0EFABD1A7899C12571B60070C161>>.

č. 1395.⁹² Monitoring obsahuje 16 informativních a 2 monitorující ukazatele. Soustava informativních a monitorujících ukazatelů obsahuje hodnoty nejen za město, ale i za jí zřízené příspěvkové organizace. Z důvodů sledování výsledků za minulá období, je zachováno hodnocení hospodaření města podle původního usnesení vlády o regulaci zadluženosti obcí a krajů pomocí ukazatele dluhové služby.

Obsah *dluhové služby* je definován takto: zaplacené úroky, uhrazené splátky vydaných dluhopisů, splátky jistin, splátky leasingu. Dluhová služba se poměřuje ke skutečnému objemu dluhové základny za uplynulý kalendářní rok. Výsledkem poměru je *ukazatel dluhové služby*, který nesmí dle tohoto usnesení překročit limit 30 %.

Dluhová základna obsahuje:

- skutečně dosažené daňové příjmy a nedaňové příjmy za daný kalendářní rok,
- dotace souhrnného finančního vztahu (prostředky finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí a krajů podle přílohy zákona o státním rozpočtu na příslušný kalendářní rok).

Tabulka 10 podrobně zobrazuje vývoj ukazatele dluhové služby ve sledovaném období.

Tabulka 10 – Ukazatel dluhové služby v letech 2004-2010

č.	název položky (v tis. Kč)	2 004	2 005	2 006	2 007	2 008	2 009	2 010
1	daňové příjmy (po konsolidaci)	345 534	384 936	379 428	399 792	432 160	376 083	421 156
2	nedaňové příjmy (po konsolidaci)	129 675	119 010	105 837	115 388	135 592	144 136	1 467 737
3	přijaté dotace	168 254	159 117	171 766	58 540	60 256	61 769	61 892
4	dluhová základna	643 463	663 062	657 031	573 720	628 008	581 988	629 785
5	úroky	2 929	5 454	6 759	9 388	9 172	8 408	10 103
6	splátky jistin a dluhopisů	6 849	14 112	15 436	16 281	32 128	33 288	106 460
7	splátky leasingu	0	0	0	0	0	0	161
8	dluhová služba	9 778	19 567	22 195	25 669	41 300	41 696	116 724
9	ukazatel dluhové služby (%)	0,0150	0,0295	0,0337	0,0447	0,0657	0,0716	0,1850

Pramen: Účetní závěrky k 31. 12. 2004 – 31. 12. 2010, zpracováno autorkou

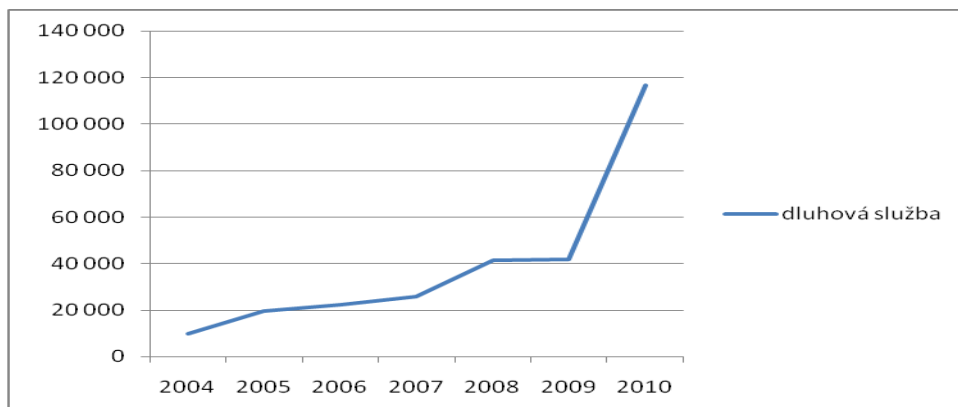
Pro vysvětlení uvádím výpočet dluhové základny, dluhové služby a ukazatele dluhové služby:

- dluhová základna: výsledkem je součet řádků č. 1 + 2 + 3,
- dluhová služba: výsledkem je součet řádků č. 5 + 6 + 7,
- ukazatel dluhové služby: výsledkem je podíl řádku č. 8 : 4.

⁹² *Ministerstvo financí ČR. Usnesení vlády ze dne 12. dubna 2008 č. 1395, o monitoringu hospodaření obcí [online]. [cit. 2011-06-04]. Dostupné z WWW: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Usneseni_1395_081112.pdf.*

Graf 12 názorně ukazuje, jak dochází ve sledovaném období k růstu ukazatele dluhové služby.

Graf 12 – Ukazatel dluhové služby v letech 2004-2010 (v tis. Kč)

Pramen: Účetní závěrky k 31. 12. 2004 – 31. 12. 2010, zpracováno autorkou

Je to dáno nárůstem splátek jistin a dluhopisů a zároveň klesající dluhovou základnou. Od roku 2010 splácí město Znojmo po dobu tří let leasing automobilu Škoda Octavia, který slouží terénním pracovníkům odboru sociálních věcí k zajišťování sociálně právní ochrany dětí.

3.8.1 Splácení úvěrů

Město Znojmo vzhledem k rozsáhlým investičním akcím, na které nemělo dostatek svých vlastních finančních zdrojů, muselo krýt své potřeby i z cizích zdrojů. Návrhy úvěrových podmínek v případě nedostatku vlastních finančních prostředků předkládá orgánům města finanční odbor městského úřadu, který také schválené úvěry realizuje, sleduje stav a pohyb úvěrových prostředků a dohlíží na splátky úvěrů.

V roce 2003 byl poskytnutý úvěr ČSOB, a. s., ve výši 150 mil. Kč na vybudování městského koupaliště, splácet se začal včetně úroků v roce 2004. Tento úvěr byl výhradně účelový s dobou splatnosti 10 let s pevnou úrokovou sazbou.

Druhý úvěr poskytla městu v roce 2006 Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s. na dofinancování akce vybudování kanalizace Oblekovice – Přímětice ve výši 10 mil. Kč. Jedná se o bezúročnou půjčku s dobou splatnosti 10 let a město zde ručí směnkami a dvěma nemovitostmi.

Třetí úvěr v roce 2007 byl městu poskytnut na rekonstrukci kanalizace v rámci projektu ISPA Komerční bankou, a. s., ve výši 119,7 mil Kč. Tento úvěr byl přísně účelový s dobou

splatnosti 10 let a s pevnou úrokovou sazbou. Jednalo se o dofinancování „vlastních zdrojů investora“ Vodovody a kanalizace Znojemska, zájmové sdružení obcí. V roce 2009 obdrželo město vratku dotací na základě smlouvy o poskytnutí dotace na rekonstrukci kanalizace ve výši 95 mil. Kč. Chybou bylo, že se tato vratka nepoužila na částečné splacení úvěru, jak bylo původně plánováno, ale byla zařazena do rozpočtu města do běžných příjmů (Tabulka 5).

O vývoji splátek jistin u jednotlivých peněžních ústavů po jednotlivých letech vypovídá Tabulka 11.

Tabulka 11 – Splátky jistin včetně úroků v letech 2004-2017 (v tis. Kč)

peněžní ústav	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ČSOB, a. s.	9 800	19 559	19 559	19 559	19 559	19 559	19 559
KB, a. s.				20 800	20 900	20 800	20 800
ČMZRB, a. s.			750	1 000	1 000	1 000	1 000
CELKEM	9 800	19 559	20 309	41 359	41 459	41 359	41 359

peněžní ústav	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ČSOB, a. s.	19 559	19 559	13 039				
KB, a. s.	20 800	20 800	20 800	20 800	20 800	20 800	20 800
ČMZRB, a. s.	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	250	
CELKEM	41 359	41 359	34 839	21 800	21 800	21 050	20 800

Pramen: účetní podklady finančního odboru městského úřadu, zpracováno autorkou

Na krytí rozdílu mezi příjmy a výdaji v roce 2010 a 2011 vypsalo město Znojmo výběrové řízení na dodavatele revolvingového úvěru ve výši 300 mil. Kč a vítězem se stala Česká spořitelna, a. s. Tento úvěr měl kofinancovat převážně výdaje vzniklé z dotačních projektů, ale byl z něho zaplacen například i nákup bývalého areálu pivovaru Hostan ve výši 26 mil. Kč. V Tabulce 11 není zachycen, je kryt směnkami, má pohyblivou úrokovou sazbu, která činí 1M PRIBOR + 2,25 % p. a. Doba splatnosti úvěru je do 31. 12. 2011, kdy musí být jednorázově splacen. Nové vedení města je nuceno vzniklou situaci řešit dlouhodobým úvěrem, neboť z běžných příjmů města není možné tento úvěr splatit. Na svém zasedání dne 22. 3. 2011 schválilo Zastupitelstvo města Znojma zadání zakázky na poskytovatele refinancujícího úvěru pro město Znojmo v minimální výši 300 mil. Kč. Zastupitelstvo města zároveň vzalo i na vědomí, že v případě neuzavření smlouvy o refinancujícím úvěru je povinno město uzavřít s Českou spořitelnou, a. s. „Smlouvu o směnečném programu“ nejpozději do 30. 11. 2011.

Forfaiting je skrytá forma úvěrování, v podstatě jde o dodavatelský úvěr. Město vypsalo výběrové řízení na dodavatele stavby pro jednotlivé investiční akce: rekonstrukce ulice 28. října ve výši 15,6 mil. Kč, dodláždění komunikací v městské památkové rezervaci (MPR)

a po rekonstrukci kanalizace ve výši 20,2 mil. Kč a rekonstrukce Komenského náměstí včetně přilehlých ulic za 116,7 mil. Kč.

Přehled splátek v jednotlivých letech od roku 2007 je zachycen v Tabulce 12.

Tabulka 12 – Splátky forfaitingu v letech 2007-2019 (v tis. Kč)

forfaiting	2007	2008	2009	2010	2011	2012
28. října	2 612	2 612	2 612	2 612	2 612	2 612
MPR	3 374	3 374	3 374	3 374	3 374	3 374
Komenského	0	0	0	12 699	12 726	12 726
CELKEM	5 986	5 986	5 986	18 686	18 712	18 712

forfaiting	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Komenského	12 726	12 726	12 726	12 726	12 726	12 726	2 184

	28. října	MPR	Komenského	celkem
celková částka	15 674	20 244	116 690	152 607

Pramen: účetní podklady finančního odboru Městského úřadu Znojmo, zpracováno autorkou

Jednou z podmínek zakázek byla mimo jiné i ta, že cena bude splacena ve splátkách a město umožní zpětný odkup pohledávek domácímú peněžnímu ústavu. Firmy, které akce prováděly, platily náklady z vlastních zdrojů s tím, že závěrečná cena díla byla navýšena o marži financujícího peněžního ústavu.

Celkový dluh města Znojma je v současnosti odhadován na 400 mil. Kč. Pokud činila v roce 2010 zadluženost města 18,5 %, jak ukazuje Graf 9, vzroste z důvodu vyřízení výše uvedeného refinancujícího úvěru dvojnásobně a město v roce 2011 dostane s největší pravděpodobností do *kategorie obcí s rizikovým hospodařením*. Jednorázovým zaplacením revolvingového úvěru by se měla zadluženost města pak v následujících letech snižovat.

3.9 Rozpočet na rok 2011

Dne 8. 11. 2010 schválilo na svém ustavujícím zasedání Zastupitelstvo města Znojma nové vedení města. Starostou byl zvolen MUDr. Zbyšek Kaššai. Nové vedení radnice na začátku svého volebního období začalo řešit nejdůležitější věci, které souvisely mimo jiné také s přípravou rozpočtu na rok 2011. Jednou z priorit bylo provedení auditu hospodaření města Znojma v souvislosti s korupční aférou na znojenské radnici, kterou vyšetřuje protikorupční policie. Důvodem bylo podezření ze spáchání trestního činu zneužití pravomoci úřední osoby a sjednání výhody při zadávání veřejných zakázek. Vzhledem ke krátké době k vypracování rozpočtu na rok 2011, schválilo dne 15. 12. 2010 na svém 2. zasedání zastupitelstvo města

pravidla rozpočtového provizoria na 1. čtvrtletí 2011 k zabezpečení běžného chodu města do doby, než bude schválen rozpočet. Předložený návrh rozpočtu na rok 2011 schválilo zastupitelstvo na svém 3. zasedání dne 22. 3. 2011.

Tabulka 13 a z ní provedený Graf 13 následně porovnávají rozpočet roku 2010 a návrh rozpočtu na rok 2011:

Tabulka 13 - Srovnání rozpočtu z roku 2010 s rozpočtem na rok 2011

Text (tis. Kč)	2 010	2 011
Daňové příjmy	421 156	409 507
Nedaňové příjmy	147 047	212 489
Kapitálové příjmy	56 966	20 000
Přijaté transfery	408 424	244 599
Příjmy celkem	1 033 593	888 606
Běžné výdaje	853 478	769 612
Kapitálové výdaje	270 604	199 807
Výdaje celkem	1 124 082	969 419
<i>Saldo rozpočtu</i>	<i>-90 489</i>	<i>-80 813</i>

Pramen: podklady finančního odboru Městského úřadu Znojmo, zpracováno autorkou

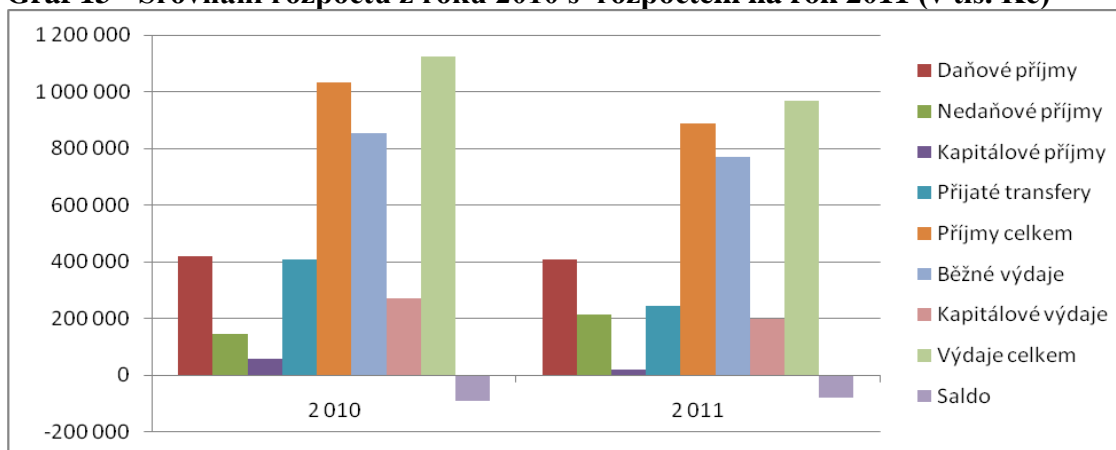
Z důvodu snížení zadluženosti města bylo nutné snížit v roce 2011 oproti předchozímu roku výdaje o 155 mil. Kč, pro tento rok a je počítáno i s nižšími příjmy o 145 mil. Kč. Hlavním příjmem městského rozpočtu je jako každý rok příjem z daní, které budou v roce 2011 naplňovány podle zákona o rozpočtovém určení daní.⁹³ Předpoklad výše výnosu sdílených a výlučných daní, místních a správních poplatků činí 409,5 mil Kč, což je o 11,6 mil. Kč méně než v roce 2010. Výlučným daňovým příjmem města zůstává výnos daně z nemovitostí (20 mil. Kč – je počítáno se stejnou výší příjmů jako v roce 2010). Dle jednotlivých dotačních titulů jsou zahrnuty příspěvky na výkon státní správy a dotace na dávky sociální péče v celkové výši 246 mil. Kč (v této částce je zahrnut souhrnný finanční vztah ke státnímu rozpočtu k rozpočtu města Znojma na rok 2011, který byl zavedením krátícího koeficientu 0,824 oproti loňskému roku snížen o částku 9,8 mil. Kč). Výnos z příjmů místních a správních poplatků byl sestaven ze skutečnosti výnosů v uplynulém roce. V nedaňových příjmech jsou zahrnuty odvody z pronájmu, včetně nájemného za lesní pozemky a honitby. V kapitálových příjmech je zahrnut předpokládaný prodej z pozemků ve výši 20 mil Kč.

⁹³ Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů

Ve výdajích je největší investiční akcí roku 2011 výstavba Domova pro seniory. Jsou upřednostňovány investiční akce, na které jsou získané dotace, uvedené v kapitole 3.5 Získané dotace v letech 2004-2010, v celkové předpokládané výši 70 mil. Kč. Výdaje jsou v rozpočtu oproti roku 2010 kráceny díky úsporným opatřením nového vedení města – běžné o částku 84 mil. Kč a kapitálové o 71 mil. Kč. Vedle krácení investic je počítáno se snížením výdajů na chod městského úřadu, příspěvkových organizací Správy nemovitostí města Znojma a Znojenské Besedy v celkové výši 36 mil. Kč.

Rozpočet je schválený jako schodkový s tím, že bude kryt financováním z revolvingového úvěru.

Graf 13 - Srovnání rozpočtu z roku 2010 s rozpočtem na rok 2011 (v tis. Kč)

Pramen: podklady finančního odboru Městského úřadu Znojmo, zpracováno autorkou

3.10 Rozpočtový výhled

Město Znojmo má sestavený na období 2009-2013 rozpočtový výhled, který zpracovala firma AQE advisors, a. s., se sídlem v Brně. Zákon o rozpočtových pravidlech⁹⁴ dává možnost zvolit míru podrobnosti členění tohoto dokumentu, aby si obce zpracovaly svůj výhled ve větším rozsahu, než jak ukládá. V čím větší podrobnosti je rozpočtový výhled sestaven, tím významnější přínos pro obec má. Sestavený rozpočtový výhled na delší období umožňuje městu uvažovat o svých finančních zdrojích a potřebách v delším časovém horizontu, než je jeden kalendářní rok, což je důležité zejména pro plánování investičních potřeb a analýzu možností využívání návratných finančních prostředků pro jejich financování. V současné době, kdy město využívá finanční prostředky z EU, je přínos rozpočtového výhledu ještě markantnější. Aktuální rozpočtový výhled na pětileté období vypracovala společnost AQE

⁹⁴ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

advisors, a. s. na základě analýzy účetních dat za čtyři předcházející roky, analýzy schváleného i upraveného rozpočtu roku 2008 a s přihlédnutím na předpokládaný vývoj ekonomiky státu.

Analýza hospodaření města za období 2004-2007 je zaměřena na zkoumání vývoje základních indikátorů:

- provozního přebytku (rozdíl běžných příjmů a výdajů),
- rozdíl provozního přebytku a splátek jistin,
- ukazatele dluhové služby,
- celkového salda (rozdíl veškerých příjmů a výdajů).

Na základě posouzení hodnot jednotlivých ukazatelů je ve výhledu konstatováno, že *ekonomika města v letech 2004-2008 vykazovala charakter zdravého hospodaření*. Provozní přebytek dosahoval kladných hodnot, město mělo dostatečné finanční zdroje ke svému rozvoji i dostatek volných finančních prostředků na spolufinancování dotačních titulů.

Tabulka 14 zobrazuje výhled hospodaření města v letech 2009-2013, kdy jednotlivé příjmy a výdaje rostou v tendencích minulého vývoje a předpokládaného vývoje ekonomiky. Saldo rozpočtu dosahuje ve všech letech kladných hodnot, přičemž ve výhledu nejsou zahrnuty kapitálové příjmy.

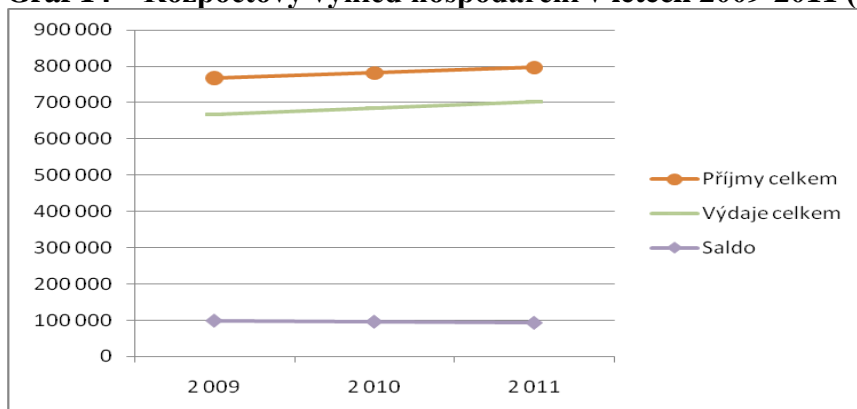
Tabulka 14 – Výhled hospodaření města v letech 2009-2013

Text (tis. Kč)	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013
Daňové příjmy	436 053	443 348	450 987	460 328	469 892
Nedaňové příjmy	119 431	120 457	121 565	122 632	123 775
Kapitálové příjmy	0	0	0	0	0
Přijaté transfery	211 371	217 540	223 894	230 439	237 180
Příjmy celkem	766 855	781 345	796 446	813 399	830 847
Běžné výdaje	661 805	679 155	697 302	716 043	733 913
Kapitálové výdaje	6 163	6 163	6 163	6 163	6 163
Výdaje celkem	667 968	685 318	703 465	722 206	740 076
<i>Saldo rozpočtu</i>	<i>98 887</i>	<i>96 027</i>	<i>92 981</i>	<i>91 193</i>	<i>90 771</i>

Pramen: Rozpočtový výhled Města Znojma 2009-2013

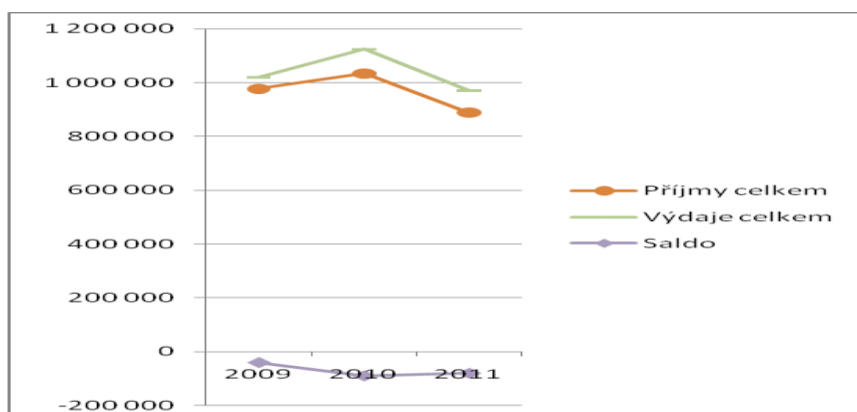
Je zajímavé porovnat zpracovaný rozpočtový výhled hospodaření města v letech 2009-2011 se skutečnými výsledky hospodaření v letech 2009-2010 a s rozpočtem na rok 2011. Přehled celkových příjmů, výdajů a salda hospodaření srovnávají Grafy 14 a 15.

Graf 14 – Rozpočtový výhled hospodaření v letech 2009-2011 (v tis. Kč)

Pramen: Rozpočtový výhled Města Znojma 2009-2013, zpracováno autorkou

Graf 15 – Vývoj skutečného hospodaření v letech 2009-2010 s rozpočtem na rok 2011 (v tis. Kč)

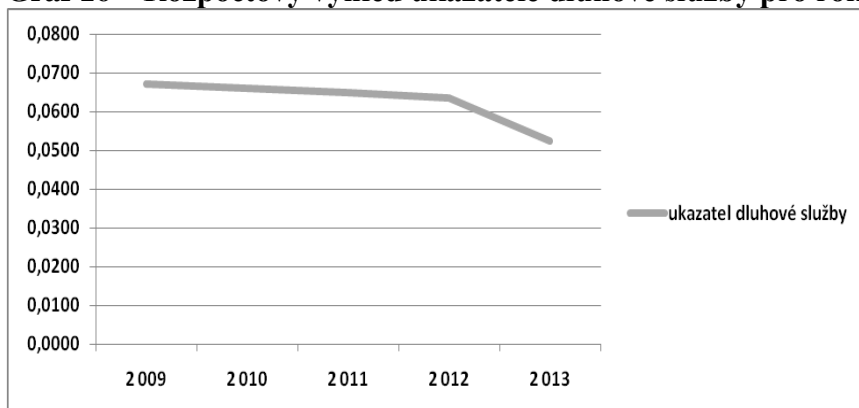

Pramen: účetní podklady finančního odboru Městského úřadu Znojmo, zpracováno autorkou

Příznivé pro město a jeho hospodaření bylo, že celkové výhledové příjmy byly podhodnoceny v roce 2010 o částku 252 mil. Kč (příjmy kapitálové byly nulové). Město díky tomu mohlo tak během roku lépe kalkulovat s výdaji, což se však nestalo. *Závěrečné rozpočtové výdaje markantně převyšují výdaje výhledové, v roce 2010 činil rozdíl 439 mil. Kč* (srovnání s Tabulkou 3 – Vývoj hospodaření města v letech 2004-2010). Provozní přebytek v tomto roce měl být dle výhledu ve výši 96 mil. Kč, skutečným výsledkem hospodaření bylo záporné saldo ve výši 90,5 mil Kč. Pro rok 2011 jsou rozpočtové příjmy o 58 mil. Kč vyšší než výhledové, což není takový rozdíl, přihlédneme-li k tomu, že do celkových výhledových příjmů nejsou zahrnuty kapitálové. Plánované výdaje převyšují výdaje navrhované rozpočtovým výhledem o částku 266 mil. Kč, i když se je město při navrhování rozpočtu na rok 2011 snažilo omezit. Provozní přebytek dle rozpočtového výhledu na rok 2011 dosahuje kladných hodnot ve výši 93 mil. Kč, v rozpočtu na rok 2011 je záporné saldo hospodaření 80 mil. Kč.

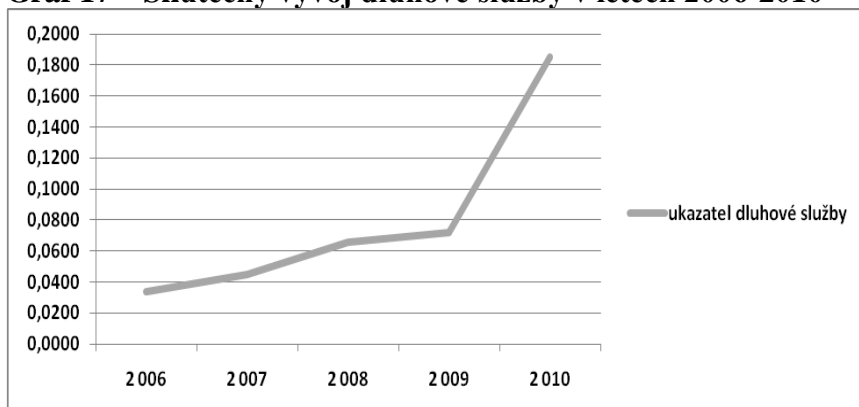
Grafy 16 a 17 vypovídají o vývoji ukazatele dluhové služby dle rozpočtového výhledu a skutečnosti.

Graf 16 – Rozpočtový výhled ukazatele dluhové služby pro roky 2009-2013

Pramen: Rozpočtový výhled Města Znojma 2009-2013, zpracováno autorkou

Graf 17 – Skutečný vývoj dluhové služby v letech 2006-2010

Pramen: účetní podklady finančního odboru Městského úřadu Znojmo, zpracováno autorkou

Hodnota ukazatele dluhové služby v rozpočtovém výhledu dosahuje maxima 6,7 % z povolené 30 % procentní předepsané hranice a do budoucna se snižuje. Skutečnost je však jiná. V roce 2009 k výrazné odchylce nedošlo, ukazatel dluhové služby byl 7,1 %, avšak v roce 2010 došlo k jeho výraznému navýšení na 18,5 %. Při porovnání Grafů 14-17 je evidentní, že město Znojmo sice splnilo zákonnou povinnost mít sestavený rozpočtový výhled, ale při sestavování rozpočtů jako pomocný nástroj v letech 2009 a 2010 zastupitelům města rozhodně nesloužil. Obec se dopustí správního deliktu dle ustanovení § 22a, odst.1 písm. a) zákona o rozpočtových pravidlech, pokud rozpočtový výhled nezpracuje, povinnost rozpočtový výhled dodržovat však zákonem stanovena není.

Zpracovaný rozpočtový výhled by měl sloužit jako podklad pro rozhodování, plánování a realizaci potřeb a záměrů města. Jeho přínosem by proto mělo být zlepšení střednědobého a strategického plánování, při kterém se rozhoduje o očekávaných příjmech a výdajích

v dlouhodobém horizontu. Rozpočtový výhled přitom upozorňuje na rizika budoucího hospodaření a umožňuje předcházet jejich vzniku. Slouží i pro řízení závazků města, protože ukazuje na jejich schopnost splácení v budoucnosti. Podporuje jak dlouhodobou vyrovnanost rozpočtového hospodaření, tak i zachování finančního zdraví města. Reálnost rozpočtového výhledu ovlivňuje zapojení zastupitelů města. Tím by měl být do určité míry pro hospodaření města závazný a z jeho priorit by se mělo při sestavování ročního rozpočtu vycházet. Zároveň by se mělo počítat s flexibilitou rozpočtu tak, aby mohly být finanční prostředky použity k spolufinancování získaných dotací z jiných rozpočtů.

Pokud by zastupitelé města při sestavování rozpočtů ve sledovaném období vycházeli ze zpracovaného Rozpočtového výhledu města Znojma 2009-2013, *nevykazovala by ekonomika města v současnosti charakter nezdravého hospodaření.*

4 ZHODNOCENÍ DOPADU EKONOMICKÉ KRIZE NA ROZPOČET MĚSTA ZNOJMA

V průběhu praktické části práce byl hodnocen vývoj hospodaření města Znojma v letech 2004-2010 a analyticky rozebrán vývoj jednotlivých příjmů a výdajů i ukazatele dluhové služby. Metodou komparace byly zjišťovány rozdíly mezi schválenými a závěrečnými rozpočty a vazba mezi zpracovaným Rozpočtovým výhledem města Znojma 2009-2013 a přípravou rozpočtů. Cílem práce bylo zhodnocení dopadu ekonomické krize na městský rozpočet, které přináší následující shrnutí a konečný výsledek.

Provedený *rozbor celkového hospodaření města* vykázal mimo roku 2007 záporné saldo všech příjmů a výdajů. V roce 2005 příjmy i výdaje poklesly, ale následně pak rostly celkové příjmy a kromě roku 2007 také celkové výdaje. V průběhu celého sledovaného období město realizovalo rozsáhlé investiční akce, které měly přímý vliv na vývoj příjmů a výdajů.

V průměru mají největší podíl na celkových příjmech *příjmy daňové*, procentuelně jsou nejvíce zastoupeny sdílené daně. Z analýzy daňových položek vyplynulo, že k nejvýznamnějším zdrojům příjmů města patří příjem z DPH, dále daně z příjmů právnických a fyzických osob. Zatímco příjem z DPH měl za posledních sedm let vzrůstající tendenci, na příjmu z DPPO i z DPFO se ekonomická krize projevila a v roce 2009 i 2010 došlo k výraznému poklesu těchto příjmů. Naopak ve srovnání s uplynulými léty si v roce 2010 městský rozpočet přilepšil u příjmu z daně z nemovitostí téměř o třetinu, důvodem bylo zvýšení sazby daně u některých druhů pozemků a nemovitostí od 1. 1. 2010. Příjmy

z místních poplatků ve sledovaném období byly celkem vyrovnané, velký pokles byl zaznamenán od roku 2009 u příjmů ze správních poplatků, s nejvyšší pravděpodobností také vlivem ekonomické krize. Daňové příjmy do roku 2008 mírně stoupaly, propadl v roce 2009 a v roce 2010 došlo opět k mírnému nárůstu. Zde je však nutné přihlídnout k dani z příjmů právnických osob za obce, která má pouze evidenční charakter a ve srovnání s předchozím rokem je vyšší o 70 % (27,5 mil. Kč). *Nedaňové příjmy* tvoří v průměru 15 % celkových příjmů a v hodnoceném období byly až na rok 2009, kdy podstatně vzrostly, celkem vyrovnané. Nárůst způsobilo obdržení vratky ve výši 95 mil. Kč na základě smlouvy o poskytnutí dotace na rekonstrukci kanalizace. *Kapitálové příjmy* nemají pravidelný vývoj a tvoří v průměru pouhých 5 % celkových příjmů. *Přijaté transfery* tvoří spolu s daňovými příjmy nejdůležitější část celkových příjmů městského rozpočtu, v roce 2010 to bylo 40 %. Jednou z hlavních priorit vedení města (2006-2010) bylo aktivní využívání příležitostí k čerpání dotací z evropských fondů pro realizaci projektů různého charakteru. Ve sledovaném období získalo město Znojmo mnoho dotací, jejich výše činila v letech 2007-2009 téměř půl miliardy Kč.

Celkové výdaje města, jak již bylo řečeno, od roku 2005 rostly. Na *vývoj kapitálových výdajů* mají velký vliv investiční akce, kterých město zrealizovalo velký počet. Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích svědčí o poměrně velké investiční aktivitě města Znojma, v roce 2010 činil 24 %. *Běžné výdaje* tvoří většinu celkových výdajů a od roku 2005 vzrostly z důvodu zdražování energií, pohonných hmot a služeb téměř na dvojnásobek.

Srovnáním schválených a závěrečných rozpočtů bylo zjištěno, že do roku 2008 byl rozpočet plánován velmi omezitě a závěrečné saldo díky tomu bylo značně menší než původně schválené. Pozitivní byl rok 2007, ve kterém se schválený schodkový rozpočet ve výši 120 mil. Kč podařilo změnit na přebytkový ve výši 1,5 mil. Kč. Obrat nastal od roku 2009, kdy schválené příjmy byly větší než skutečnost a naopak výdaje skutečné byly vyšší než schválené. Značný rozdíl mezi závěrečným a plánovaným rozpočtem byl v roce 2010 a činil 118,3 mil. Kč. Tento schodek způsobil nadhodnocený objem příjmové strany téměř o 260 mil. Kč, i když byly skutečné výdaje oproti plánovaným v průběhu roku sníženy.

Analýza ukazatele dluhové služby ukázala, k jakému velkému nárůstu u něho ve sledovaném období došlo. Od roku 2004, kdy činil 1,5 % do 18,5 % v roce 2010. Celkový dluh města Znojma je v současnosti odhadován na 400 mil. Kč. Z důvodu nutnosti vyřízení

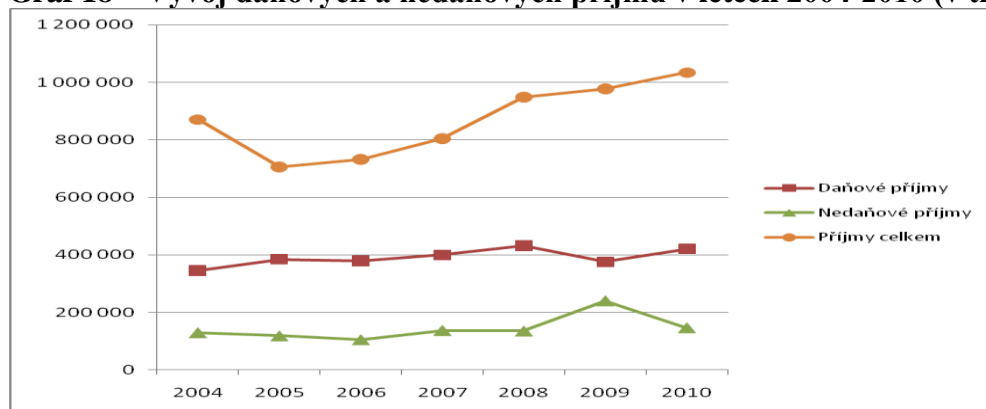
refinancujícího úvěru vzroste zadluženost dvojnásobně a město se tak v roce 2011 dostane s největší pravděpodobností do *kategorie obcí s rizikovým hospodařením*.

Schválený rozpočet pro rok 2011 má díky úsporným opatřením nového vedení radnice výdaje o 155 mil. Kč nižší, než byly v roce 2010. Ve srovnání s uplynulým rokem je počítáno s dopady ekonomické krize a předpokládané příjmy jsou nižší o 145 mil. Kč. Rozpočet je schválený jako schodkový ve výši 81 mil. Kč a bude kryt financováním z revolvingového úvěru.

Provedená komparace *rozpočtového výhledu města Znojma 2009-2013 a rozpočtů na roky 2009-2010* vypověděla o tom, že se město Znojmo při sestavování rozpočtů v žádném případě zpracovaným rozpočtovým výhledem neřídilo. *Závěrečné rozpočtové výdaje markantně převyšují výdaje výhledové (rozdíl 439 mil. Kč v roce 2010). Provozní přebytek v tomto roce měl být dle výhledu ve výši 96 mil. Kč, skutečným výsledkem hospodaření bylo záporné saldo ve výši 90,5 mil Kč.*

Po tomto celkovém zhodnocení hospodaření města Znojma v letech 2001-2010 se sama nabízí odpověď na otázku, zda ekonomická krize ovlivnila rozpočet města a pokud ano, tak jakým způsobem. Je zcela jednoznačné, že z důsledku probíhající krize, došlo v letech 2009 a 2010 k největšímu propadu u příjmů ze sdílených daní a také správních poplatků. V rozpočtu na rok 2011 je zahrnut souhrnný finanční vztah ke státnímu rozpočtu, který byl zavedením krátkího koeficientu 0,824 oproti loňskému roku snížen o částku 9,8 mil. Kč. Na výdajové straně rozpočtu se ekonomická krize projevila především značným zvýšením výdajů za energie, služby a pohonné hmoty, u kterých došlo k markantnímu zdražení. Při porovnání vývoje celkových příjmů i výdajů ve sledovaném období vyplynulo, že od roku 2005 průběžně rostly jak příjmy, tak i výdaje. V roce 2009 došlo u daňových příjmů z důvodu ekonomické krize k poklesu, avšak ten byl vykompenzován již zmiňovanou vratkou dotace 95 mil. Kč, která se však nepoužila na částečné splacení úvěru, jak bylo původně plánováno, ale byla zařazena do rozpočtu města do běžných příjmů. Pokud by se tak nestalo, celkové příjmy by v roce 2009 klesly na 882 mil. Kč a byly by nižší o 66 mil. Kč než v roce 2008. O této skutečnosti vypovídá Graf 18.

Graf 18 – Vývoj daňových a nedaňových příjmů v letech 2004-2010 (v tis. Kč)

Pramen: účetní podklady finančního odboru Městského úřadu Znojmo, zpracováno autorkou

K probíhající krizi mělo přihlídnout vedení města, které mělo adekvátně omezovat investiční aktivitu i náklady na provoz. Pokud by přistoupilo na doporučení vedoucího finančního odboru snížit výdaje až o 30 %, což se však nestalo, *nemusela by ekonomika města v dnešní době vykazovat charakter nezdravého hospodaření.*

ZÁVĚR

Hlavním cílem této práce bylo zjistit, jaký měla dopad ekonomická krize na rozpočet města v letech 2004-2010. Ekonomická krize se dotýká nejen České republiky, ale projevila se i na místním rozpočtu, a to hlavně v roce 2009, jak je uvedeno v předchozí kapitole. Po provedeném rozboru hospodaření města je možné odpovědět také na otázku, která byla položena v úvodu této práce: *zda jsou zastupitelé města „dobrymi či špatnými ekonomy“.*

Nezodpovědné hospodaření, nákladné investiční akce a jiné výdaje převyšující možnosti města, neúměrné zadlužování, jsou tomu odpovědí. *„Špatný ekonom se honí za viditelným výsledkem. Dobrý ekonom výsledek bere v úvahu jak výsledek, který je vidět, tak všechny ty, které se dají předvídat.“* Je pravdou, že město se v letech 2006-2010 opravdu zviditelnilo – stačí se podívat na všechny vyjmenované získané dotace, které jsou popsány v této práci a také na ostatní investiční akce, které se za ty roky realizovaly. Výsledkem toho však byl fakt, že vedení města v době ekonomické krize hospodařilo nad poměry a město upadalo do stále větších dluhů. Namísto toho, aby se vedení města snažilo snížit výdaje, pustilo se do nákladných investičních akcí, které nebyly dotovány, ale město je hradilo z vlastních zdrojů. Největším z nich byla již zmiňovaná rekonstrukce Komenského náměstí ve výši 117 mil. Kč, kterou město kryje forfaitingem.

Zajímavé bylo porovnání značných rozdílů mezi navrhovanými a závěrečnými rozpočty v roce 2009 a 2010, které však vedení města v průběhu rozpočtového roku neřešilo. K těmto varovným rozdílům by nemuselo dojít, pokud by se rozpočty průběžně vyhodnocovaly a mohlo se tak okamžitě reagovat na případné odchylky od platného rozpočtu.

Město Znojmo má sice podrobně zpracovaný rozpočtový pětiletý výhled na rok 2009-2013, který by měl sloužit jako nástroj ke střednědobému plánování. Upozorňuje na rizika budoucího hospodaření a umožňuje předcházet jejich vzniku. Pokud by se zastupitelé města při zpracování rozpočtů v daném období řídili, nemuseli by město přivést do tak velké zadluženosti. Do roku 2008 vykazovala ekonomika města zdravý charakter hospodaření a měla dostatek finančních zdrojů. Ukazatel dluhové služby byl dle výhledu pro rok 2010 pouhých 6,7 % a do roku 2013 měl mít klesající tendenci. Opak je pravdou. V roce 2010 byla výše ukazatele dluhové služby 18,5 % a v roce 2011 má vzrůst z důvodu nutného vyřízení refinancujícího úvěru ve výši 300 mil. Kč na dvojnásobek a město se s největší pravděpodobností dostane do *kategorie obcí s rizikovým hospodařením*.

Dobrou vizitku hospodaření města nedělá ani probíhající vyšetřování korupční kauzy bývalého znojemského tajemníka, který je podezřelý ze spáchání trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby a ovlivňování veřejných zakázek. Z tohoto důvodu probíhá v současnosti ekonomický a právní audit, který je zaměřen především na dodržování zákona o veřejných zakázkách a prověřuje smluvní dokumentaci související zejména s výdajovými položkami města Znojma a jeho příspěvkových organizací. Předběžná správa konstatuje, že byly zjištěny nedostatky v podobě porušování zákona o veřejných zakázkách v letech 2008-2010. K dnešnímu dni nejsou konečné výsledky známy.

Závěrem této práce nezbyvá autorce než popřát městu co nejvíce „dobrých ekonomů“, aby se co nejdříve finanční situace města zlepšila a město svými výdaji nebylo nuceno krýt vysoké půjčky a městské finance tak mohly být vynakládány účelněji. Jako vhodný příklad se nabízí pomoc sociálně potřebným spoluobčanům, kterých v době ekonomické krize a s přihlédnutím k vysoké nezaměstnanosti v našem městě den ode dne přibývá.

POUŽITÉ ZDROJE

Knihy

- KISLINGEROVÁ, Eva. *Podnik v časech krize: Jak se nedostat do potíží a jak se dostat z potíží: zkušenosti ze světové recese let 2007 až 2009*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 206 s. ISBN 978-80-247-3136-0.
- KOHOUT, Pavel. *Finance po krizi: důsledky hospodářské recese a co bude dál*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 224 s. ISBN 978-80-247-3199-5.
- KRUGMAN, Paul. *Návrat ekonomické krize*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2009. 176 s. ISBN 978-80-7021-984-3.
- LAJTKEPOVÁ, Eva. *Veřejné finance*. 1. vyd. Brno: AKADEMICKÉ NAKLADATELSTVÍ CERM, 2007. 151 s. ISBN 978-80-7204-495-5.
- NAHODIL, František a kolektiv. *Veřejné finance v České republice*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 359 s. ISBN 978-80-7380-162-5.
- PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
- REKTOŘÍK, J.; ŠELEŠOVSKÝ, J. a kol. *Obecná část vzdělávání vedoucích úředníků ÚSC*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2003. 153 s. ISBN 80-216-3278-2.
- SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010*. 1. vyd. Praha: SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, 2010. 184 s. ISBN 978-80-254-8660-3.

Články z časopisů a novin

- KAMENÍČKOVÁ, Věra. Větší obce a jejich hospodaření – zadluženost více ohrožuje malé obce. *OBEC & finance*, 2011, ročník XVI, číslo 1, s. 21, ISSN 1211-4189.
- KOTRBA, Rudolf. Rozpočtový proces. *Veřejná správa*, 2010, číslo 25, s. 16, ISSN 1213-6581.
- MOCEK, Miroslav. Rozpočtový proces na příkladu Pardubického kraje. *Veřejná správa*, 2010, č. 17/2010, příloha. ISSN 1213-6581.
- SEDLÁČEK, Tomáš. Jízda na hraně, aneb Jak si bereme, co není naše. *Hospodářské noviny*, 9. 12. 2010, č. 238, s. 11. ISSN 0862-9587.
- SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *OBEC & finance*, 2008, ročník XIII, číslo 4, s. 27, ISSN 1211-4189.

- SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *OBEC & finance*, 2010, ročník XV, číslo 4, s. 17, ISSN 1211-4189.
- ŠIPOŠOVÁ, Denisa. Znojmo je velice úspěšné v čerpání dotací. *Znojenské listy*, 2010, ročník XIX, číslo 5, s. 1, registrační číslo 371300196.
- TESAŘ, Luděk. Řízení finančního zdraví obce aneb Učme se i od Tomáše Bati. *Moderní obec*, 2011, ročník XVII, číslo 2, s. 10, ISSN 1211-4189.
- *Zprávy ministerstva financí České republiky pro finanční orgány obcí a krajů*, ročník 2011, číslo 1, 32 s., ISSN 1803-6082.

Internetové zdroje

- Český statistický úřad Jihomoravský kraj. Registr ekonomických subjektů Jihomoravského kraje [online]. [cit. 2011-04-06]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xb/redakce.nsf/i/registr_ekonomickyh_subjektu_jihomoravskeh_o_kraje_k_31_12_2010>.
- *Integrovaný portál MPSV*. Statistiky nezaměstnanosti [online]. [cit. 2011-03-16]. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>>.
- *International Monetary Fund*. Guidelines for Public Debt Management [online]. [cit. 2011-03-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.imf.org/external/np/mae/pdebt/2000/eng/index.htm>>.
- MICHL Aleš. *Veřejný dluh České republiky* [online]. [cit. 2011-04-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.verejnydluh.cz/>> .
- *Ministerstvo financí ČR*. Usnesení vlády ze dne 12. dubna 2008 č. 1395, o monitoringu hospodaření obcí a o zrušení usnesení vlády ze dne 14. dubna 2004 č. 346, o Regulaci zadluženosti obcí a krajů pomocí ukazatele dluhové služby [online]. [cit. 2011-06-04]. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Usneseni_1395_081112.pdf>.
- *Ministerstvo financí ČR*. Zadluženost územních samosprávných celků v roce 2009 [online]. Poslední revize 7. 10. 2010 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/zadluzenost_uzem_sprav_celku_55086.html>.
- *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. Reforma veřejných financí 2007-2010 [online]. [cit. 2011-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/3934>>.
- *Oficiální web města*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.znojmocity.cz/>>.

- *Peníze navíc*. Tři pětiny Čechů hodnotí ekonomickou situaci negativně [online]. Poslední revize 4. 2. 2011 [cit. 2011-02-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.penzenavic.cz/cs/magazin/zpravodajstvi/tri-petiny-cechu-hodnoti-domaci-ekonomickou-situaci-negativne/>>.
- *VEŘEJNÁ SPRÁVA ONLINE*. Dotace obcím – jejich struktura a využití [online]. Poslední revize 23. 9. 2010 [cit. 2011-03-01]. Dostupné z WWW: <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6448273>>.
- *Vláda ČR*. Usnesení vlády č. 346/2004, o regulaci zadluženosti obcí a krajů pomocí ukazatele dluhové služby [online]. [cit. 2011-06-04]. Dostupné z WWW: <<http://racek.vlada.cz/usneseni/usnweb.nsf/0/84EA0EFABD1A7899C12571B60070C161>>.
- WIKIPEDIA. *Frédéric Bastiat* [online]. [cit. 2011-22-02]. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Fr%C3%A9d%C3%A9ric_Bastiat>.

Právní normy

- Usnesení vlády č. 346/2004, o regulaci zadluženosti obcí a krajů pomocí ukazatele dluhové služby
- Usnesení vlády ze dne 12. dubna 2008 č. 1395, o monitoringu hospodaření obcí a o zrušení usnesení vlády ze dne 14. dubna 2004 č. 346, o regulaci zadluženosti obcí a krajů pomocí ukazatele dluhové služby
- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Vyhláška Ministerstva financí 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška Ministerstva financí č. 245/2010 Sb., o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů
- Zákon České národní rady č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon České národní rady č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon České národní rady č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon Parlamentu České republiky č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

- Zákon Parlamentu České republiky č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících předpisů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon Parlamentu České republiky č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon Parlamentu České republiky č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon Parlamentu České republiky č. 635/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o správních poplatcích – část čtvrtá – Změna zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- Zákon Parlamentu České republiky č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon Parlamentu České republiky č. 362/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s návrhem zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2010, ve znění pozdějších předpisů
- *Zprávy ministerstva financí České republiky pro finanční orgány obcí a krajů*, ročník 2011, číslo 1, 32 s., ISSN 1803-6082.

Dokumenty města Znojma

- Komentář ke státnímu závěrečnému účtu města Znojma za rok 2010
- Rozbory hospodaření za roky 2004-2010
- Rozpočtový výhled města Znojma 2009-2013
- Rozpočty města Znojma 2004-2011
- Účetní závěrky města Znojma za roky 2004-2010
- Ukazatele dluhové služby za roky 2004-2010
- Výkazy pro hodnocení plnění rozpočtů územních samosprávných celků za roky 2004-2010
- Zprávy o výsledcích přezkoumání hospodaření územního samosprávného celku města Znojma za roky 2004-2009

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1:	Srovnání daňových příjmů obcí	19
Tabulka 2:	Dluh v přepočtu na obyvatele zadlužených obcí v roce 2009	28
Tabulka 3:	Vývoj hospodaření města v letech 2004-2010	35
Tabulka 4:	Vývoj daňových příjmů města v letech 2004-2010	38
Tabulka 5:	Vývoj nedaňových příjmů města v letech 2004-2010	41
Tabulka 6:	Vývoj kapitálových příjmů města v letech 2004-2010	42
Tabulka 7:	Vývoj vybraných běžných výdajů města v letech 2004-2010	49
Tabulka 8:	Vývoj vybraných běžných výdajů odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu Znojmo v letech 2006-2010	50
Tabulka 9:	Schválené a závěrečné rozpočty v letech 2004-2010	52
Tabulka 10:	Ukazatel dluhové služby v letech 2004-2010	53
Tabulka 11:	Splátky jistin včetně úroků v letech 2004-2010	55
Tabulka 12:	Splátky forfaitingu v letech 2007-2019	56
Tabulka 13:	Srovnání rozpočtu z roku 2010 s rozpočtem na rok 2011	57
Tabulka 14:	Výhled hospodaření města v letech 2009-2013	59

Seznam grafů

Graf 1:	Vývoj podílu dotací na celkových příjmech obcí	23
Graf 2:	Vývoj hospodaření města v letech 2004-2010	35
Graf 3:	Vývoj celkových příjmů v letech 2004-2010	36
Graf 4:	Podíl jednotlivých příjmů v letech 2004-2010	37
Graf 5:	Daňové příjmy v letech 2004-2010 celkem	39
Graf 6:	Nedaňové příjmy v letech 2004-2010 celkem	40
Graf 7:	Vývoj kapitálových příjmů města v letech 2004-2010	42
Graf 8:	Dotace přidělené městu v letech 2007-2009	45
Graf 9:	Vývoj běžných a kapitálových výdajů města v letech 2004-2010	46
Graf 10:	Vývoj vybraných běžných výdajů města v letech 2004-2010	49
Graf 11:	Schválené a závěrečné rozpočty v letech 2004-2010	52
Graf 12:	Ukazatel dluhové služby v letech 2004-2010	54
Graf 13:	Srovnání rozpočtu z roku 2010 s rozpočtem na rok 2011	58

Graf 14:	Rozpočtový výhled hospodaření v letech 2009-2013	60
Graf 15:	Vývoj skutečného hospodaření v letech 2009-2010 s rozpočtem na rok 2011	60
Graf 16:	Rozpočtový výhled ukazatele dluhové služby pro roky 2009-2013	61
Graf 17:	Skutečný vývoj dluhové služby v letech 2006-2010	61
Graf 18:	Vývoj daňových a nedaňových příjmů v letech 2004-2010	65

Seznam obrázků

Obrázek 1:	Rozpočtová soustava v České republice	11
Obrázek 2:	Příjmy územních rozpočtů (obecné schéma)	17
Obrázek 3:	Výdaje územních rozpočtů (obecné schéma)	24

Seznam mapek:

Mapka 1:	Srovnání nezaměstnanosti v České republice k 28. únoru 2011	32
----------	---	----

ZKRATKY

Aj.	a jiné
Apod.	a podobně
a. s.	akciová společnost
Atd.	a tak dále
ČMRBZ	Českomoravská záruční a rozvojová banka
ČR	Česká republika
ČSOB	Československá obchodní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	daň z přidané hodnoty
DPFO	daň z příjmu fyzických osob
DPPO	daň z příjmu právnických osob
EU	Evropská unie
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
FO	fyzické osoby
Ha	hektar
ISPA	(Instrument for Structural Policies for Pre-accession – Nástroj předvstupních strukturálních politik)
KB	Komerční banka
Kč	koruna česká
Mld.	Miliarda
MP	místní poplatek
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
např.	například
PO	příspěvková organizace
ROP	regionální operační program
RUD	rozpočtové určení daní
SR	státní rozpočet
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SFŽP	Státní fond životního prostředí
tj.	to je
tzv.	takzvaný
tzn.	to znamená
VaK	Vodovody a kanalizace
VHP	výherní hrací přístroj
VR	veřejný rozpočet
ZOZ	zvláštní odborná způsobilost
ZPF	zemědělský půdní fond
ZŠ	základní škola

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha 1: Obecné schéma běžného a kapitálového rozpočtu
- Příloha 2: Schéma rozdělení daní
- Příloha 3: Ekonomické subjekty v okresech Jihomoravského kraje
(stav k 31. 12. 2010)
- Příloha 4: Organizační schéma Městského úřadu Znojmo

Příloha 1: Obecné schéma běžného rozpočtu

Příjmy	Výdaje
daňové:	všeobecné veřejné služby (veřejná správa apod.)
svěřené daně	veřejný pořádek (policie, hasiči apod.)
sdílené daně	Vzdělání
místní (a regionální daně)	péče o zdraví (veřejné zdravotnictví atd.)
nedaňové:	bydlení
uživatelské poplatky za služby	komunální služby
příjmy z pronájmu majetku	na podnikání
příjmy od vlastních neziskových organizací	ostatní běžné výdaje (nahodilé, placené pokuty apod.)
zisk z podnikání	placené úroky
přijaté transfery:	běžné dotace jiným rozpočtům
běžné dotace ze státního rozpočtu	
běžné dotace ze státních fondů	
od územních rozpočtů	
ostatní běžné příjmy	
(Saldo – přebytek)	(Saldo – schodek)

Pramen: PEKOVÁ, Jitka. Hospodaření a finance územní samosprávy. s. 204, vytvořeno autorkou

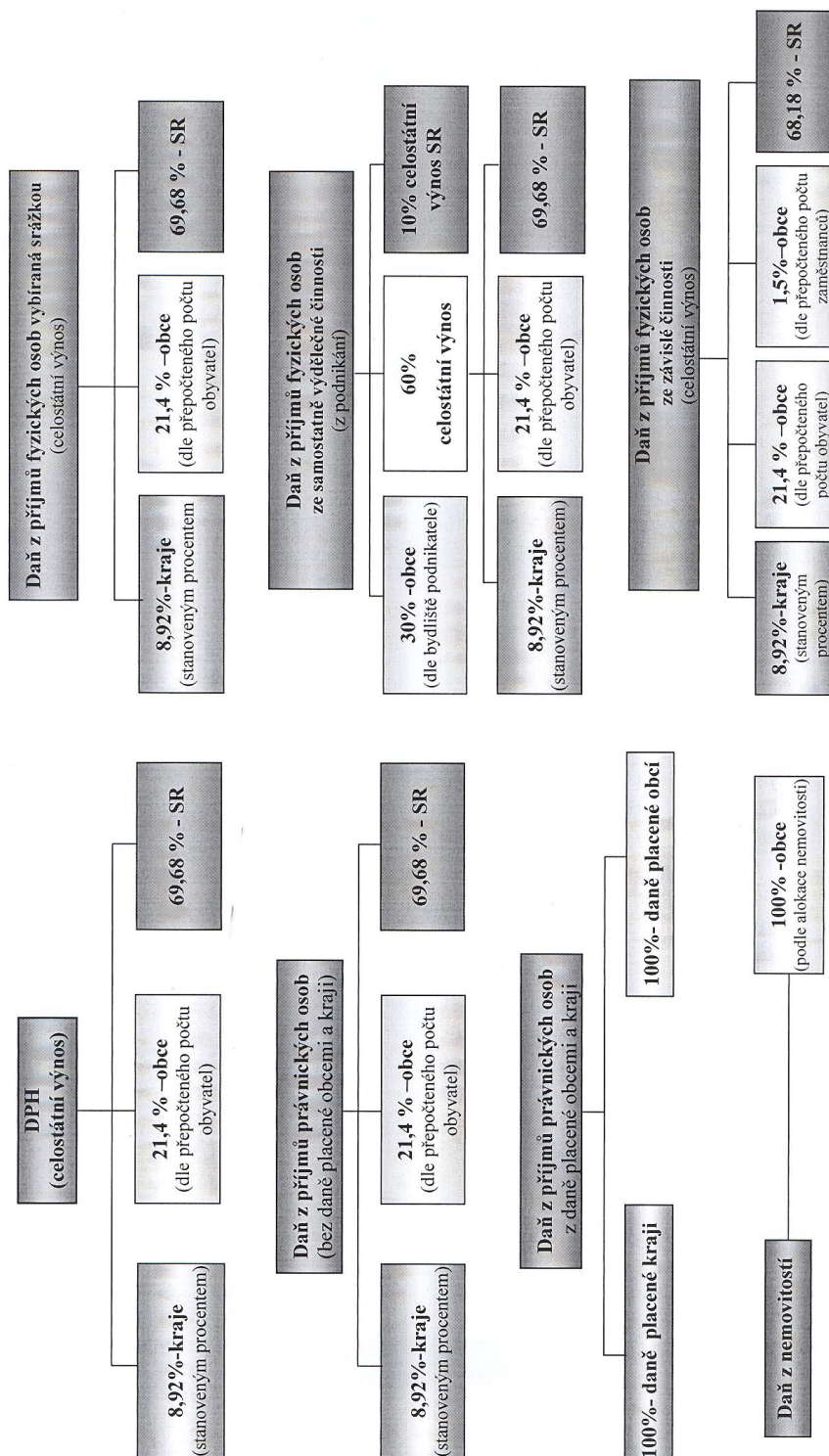
Obecné schéma kapitálového rozpočtu

Příjmy	Výdaje
z prodeje majetku	na investice
kapitálové přijaté dotace z rozpočtové soustavy	kapitálové dotace jiným rozpočtům
příjmy z půjček apod.	na nákup obligací, akcií
příjmy z emise vlastních obligací	střednědobé a dlouhodobé půjčky
přebytek běžného rozpočtu	splátky dříve přijatých půjček
dary na investice apod.	krytí deficitu běžného rozpočtu

Pramen: PEKOVÁ, Jitka. Hospodaření a finance územní samosprávy. s. 205, vytvořeno autorkou

Příloha 2: Schéma rozdělení daní

Schéma rozdělení daní (bez SFDI, poplatků a pokut)

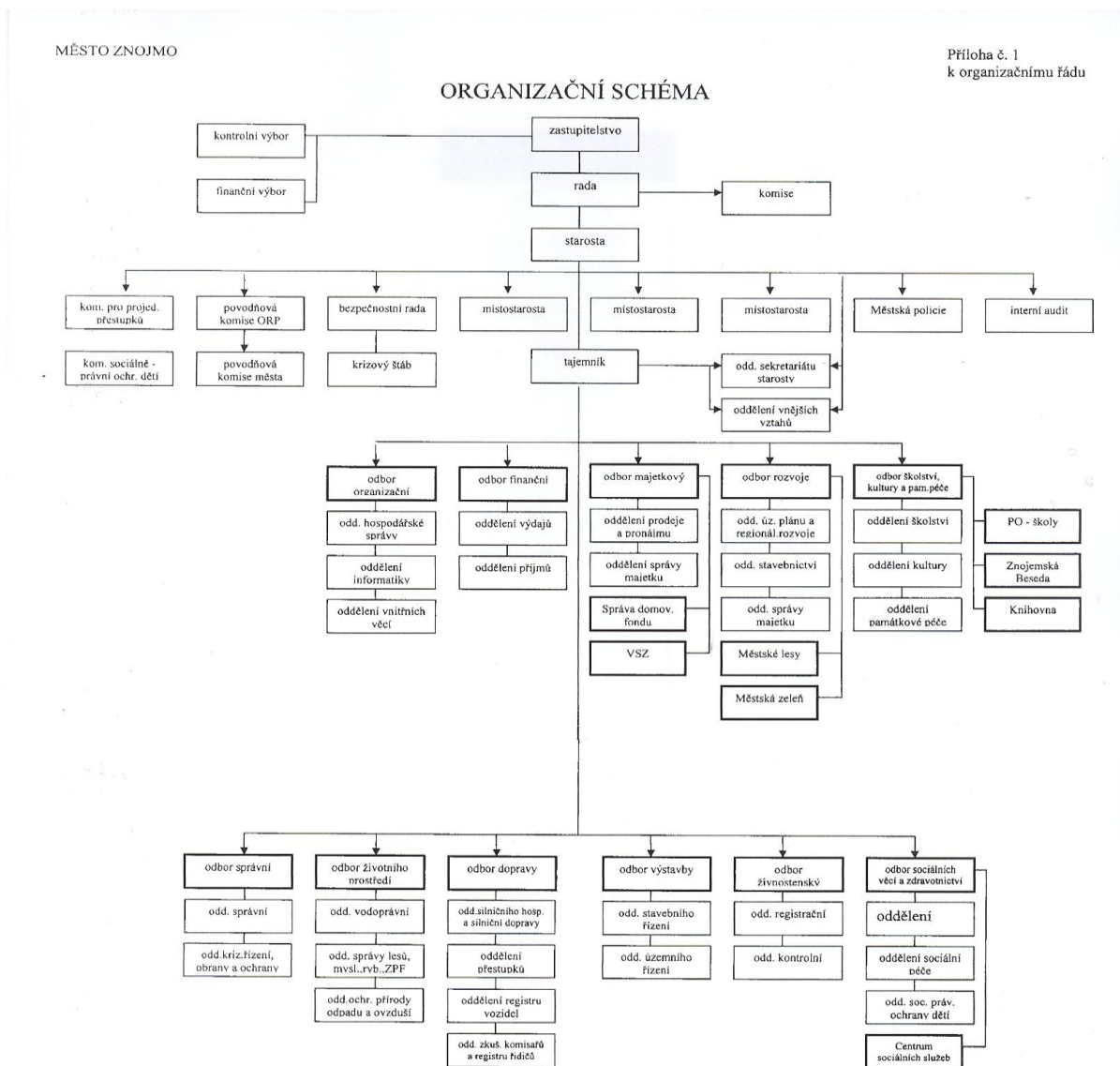
Příloha 3: Ekonomické subjekty v okresech Jihomoravského kraje (stav k 31. 12. 2010)

	Jihomoravský kraj		v tom okres						
	2010	index 2010/2009	Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo
E ekonomické subjekty celkem	283 202	102,9	20 117	1 20 571	43 164	24 317	31 817	18 839	24 377
v tom:									
fyzické osoby	211 952	101,9	16 289	81 056	34 309	19 444	25 963	15 335	19 556
z toho živnostníci	195 743	101,5	15 147	75 062	31 792	17 466	23 752	14 400	18 124
právnícké osoby	71 250	106,0	3 828	39 515	8 855	4 873	5 854	3 504	4 821
z toho: obchodní společnosti	40 743	104,5	1 761	25 848	4 116	2 450	3 005	1 363	2 200
z toho spol. s r. o.	37 065	104,6	1 618	23 294	3 839	2 257	2 752	1 238	2 067
akciové spol.	2 855	102,3	111	2 047	191	138	181	87	100
zahraniční osoby	8 874	116,5	228	4 805	1 671	598	462	639	471
v tom s počtem zaměstnanců:									
neuvedeno	156 946	103,8	10 716	69 533	22 078	13 176	17 311	10 130	14 002
bez zaměstnanců	93 209	103,2	7 161	35 435	16 396	8 470	10 983	6 900	7 864
1 - 9 zaměstnanců	25 871	98,2	1 732	12 282	3 715	2 064	2 727	1 395	1 956
10 - 49 zaměstnanců	5 693	97,3	393	2 596	803	496	625	332	448
50 - 249 zaměstnanců	1 245	101,4	96	599	149	91	145	65	100
nad 250 zaměstnanců	238	104,4	19	126	23	20	26	17	7
z toho s převládající činností:									
zemědělství, lesnictví, rybolov	10 926	112,3	1 034	1 433	2 060	1 878	1 819	1 035	1 667
průmysl	39 597	103,6	3 576	13 182	7 228	3 592	5 349	3 111	3 559
stavebnictví	34 941	103,5	2 458	10 550	6 195	3 466	4 967	3 244	4 061
obchod, ubytování a stravování	80 060	99,7	5 688	34 246	11 714	7 400	9 068	4 925	7 019

Pramen:

http://www.czso.cz/xb/redakce.nsf/i/registr_ekonomickyh_subjektu_jihomoravskeho_kraje_k_31_12_2010

Příloha 4: Organizační schéma Městského úřadu Znojmo

Pramen: <<http://www.znojmocity.cz/povinne-zverejnovane-informace/ms-11/query=organiza%C4%8Dn%C3%AD+sch%C3%A9ma&p1=8521>>